

DEMOKRACIJA

SLOVENIJA

Afera SIB
pod preprogo

Vladna komisija,
ki preiskuje
delo Slovenske
obveščevalno-
varnostne
agencije, je pri
predstavitvi
vmesnega
poročila razkrila
številne zanimive
podatke.

OKOSTNJAKI PRETEKLOSTI

ISSN 1408-0494

9 771408 049069

INTERVJU

Milo Đukanović

Odnosi s Slovenijo so v stalnem vzponu

ODZIVI in MNENJA

Majda Širca odgovarja

NAGRADNA IGRA

Z Demokracijo do novega telefona

Tednik Demokracija svojim novim naročnikom¹ vsak mesec podarja **7 aparatov GSM Samsung SGH-X680.**

Vsi dosedanji naročniki² tednika Demokracija pa sodelujete v žrebanju za **6 dodatnih aparatov GSM.** Nagradna igra traja do 30. junija 2007.

Rezultati žrebanj bodo objavljeni na spletni strani www.demokracija.si (na spletni strani so objavljena tudi pravila nagradne igre).

¹. Priložena naročilnica z datumom po 1. 9. 2006.
². Naročniki do 1. 9. 2006.

Samsung SGH-X680:

teža: 90 g, velikost: 88 x 44 x 19 mm,
čas pogovora: do 360 minut,
čas pripravljenosti: do 250 ur,
30 MB vgrajenega spomina,
snemanje videoposnetkov,
zvočna beležka (diktafon),
barvni grafični zaslon (65.536 barv),
koledar.

MMS³ MP3

Slika je simbolična.

tednik
DEMOKRACIJA

Naročam tednik Demokracija

število izvodov: _____

Naročnino želim plačevati:

mesečno*   4 x letno (9 % popusta)   2 x letno (10 % popusta)   1 x letno (20 % popusta)

* Če želite uveljaviti 8 % mesečnega popusta pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:
 upokojenec   invalid   brezposeln   študent ali dijak

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

Datum naročila: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

Davčni zavezanec: NE   DA   ID za DDV _____

Izpolnjeno naročilnico pošljite na naslov:

**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**
ali na faks 01 230 06 61.

Podpisani/a se zavežujem, da bom naročnik/ca in redni plačnik/ca vsaj eno leto od datuma naročila.

Cena posameznega izvoda tednika Demokracija znaša 2,50 € (599,10 SIT). Obvestilo potrošnikom: Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT. Nova obzorja d. o. o., Komenskega 11, Ljubljana

Apologeti avantgarde

Metod Berlec

Pred dobrim letom dni smo v Demokraciji objavili seznam nekaterih najvišjih plač na Delu. To smo naredili z obrazložitvijo, da je omenjena medijska hiša prek paradržavnih skladov delno v državni lasti, zaradi česar je objava podatkov o plačah v interesu javnosti oziroma slovenskih davkoplačevalcev in slovenskih novinarjev, ki imajo v primerjavi z Delovimi novinarji večinoma nižje plače. Poleg tega smo zapisali, da so vodilni na Delu, uredniki in novinarji javne osebnosti. Če oni pišejo o drugih, lahko tudi drugi pišejo o njih. Z objavo njihovih plač nismo nesprejemljivo posegli v njihovo zasebnost.

Svobodo izražanja v naši državi zagotavlja ustava, ki v svojem 39. členu pravi, da je zagotovljena »svoboda izražanja misli, govora in javnega nastopanja, tiska in drugih oblik javnega obveščanja in izražanja«. In še: »Vsakdo lahko svobodno izbira, sprejema in širi vesti in mnenja.« Še isti dan, 13. aprila 2006, dopoldne je informacijska pooblaščenka Nataša Pirc Musar presenetljivo hitro na naše uredništvo poslala državna nadzornika za varstvo osebnih podatkov, ki sta našega direktorja in mene »napadla« z vprašanji: »Kje ste dobili seznam plač na Delu? Kdo je oseba, ki vam jih je izročila? Povejte svoj vir!« Na Demokraciji smo se počutili, kot bi bili v svinčenih sedemdesetih letih. Nadaljevanje zgodbe poznate. Nadzornika nista izvedela nič, informacijska pooblaščenka Pirc Muserjeva pa nas je zaradi objave plač pristransko kaznovala z globo, zaradi česar smo se pritožili na sodišče. Slednje je globo avtomatsko potrdilo, zato smo se nedavno pritožili na Ustavno sodišče Republike Slovenije in vložili Pobudo za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti na Državno tožilstvo Republike Slovenije. Podrobnosti o tem lahko preberete v posebnem članku *Demokracija se je pritožila*. Ob tem se je znova pokazalo, da zakon ne velja za vse enako. Ko so leta 2002 na Delu razkrili plačo predsedniškega kandidata Franceta Arharja ali nekaj let kasneje

pri Financah plačo Marka Pogorevca, se ni zgodilo nič. Podobno je bilo še v številnih drugih primerih, kjer so mediji res grobo posegli v zasebnost posameznikov. V primeru Demokracije je Pirc Muserjeva po naših informacijah že zjutraj tisti dan vpila »gremo na SDS«, čeprav je naša revija uredniško avtonomna in je v večinski lasti avstralskega podjetnika slovenskega rodu Dušana S. Lajovca. Ko so še isti dan na spletni strani 24ur.com napisali članek *Cenzorja obiskala Demokracija*, je klicala na njihovo uredništvo in zahtevala, naj naslov članka spremeni. To so na njen pritisk storili. Nekdanja novinarica je tako grobo posegla tudi v njihovo uredniško politiko. Ne vem, zakaj se njihovo uredništvo na njeno vmešavanje ni javno odzvalo.

Društvo novinarjev Slovenije in novinarski sindikat se ob pritiskih Pirc Muserjeve na naše uredništvo kljub našemu pozivu nista odzvala. Preprosto sta ga preslišala. Nedvomno zato, ker jima naša uredniška politika svetovnonazorsko ni blizu. Če pa danes v kakšni medijski hiši, kjer je v zadnjih dveh letih prišlo do sprememb, urednik prestavi kakšnega nesposobnega novinarja, ki jim je ideološko blizu, na drugo delovno mesto ali ne objavi kakšnega njegovega slabega prispevka, se takoj oglasi in imata polna usta besed o teptanju novinarske avtonomije, cenzuri in poseganju države v medije. Dvoličnost torej. Hkrati novinarji, ki simpatizirajo s tranzicijsko levico, mislijo, da so samo oni poklicani, da odločajo o novinarski svobodi. Oni naj bi bili novinarski pravičniki, njihova beseda naj bi bila odločujoča in naj bi nekaj štela. Vsi drugi naj ne bi bili sposobni avtonomnega razmišljanja, delali naj bi po diktatu sedanje vlade in podobno. Resnica je prav obratna. Šele z nastopom Janševe vlade se je začel slovenski medijski prostor odpirati. Če je bil prej z redkimi izjemami, kot je naša revija, zelo enoglasen, je danes večglasen. Medijski pogromi in umori praktično niso več mogoči. In to apologete nekdanje avantgarde moti ...

Informacijska pooblaščenka po eni strani medijem pomaga priti do različnih informacij, po drugi pa je grobo posegla v avtonomijo Demokracije, ki je v interesu javnosti objavila plače znanih slovenskih urednikov in novinarjev.

UVODNE STRANI

- 9 Papeževih osem križev
- 10 **Pogledi:** Mea culpa ...
- 11 Poenostavitev ali napad?

POLITIKA IN MEDIJI

- 12 Arhivski okostnjaki padajo iz omar
- 15 Demokracija na ustavno sodišče
- 18 Pogovor z Vinkom Vasletom

SLOVENIJA

- 22 Prihodnost Vzajemne
- 24 Afera SIB pod preprogo
- 26 Nepravilnosti v TIA

TUJINA

- 28 Mesto ob Ženevskem jezeru
- 30 Kitajci trkajo na vrata Evrope
- 32 **Globus:** Hodorkovskega premestili
- 33 **Tuji tisk:** Einstein je imel prav

INTERVJU

- 34 Milo Đukanović

NEKOČ IN DANES

- 38 Tolminske Ravne
- 40 Podobe ameriških domorodcev

KULTURA

- 46 Teden judovske skupnosti
- 47 Nagrajene Plečnikove Žale

OGLEDALO

- 49 **Film:** Smo že končali?
- 50 **Avtomobilizem:** Dodge caliber
- 52 **Zdravje:** Rak dojke in zdravila
- 54 **Šport:** Slovenskim hokejistom uspelo
- 56 **Črna kronika:** Posilstvo na stranišču
- 59 **Rumeno:** Tisoč otrok za Slovenijo
- 60 **TV Kuloar:** Zdavnaj v Polju
- 62 **Kronika časa:** Velika Britanija
- 66 Nov predsednik ljubljanske SDS

34 Intervju: Milo Đukanović

Kot zelo dobro idejo sem sprejel pobudo dr. Veselina Vukotića in dr. Dragana Vukčevića, dveh profesorjev z državne univerze, da skupaj oblikujemo podjetje, ki bi bilo ustanovitelj nove zasebne univerze. To je projekt, ki je zamišljen zelo ambiciozno ...

12 Arhivski okostnjaki padajo iz omar

Vladna komisija, ki preiskuje delo Slovenske obveščevalno-varnostne agencije, je pri predstavitvi vmesnega poročila, ki ga je pretekli teden obravnavala vlada, razkrila nekaj zanimivih podatkov. Veliko gradiva je bilo uničenega, veliko pa ga sploh ni bilo uvrščenega med arhivskega.

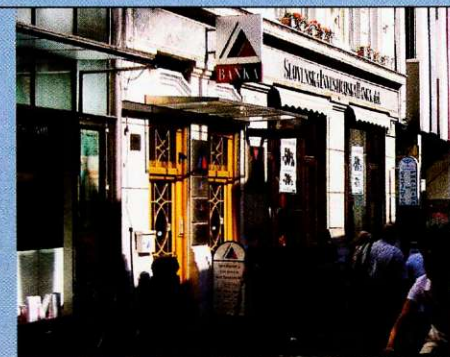

15 Demokracija na ustavno sodišče

Spor glede denarne kazni, ki jo je naši reviji zaradi lanske objave plač Delovih novinarjev odredila informacijska pooblaščenka, še ni končan. Po sodbi okrajnega sodišča smo se obrnili na ustavno sodišče in na državno tožilstvo.

24 Afera SIB pod preprogo

Ljubljanska Energetika je za Slovensko investicijsko banko z nakupom in dokapitalizacijo odštela 14,6 milijona evrov, maja 2003 pa jo prodala NLB za slabih 1,7 milijona evrov. Skupna škoda naj bi presejala 3 milijarde tolarjev oziroma 12,5 milijona evrov.

DEMOKRACIJA, p.p. 4315,
Komenskega 11, 1000 Ljubljana, SI
Tel.: 01/ 2300 660 (uredništvo), urednik@demokracija.si;
01/ 230 06 66 (tajništvo), tajnistvo@demokracija.si
Faks: 01/ 230 06 61

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec

Tehnični urednik: Bojan Jovan

Novinarji: Peter Avsenik, Gašper Blažič, Lucija Horvat, Petra Janša, Lovro Kastelic, Barbara Prevorčič, Aleš Kocjan, Vida Kocjan, Monika Maljevič, Ana Müllner, Bogdan Sajovic, Denis Vengust, Mitja Volčanšek

Kolumnisti: Esad Babačić, dr. Metod Benedik, dr. Andrej Capuder, mag. Klemen Jaklič, dr. Janez Jerovšek, dr. Janko Kos, dr. Matej Makarovič, dr. Hubert Požarnik, dr. Andrej Rahten, dr. Ljubo Sirc, dr. Peter Starič

Stalni zunanji sodelavci: Vera Ban, Peter Colnar, Pavel Ferluga, Igor Gošte, Miran Mihelič, Marija Vodišek

Lektoriranje: Joža Gruden

Prelom: Tone Tehovnik

Realizacija: Nova orbita d.o.o.

Fotografija: Gregor Pohleven (urednik), Bor Slana, agencije, arhiv Demokracije

Tisk: Ma-tisk d.o.o., Maribor
Datum natisa: dan pred izidom

Izhaja: vsak četrtek;

Cena: 2,50 EUR / 599,10 SIT

Izdaja: Nova obzorja d.o.o.

Direktor: Andrej Lasbaher

Naklada: 11.000 izvodov

TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka d. d., Maribor
Poština plačana pri pošti 1102. Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: narocnine@demokracija.si; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odlage sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 225,31 evrov, za druge pa 257,57 USD.

Cene so preračunane po tečaju zamenjave: 1 EUR = 239,640 SIT.

Fotografija na naslovnici: Gregor Pohleven

Pomoč pomoči potrebnim

V. K., foto: Bor Slana

Ustanova Ivana Cankarja za štipendiranje (vodi jo Dušan Strnad) in Ustanova Vrtnica za pomoč ljudem v stiski (vodi jo pesnik in kulturnik Tone Kuntner) sta minuli petek v banketni dvorani hotela Mons v Ljubljani pripravili 4. dobrodelni ples.

Zbrana sredstva od prodanih slik in donacij bodo razdelili prosilcem.

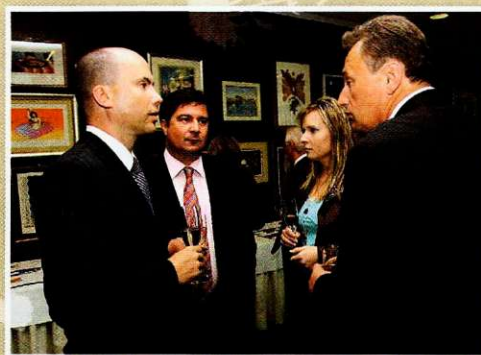

Na plesu sta zbrali 35.500 evrov oziroma dobrih 8,5 milijona tolarjev. Prireditve se je udeležilo 210 gostov, vsak od njih pa je za karto plačal 50 evrov oziroma 11.982 tolarjev. Poleg tega so z dobrodelno dražbo zbrali 15 tisoč evrov (3,6 milijona tolarjev), prejeli pa so še za 10 tisoč evrov donacij (2,396 milijona tolarjev). Gost večera je bil predsednik vlade in predsednik SDS Janez Janša. Dodajmo, da sta Ustanova Vrtnica za pomoč ljudem v stiski in Ustanova Ivana Cankarja za štipendiranje dobrodelni organizaciji, ki sta bili ustanovljeni že leta 2000, in sicer na pobudo Slovenske demokratske stranke (SDS). Njuna temeljna naloga je pomagati ljudem, ki sami ne zmorejo bremen vsakdanjega življenja. V šestih letih od ustanovitve sta razdelili 94 tisoč evrov oziroma 22 milijonov tolarjev, in sicer v obliki finančnih pomoči ter štipendij, s tem pa sta iz najhujše stiske rešili več kot 140 posameznikov in njihovih družin.

Ustanovi sta tudi letos objavili razpis za pridobitev štipendij oziroma finančne pomoči. Nanj se je prijavilo več kot 150 prosilcev. Obe ustanovi večkrat organizirata dobrodelne prireditve, katerih namen je zbrati finančna sredstva za tovrstno obliko pomoči. Letošnjo akcijo so tako sklenili v okviru petkovega dobrodelnega plesa in z dražbo 43 umetniških del, ki jih je darovalo 25 znanih slovenskih umetnikov. Uvodoma omenjeni znesek letos zbranih sredstev v višini 35.500 evrov bodo v prihodnjih dneh razdelili prosilcem obeh ustanov. ■

Goste sta sprejela Dušan Strnad in Tone Kuntner.

Marko Kryžanovski, Robert Časar in Boris Zupančič

Urška Bačovnik in premier Janez Janša

Večer je minil ob prijetni glasbi in plesu.

Zadovoljstvo

Aleksander Škorc

Najperspektivnejši levičar vseh časov Pahor je skrajno nezadovoljen. Že leta preračunava, kaj se mu bolj splača – biti predsednik vlade ali predsednik države. Kot predsednik vlade bi bil vsekakor pomembnejši, a kaj ko mi nihče ne zagotavlja drugega mandata. Še prvi je precej v oblakih. Kot predsednik države pa bi lahko vladal vsaj deset let, a kaj ko ne bi bil tako pomemben. In bog ve, na kateri funkciji bi laže izrazil svojo pamet in na kateri svojo lepoto, ali morda celo obstaja funkcija, kjer bi lahko izrazil oboje hkrati? Ko bi mi vsaj Potrč že enkrat povedal, kako se bom odločil, da stvar sporočim medijem, ne pa da cincam pred kamerami in se dela zaskrbljenega, kot da mi manjka odločnosti in lastne pameti ... Tako je razmišljal, se opazoval v ogledalu in se vpraševal: Le koliko sonca zmore še prenesti tale privlačni obrazek?

Drugi državljani pa so večinoma zadovoljni. Nekdanji tožilec Železnik še posebno. Uradno in potrjeno ni kriv, da so nenavadno poskočni spisi kar brez njegove vednosti poskakali v zaklenjeno omaro. Spisi butasti.

Tudi Strojani so zadovoljni. Neznani dobrotnik jim še vedno plačuje dragega odvetnika, država pa jim je priskrbela, strateško gledano, odlično bivališče. Na samem obrobju nepreglednih in nepazljivih ljudskih množic. Dela jim ne bo zmanjkalo. Strojanim. Le množice bodo imele nekoliko več dela z iskanjem naglo izginjajočih predmetov.

Mestna opozicija je prav tako zadovoljna, saj so menda županovi projekti na zelo trhljih nogah. Zadovoljstvo bi bilo še večje, če bi bil na trhljih nogah župan osebno. Je pa na trhljih nogah parlamentarna opozicija, a je očitno tudi zadovoljna, saj se niti malo ne trudi svoje "trhlosti" podtakniti vladi.

Tudi na prašičji farmi Ihan so zadovoljni, saj je njihovo onesnaževanje Kamniške Bistrice z deli poginulih prašičev povsem zakonito. Ribji živelj je tudi zadovoljen. Nič se ne pritožuje. No, saj se niti ne more, ker ga že dolgo ni več.

Je pa zato nezadovoljna mati Zemlja, ki je oni dan imela svoj dan. Počuti se kot bolan afriški bivol, ki so ga napadli zajedavci. Pa če bi se tako samo počutila, bi še šlo. Tako se bo očitno tudi obnašala. Najprej se bo poskušala na mnoge drastične načine znebiti zajedavcev, če pa ne bo šlo, bo izdihnila.

Upravičeno je torej biti vsaj nekoliko nezadovoljen.

Pa še brezplačen nasvet za Pahorja: Najlepši, najpametnejši in tudi najzadovoljnejši bi bil kot glavni urednik pionirskega lista.

H-umor

»Moram povedati, da o tem nimam nobenih posebnih trdnih dokazov, da bi mu lahko verodostojno dokazoval, s čim sem ga seznanil in s čim ne.«

(Nekdanji direktor Sove Iztok Podbregar niti sam ne ve več, ali je v času svojega mandata seznanil predsednika vlade z obstojem naprave za prisluškovanje mobilnim telefonom.)

»Preveč me sprašujete.«

(Predsednik vlade Janez Janša v oddaji Vroči stol ni mogel odgovoriti, kje so našli prisluškovalno napravo, ki naj bi jo imela Sova.)

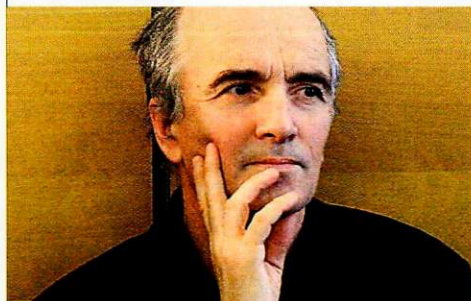

»Otroci lahko vseeno hodijo v šolo, lahko nam vseeno iščejo druge lokacije, ampak mi bomo šli nazaj.«

(Romska družina Strojani pod vodstvom Mirka Strojana bi kljubovala tudi vaškim stražam, če je ne bi na poti v Ambrus zadržali policisti.)

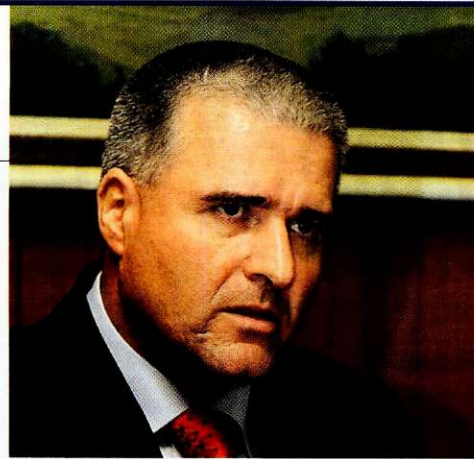
»Pomlad s poletno vročino je že tu, prav tako tudi pri starših, ki še vedno dobivajo položnice za vrtce, na katerih so visoki zneski.«

(Predsedniku Stranke mladih Slovenije in kandidatu za predsednika države Darku Kranjcu se že zelo mudi, saj se volitve predsednika države nezadržno bližajo, vlada pa še vedno ni prisluhnila njegovemu predlogu za uvedbo brezplačne predšolske vzgoje.)

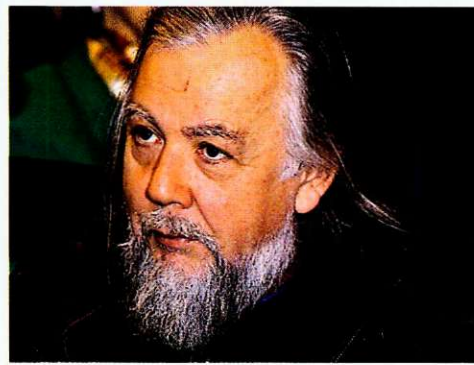
»Tudi v Sloveniji je v državni upravi najlažje dobiti službo, če imaš diplomu iz teologije.«

(Kolumnist in profesor na FDV Vlado Miheljak ima bujno domišljijo, ki je očitno posledica prevelike ideološke obremenjenosti.)

»Sredi dogajanja je sedel Janez Drnovšek in zatopljeno gledal in poslušal. Negativci smo odšli.«

(Novinar Maga Nenad Glücks opisuje, kako si je predsednik države Janez Drnovšek na občnem zboru Gibanja za pravičnost in razvoj oddahnil, ko so ga novinarji »napačnik« medijev nehali oblegati in se je lahko prepustil predstavi trebušne plesalke.)

»Sporazum v vseh členih pomeni ohromitev parlamenta, demokracije, predvsem pa opozicije za zelo dolgo obdobje.«

(Poslanec LDS Aleš Gulič se boji, da bi sporazum o sodelovanju pri predsedovanju EU povsem uspaval slovensko politiko. Bolj nasprotujejo sporazumevanju, manj jih je, bi ob tem rekel predsednik vlade.)

»Ta štiri leta so bila težka tako, da je čas, da postanem malce sebičen in živim bolj normalno življenje.«

(Direktor Onkološkega inštituta Zvonimir Rudolf si bo po izteku štiriletnega mandata končno lahko vzel pet minut zase.)

»Je to zgolj politična zaslepljenost, na osnovi katere za vsako ceno brani svoje politične botre in delodajalce, ali pa gre zgolj in samo za denar? Mar-keš?«

(Novopečeni poslanec SD in priučeni kolumnist Financ Anton Rop je izkoristil zakonsko možnost pravice do popravka ter se na mestu, kjer ima Magov urednik običajen uvodnik, nanj pošteno razsrdil in se lotil celo razlage njegovega priimka.)

Oprostilna sodba in ovržene ovadbe

Pretekli četrtek smo izvedeli, da je Okrajno sodišče v Ljubljani nekdanjega ljubljanskega tožilca Mirana Železnika, znanega po 'pozabljenih spisih v omari', oprostilo vseh obtožb. Ljubljansko tožilstvo mu je očitalo ponarejanje uradne knjige in nevestno delo v službi, ta pa v najmanj štirih zadevah ni storil ničesar za odkritje kaznivih dejanj, čeprav je to dolžnost državnega tožilca. Kot okrožni državni tožilec je Železnik predvideval, da lahko zaradi takšnega ravnanja kazenski pregon zasta- ra in je oškodovancem v teh zadevah kršena pravica do pravnega in sodnega varstva, kar se je tudi zgodilo. Okrajna sodnica Damjana Stele Osterc pa je odločila, da za očitana kazniva dejanja ni bil dokazan naklep, domnevno oškodovanje pa je napotila na pravdo. Tožilka Marija Marinka Jeraj, ki je za Železnika sicer predlagala enotno denarno kazen v višini 5.200 evrov, je napovedala, da bo vložila pritožbo. Isti dan je Okrožno državno tožilstvo v Celju sporočilo, da je njihov okrožni državni tožilec preiskovalnemu sodniku Okrožnega sodišča v Mariboru sporočil, da odstopa od nadaljnega pregona zoper Josipa Lončariča, Draga Erhaticha in Franca Lorenčiča. Vsi trije so bili osumljeni storitve kaznivega dejanja jemanja podkupnine. Prav tako je celjsko tožilstvo odstopilo od pregona zoper ptujskega tožilca Marjana Glavarja

Miran Železnik za zdaj še nedolžen.

zaradi suma storitve kaznivega dejanja jemanja podkupnine. Okrožni državni tožilec je po končani preiskavi presodil, da na podlagi dokaznega gradiva, zbranega med preiskavo, ni pogojev za vložitev obtožnice, ker Glavar z ničimer ni vplival ali poskušal vplivati, da bi bil odpravljen odrejeni ekstradicijski pripor zoper Lončaričevo soprogo Wang Xu Mei. V. K.

Modrosti tedna

»... nikoli nisem skrival, da intelektualno in politično pripadam slovenski pomladi. Nobena skrivnost ni, da sta me na kandidaturi za župana podprli SLS in NSi. Rezultat volitev je bil ugoden, saj me je v prvem krogu podprla tretjina Mariborčanov, v drugem 45 odstotkov, zato čutim odgovornost do volivcev. Res je, da do sedaj nisem govoril o mariborski politiki, ker je preteklo komaj sto dni nove mestne uprave in bi zlobni jeziki lahko rekli, da se oglašam, ker sem užaljena nevesta, ki ni zmagala na volitvah.«
(Direktor mariborske bolnišnice dr. Gregor Pivec)

»V tem primeru (da bi namesto predsednika države kandidate za sodnike mednarodnih sodišč predlagalo ministrstvo za pravosodje in sodni svet) gre za poenostavitev postopka. Postopek bo hitrejši, kar pomeni izboljšanje glede na sedanje stanje, ko so se ti postopki vlekli dolgo in zaradi tega je Slovenija izgubila marsikatero možnost imenovanja sodnikov v mednarodnem sodišču. Nikakor ne gre za to, da se krnijo ustavne pristojnosti predsednika. Govoriti o tem, da se izvršna oblast polašča kadrovanja, je nesmiselno.«
(Poslanec SDS Dimitrij Kovačič)

Drnovškova potovanja

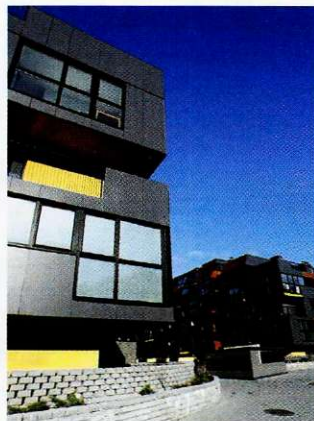
Za Humanitad ni vedel nihče.

O obisku predsednika Republike Slovenije v ZDA smo že poročali in zapisali, da so bili stroški za dve osebi (Drnovška je spremljala šefinja kabineta Valentina Flander) nekaj manj kot 25 tisoč evrov. O Drnovškovem obisku je vlado vprašal tudi poslanec Miro Petek (SDS). Odgovor je bil, da je predsednikov urad ministrstvo za zunanje zadeve obvestil, da namerava Janez Drnovšek

med 26. in 30. marcem 2007 obiskati sedež OZN v New Yorku in se srečati z generalnim sekretarjem OZN Ban Ki Munom, ministrstvo pa zaposil, naj po redni diplomatski poti posreduje predlog za ta sestanek, in sporoči dogovorjeni termin. Srečanje je bilo nato 21. marca 2007. Ministrstvo in vlada pa nista bila seznanjena z Drnovškovim sestankom v zvezi z organizacijo Humanitad. Vlada je ob tem še ugotovila, da navedeni obisk ni del enotnega programa predvidenih srečanj za leto 2007, zato je ministrstvo skladno z natančno določenim postopkom Drnovškov urad zaposilo za formalno dopolnitev prvotnega, že lani sprejetega predloga predsednikovih srečanj. V. K.

Mladi laže do stanovanja

Vlada je sprejela predlog novele zakona o nacionalni stanovanjski varčevalni shemi in subvencijah mladim družinam za prvo reševanje stanovanjskega vprašanja. Novela širi krog upravičencev, s čimer bo država omogočila subvencije več mladim družinam. Lani je subvencijo v višini 160 evrov na družinskega člana letno dobilo 176 mladih družin, letos pa naj bi bila številka precej višja. Za zdaj so pripravljene izračuni, kako bi bilo, če bi subvencija znašala 350 evrov na družinskega člana. Z 2,37 milijona evrov letošnjih sredstev bi lahko zagotovili subvencije 900 mladim družinam in 600 študentskim družinam za najem stanovanja. Za prihodnje leto je zagotovljenih 3,6 milijona evrov. Razširjen je tudi krog upravičencev, in sicer na enostarševske družine, uveden je višji dohodkovni prag, namembnost se širi na rekonstrukcijo in spremembe namembnosti. Starostne omejitve za pridobitev te subvencije ni, pogoj je vsaj en nešoloobvezen otrok, subvencijo pa mlada družina lahko prejema osem let kot doslej. Stanovanjski sklad bo razpis za podelitev subvencij objavil najkasneje do 30. junija, višino subvencije pa bo določila vlada s sklepom. V. K.

Lasten kotiček ne bodo le sanje.

Številne in pomembne spremembe

Vlada je podaljšala rok za ustanovitev specializiranega oddelka v Skupini državnih tožilcev za pregon organiziranega kriminala pri vrhovnem državnem tožilstvu in deloma spremenila način pridobivanja kadrov v ta oddelek.

Vlada ocenjuje, da je v specializiranem oddelku poleg izkušenih policistov smiselno zaposliti tudi ljudi, ki ne delajo v policiji, imajo pa izkušnje s preiskovanjem in specifično znanje s področja davčne, finančne, računovodske in drugih strok. Sprejeli so še predlog zakona o službi v Slovenski vojski (SV), s katerim so določene rešitve ali podlage za reševanje nekaterih največjih problemov, s katerimi se sedaj sooča SV zlasti pri svojem popolnjevanju. Zakon je nujen za nadaljevanje razvoja in preoblikovanja SV. Med drugim ureja podlage za ustrežnejše plačevanje poklicnih pripadnikov SV. Vlada je sprejela tudi predlog zakona o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma, s katerim v slovenski pravni red prenaša evropske direktive. Z novim zakonom bo med drugim

Vlada je na 118. seji obravnavale številne spremembe zakonov.

zagotovljen ustrežnejši nadzor in postopek obravnave kršitev, oblikoval pa se bo tudi globalni pristop z uporabo mednarodnih standardov tudi zunaj meja države. Sprejela je še spremembe zakona o detektivski dejavnosti, ki določa, da detektivi ne smejo opravljati nalog za državne organe in politične stranke. Po zakonu smejo detektivi za državne organe opravljati kontrolo upravičenosti (zlorab) bolniških odsotnosti

in kontrolo zlorab upravičenosti do povračila prevoznih stroškov, tovrstne naloge pa izvirajo iz delovnopравниh razmerij med državo kot delodajalcem in zaposlenimi v državni upravi. Vlada meni, da bi bilo na tak način mogoče ugotovljene kršitve sankcionirati oziroma preprečiti prej omenjene zlorabe. Sprejela je še program odprave zaostankov na področju upravnega postopka, obravnavala pa je tudi problematiko primerljivosti plač policistov, carinikov, izterjevalcev, paznikov v zaporih in gasilcev ter še enkrat potrdila, da se navedena orientacijska delovna mesta uvrstijo v isti izhodiščni plačni razred, to je 20. Pri tem meni, da so navedeni poklici z vidika uresničevanja javnega interesa enako pomembni, seveda vsak na svojem delovnem področju. V. K.

Pahorjev »zbor za ...«

Socialni demokrati so v soboto, 21. aprila, v prostorih ljubljanskega hotela Union organizirali javno tribuno Kakšno Slovenijo hočemo, namenjeno analizi slovenske sedanosti. Javno tribuno je povezoval predsednik SD Borut Pahor, med nastopajočimi pa so bili med drugim dr. Spomenka Hribar, mag. Mitja Gaspari, Mile Šetinc, Matjaž Hanžek, Dušan Semolič, Branimir Štrukelj, dr. Lojze Ude in dr. Danilo Türk. Zanimiva je bila predvsem udeležba dr. Hribarjeve na Pahorjevi javni tribuni, ki je nekoliko spominjala na Zbor za republiko, ki se ga je leta 2004 udeležil tudi njen mož dr. Tine Hribar. Pahor je v uvodnem nagovoru dejal, se v prihodnjem mandatu vidi kot voditelj SD, zato je treba določiti prioritete obdobja 2008–2012. Po njegovem mnenju Slovenija v tem času nima nekega trdnega

cilja. Pahorju se je pridružil tudi nekdanji premier Anton Rop, ki je prepričan, da Slovenija na notranjepolitičnem področju potrebuje razmislek o tem, kakšen razvojni program in vrednote potrebuje, poleg tega je po njegovem mnenju sedaj priložnost za tretjo pot, ki bi zagotovila bolj odprto, dinamično in sproščeno Slovenijo. Zanimivo pri tem je, da je bil pojem »sproščena Slovenija« tudi temeljna programska točka Zbora za republiko. Javna tribuna je vsaj v prvem delu potekala dokaj mirno in brez ostrejših besed. G. B.

Spomenka Hribar sodeluje s SD.

Častni meščan z napako

Ljubljanski mestni svet je na nedavni izredni seji Milana Kučana razglasil za častnega meščana Ljubljane. Predlog, da se Kučanu podeli ta naziv, naj bi bila po poročanju nekaterih medijev soglasno dala komisija za priznanja pri mestni občini, vendar je Boštjan Cizelj, mestni svetnik iz vrst SDS, to zanimal. Kot je dejal Cizelj, je bilo na seji, na kateri je komisija obravnavala ta predlog, več pomislekov o tem, ali je predlog primeren ali ne. Največ pomislekov (tudi med svetniki iz Jankovičevih vrst) naj bi bilo glede tega, ali je primerno, da za častnega občana imenujejo človeka, ki ne izpolnjuje treh sicer ne napisanih pogojev, po katerih se o podelitvi takšnega naziva odloča komisija: oseba je sklenila svoj delovni življenjski cikel, je častitljive starosti in ni aktiven politik. Po Cizeljevem mnenju je šla komisija predvsem po zaslugi svetnikov z liste župana Zorana Jankoviča mimo teh kriterijev. Po njegovem mnenju je Kučan še vedno politično aktiven, saj je na lanskih lokalnih volitvah volivce v treh občinah pozival, koga naj volijo, poleg tega pa še ni dosegel častitljive starosti. Tudi zato v ljubljanski SDS Kučanovo imenovanje za častnega občana vidijo predvsem kot Jankovičevo zahvalo za javno podporo, ki mu jo je Kučan izrekel pred županskimi volitvami. A. K.

Mestni svetnik Boštjan Cizelj

Poenostavitev ali napad na ...?

Mitja Volčanšek

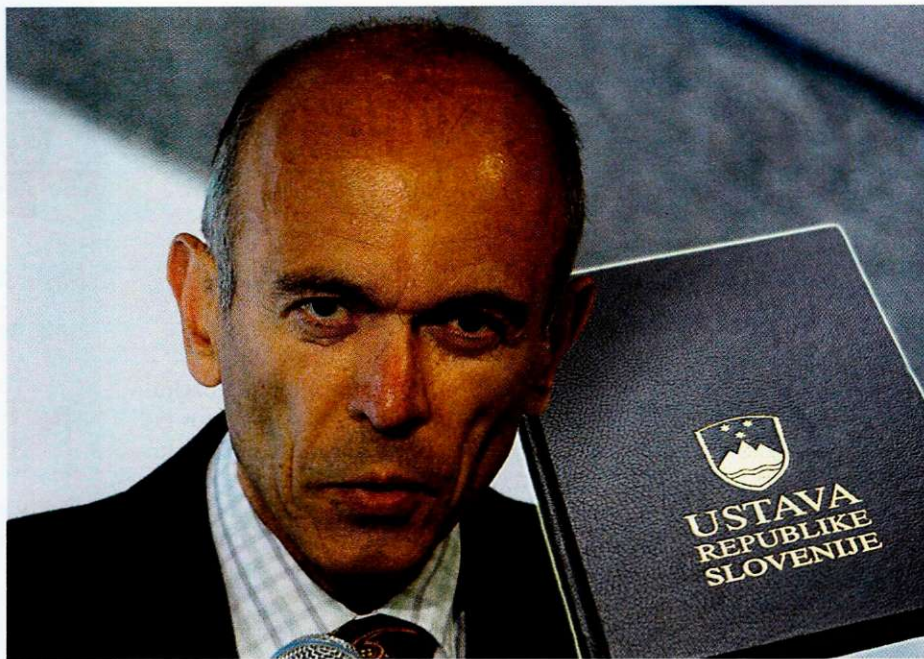
Nov postopek za sodnike Zadnje dni so se tako pravniki kot politiki ukvarjali z zakonsko novelo o predlaganju kandidatov iz Slovenije za sodnike mednarodnih sodišč, ki jo je ministrstvo za pravosodje prejšnji mesec poslalo v medresorsko usklajevanje. Po burnih odzivih zadnjih dni se je minister Lovro Šturm v petek presenetljivo odločil za umik predloga. Sledila naj bi poglobljena razprava v strokovni javnosti.

Osrednje vodilo umaknjene novele je bila poenostavitev postopkov imenovanja kandidatov. V praksi bi to pomenilo, da bi kandidate namesto predsednika republike predlagalo ministrstvo na podlagi mnenja sodnega sveta, imenoval pa jih ne bi več državni zbor, ampak vlada.

Sedanja ureditev je po mnenju pravosodnega resorja ustavno sporna, saj predlaganje kandidatov za sodnike presega reprezentativno funkcijo predsednika. Še več, sedanja določila po mnenju ministrstva izrecno nasprotujejo ustavodajnemu namenu parlamenta, da uredi predsednikovo reprezentativno vlogo.

Pravniki razdeljeni Kot opozarjajo na ministrstvu, je že pred časom svetovalec nekdanjega predsednika dr. Miha Ribarič postavil pod vprašaj ustavne pristojnosti, ki pripadajo predsedniku po 107. členu ustave. Po njem predsednik »imenuje državne funkcionarje, kadar je to določeno z zakonom«, glede predlaganja pa ostajajo zadeve nedorečene. Nekdanji ustavni sodnik dr. Tone Jerovšek ne nasprotuje odvzemu nekaterih predsednikovih pristojnosti, saj bi mu jih lahko vlada, tako kot jih je podelila, tudi odvzela. Še posebej če predsednik svoje predlagalne vloge ne opravlja učinkovito. Da bi ves postopek prešel v roke izvršne oblasti, po Jerovškovo ni sporno, saj ima minister znotraj vladnega kolegija le en glas, kar pomeni, da je njegov predlog lahko tudi zavrnjen. Odločitev prav tako ni neobičajna v primerjavi z drugimi upravnimi postopki, poleg tega pa je vlada odgovorna za normalno delovanje svojih institucij.

Tudi predstojnik katedre za ustavno pravo na Pravni fakulteti v Ljubljani dr. Igor Kaučič meni, da je predlagalna funkcija predsednika ustavno sporna, a iz drugih razlogov. Ustava namreč izrecno podeljuje predsedniku le pristojnosti, ki mu jih daje ustava. Le-ta pa izrecno prepoveduje širjenje pooblastil s področnimi zakoni, kar se je zgodilo v obravnavanem primeru. Ustava sicer dopušča, da predsednik v določenih primerih imenuje državne funkcionarje, ne pa da jih predlaga. Zato Kaučič predlaga, da bi predlagalno funkcijo spremenili v imenovalno. V primeru kandidatov za mednarodne sodnike bi predlaganje tako lahko prepustili sodnemu svetu, imenovanje pa Drnovšku. V sodniškem društvu in po oceni sodnega sveta pa predlog razumejo kot spremembo ravnovesja med različnimi vejami oblasti. Med strankami v DZ so mnenja deljena. S predlogom se strinjajo v SDS, NSi in SLS, nasprotujejo mu predstavniki opozicije, medtem ko so v koalicijski DeSUS skeptični do rešitev, ki bi prišle čez noč.

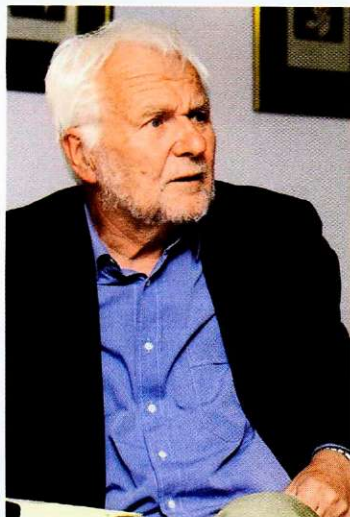

Strokovnjaki se strinjajo, da je treba doreči ustavne pristojnosti predsednika republike.

Prav zapleti, ki so se kopičili vse od parlamentarne zavrnitve kandidata za guvernerja BS Mitje Gasparija, so pokazali labilnost sedanje ureditve.

Kal politizacije? Iz urada predsednika republike so predlog sprememb zakona komentirali dokaj ostro. Po njihovo namreč »predlog ruši obstoječe ravnovesje med zakonodajno, izvršno in sodno oblastjo«. V nasprotju s kriterijem strokovnosti predlog »predstavlja nevaren premik k izbiri in imenovanju kandidatov na politični osnovi«, saj naj bi izbiranje kandidatov znotraj izvršne veje oblasti bilo moč »razumeti kot poenostavitev na račun pravne države in demokracije«, še menijo v Drnovškovem uradu.

V komentarju, ki so nam ga posredovali iz predsednikovega urada, so se sicer izognili odgovoru na naše vprašanje, ali vidijo povezavo med predlogom zakona in mučnimi peripetijami pri imenovanju guvernerja Banke Slovenije. Prav zapleti, ki so se kopičili vse od parlamentarne zavrnitve kandidata Mitje Gasparija, so pokazali labilnost sedanje ureditve, čeprav pri vladnem predlogu ne gre za poseg, ki bi ga napisali *ad personam*. ■

Mea culpa ...

Dr. Hubert Požarnik

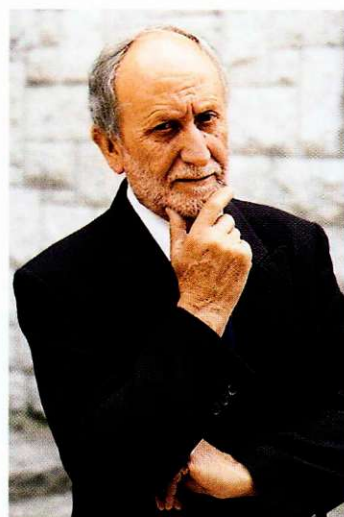
Skesano priznam, da mi je bila ljubljanska tržnica všeč. V kakšni zmoti sem živel!

Zato sem iz srca hvaležen podžupanu, arhitektu Koželju, da mi je odprl oči. Sedaj vidim tudi jaz, da je prostor tržnice, kot pravi, pust, nezaključen, žalosten, neestetski, neurejen, zaradi česar ga je krvavo potrebno urediti, preurediti, dozidati, osmisliti in oživeti. Le kako sem si dovolil, si očitam, imeti lastno sodbo? Saj o tem, kaj je v mestu lepo ali grdo, funkcionalno, po meri človeka ali ne, smejo in zmorejo soditi vendar samo arhitekti in urbanisti.

Vendar ga nisem polomil le pri presoji tega, kar je nad zemljo, ampak tudi o tem, kar je pod njo. V svoji nevednosti sem mislil, da je tudi tu vse tako, kot mora biti. Županu in podžupanu bodi hvala, da vem sedaj, da ni tako. Manjka vendar garaža, manjka podzemni hodnik do spodnje postaje vlečnice na Grad – in še kam. V svoje opravičilo lahko rečem le to, da nisem vedel za prodajo Kresije zasebnemu kapitalu, ki ima z njo velike načrte. Le kdo jo bo kupil, če ne zgradimo ob njej podzemne garaže?

Žal s tem mojih zmot še ni konec. O tem, ali naj bo Mesarski most tak, kot si ga je zamislil Jože Plečnik, ali drugačen, ima stroka deljeno mnenje. Osebo sem upal, da bo ostalo pri tem. Vendar vse kaže, da bo uspelo novi mestni oblasti presekati ta gordijski voz. Na osupljivo preprost način. Izhodišče scenarija bo, tako je slišati v krogih blizu podžupana, neizpodbitno dejstvo, da je Plečnik resda zapustil načrt zanj, toda Plečnik je mrtev. Kdo more tedaj danes zanesljivo reči, ali pred ali med graditvijo, če bi do nje prišlo, ne bi kaj spremenil, dodal ali opustil? Poleg tega v njegovem načrtu niso izrisani vsi, resda majhni detajli. Zato se sklep menda ponuja sam od sebe: mostu potemtakem ne kaže graditi po Plečnikovem načrtu. Še več. Že danes ni nobena skrivnost, da bo imel zaradi take logike mestnih mož na natečaju največ možnosti most, ki bo najmanj podoben Plečnikovi zamisli, da ja nihče ne bi pripisal avtorstva njemu.

Bo že tako prav. Podžupan, ki velja za velikega poznavalca in častilca Plečnika, gotovo ve, kako se temu streže. Ali se tudi Gaudi ni lotil stvari na čuden način – me je pred dnevi poučil eden od varuhov naše arhitekturne dediščine –, danes pa prihajajo ljudje z vsega sveta v Barcelono občudovat njegova dela? Morda bo razkril tudi moderno koncipiran most čez Ljubljano pri tržnici genij njegovega avtorja in polnil hotele našega mesta. Res je sicer, da še nihče ni prišel v Slovenijo občudovat stvaritev naših povojnih arhitektov, razen če ni sam te stroke; niti na eni sami ljubljanski razglednici ni najti njihovih prepliskov. Toda kdo ve, kaj nas še čaka.

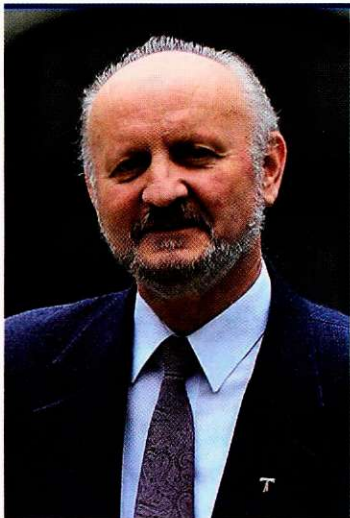
Trojanski konji

Pavel Ferluga

Mislil sem, da se bo zadeva s Strojnovimi polegla in da nam bodo mediji prinašali pomembnejše novice.

Na žalost se to ne dogaja in še vedno postavljajo v ospredje to »coso nostro« ciganskega izvora in kriminalne preteklosti.

Glavni namen vlačjenja takih gnilih novic v javnost je le deplasiranje Slovenije kot države, ki še vedno buri duhove jugonostalgikov, saj se še niso sprijaznili z dejstvom, da bi Slovenci imeli radi resno državo in vlado, kot je zadnja. Tako imenovana opozicija si prizadeva, da pokaže svetu našo državo in vlado kot nekaj zelo negativnega ter seveda ksenofobnega in diskriminatornega. Ker nimajo česa pokazati, se poslužujejo podzemlja kot zatiranega »poštenega kriminala«, ki si ga država upa celo nadzorovati (baje je to kršenje človekovih pravic). Da bi imela zadeva večji odmev tudi v tujini, si nekateri sovražniki slovenske osamosvojitve dovoljujejo na tujih spletnih prikazati, kako je naša policija in naša vlada groba z ubogimi Cigani, polnimi »dostojanstva«. Ena takih cvetk je članek, ki ga je napisal Franco Juri na italijanskem spletu 19. 12. 2006 <http://www.osservatoriobalcani.org/article/articleview/6544> z naslovom »Il coraggio di Jelka Strojan«, kjer zelo romantično opisuje dogodivščine Jelke Strojan ter njen pogum v boju s hudobno slovensko državo in njeno policijo. Naravnost ogabno. V komentarjih (ki so lahko samo v italijanščini, ker drugi jeziki na omenjenem spletu niso dovoljeni) se je pojavil italijanski komentator, ki Jurijevo pisanje precej kritično obdeluje in mu sporoča, da v Italiji s Cigani ravnajo dosti slabše in se za to nobena medijska hiša ne zanima oz. izpostavlja v obrambi njihove problematike, ker je reševanje problema Ciganov administrativna zadeva občin na njihovem ozemlju v spoštovanju obstoječih zakonov za vse državljane ali nedržavljanke. Preprosto. Naj vas spomnim, da so bili Jurijevi eni glavnih akterjev proti osamosvojitvi Slovenije. To je znano vsem Slovencem, a kljub temu jih še vedno volijo in so predstavniki v našem parlamentu, kjer so svoj čas kovali celo našo diplomacijo (španski kompromis) s Kučanovim blagoslovom. Kdaj bodo naši mediji odrasli in bodo opustili pobalinsko pubertetniško držo v obveščanju javnosti z neresnim namenom uporabe umazane intrige zoper lastno državo in njen ugled?

Pa le preseneča!

Dr. Metod Benedik

Dolga leta so ga videvali domačini in številni romarji, ki so se izpred Petrove bazilike odpravljali na ogled Vatikanskih muzejev. Zjutraj je po Via del Porta Angelica šel natančno ob isti uri v službo, popoldne se je vračal, leto za letom, več kot dve desetletji. Skromen, zamišljen mož, ki se ni pustil begati s hrupom ulice.

Kardinal, predstojnik najpomembnejšega cerkvenega urada, kongregacije za nauk vere, Joseph Ratzinger. Nekateri so ob pogledu nanj pripomnili: to je pa tisti, ki ga nemški časopisi včasih imenujejo »panzerkardinal«.

Že dve leti je ta podoba nekoliko spremenjena: zamišljen, resnoprijazen obraz se vidno razvedri in korak je prožen, ko kot papež prihaja med ljudi, jih nagovarja in zelo razločno pozdravlja v njihovem domačem jeziku. Pri tem pa skoraj nihče ne pomisli, da ima pred seboj moža pri osemdesetih letih, ki sam o sebi reče: ja, sem pač star človek, in kdo ve, koliko časa mi bo Bog še naklonil. Pred dvema letoma se je ob smrti Janeza Pavla II. nenehno ponavljalo vprašanje, kdo in kako bo nadaljeval njegovo delo. Benedikt XVI. je v dveh letih pontifikata na to vprašanje razločno odgovoril: opravljal bo v jedru isto delo, torej oznanjal krščansko vero in njene vrednote, način dela pa bo seveda odseval njegovo osebnost, ki je v marsičem drugačna od predhodnika. Skrčil je pogostnost avdienc, upočasnil naglo zaporednost dogajanj in odločanj v Vatikanu, zmanjšal je število nagovorov in potovanj, na neki način je celotno delovanje rimske kurije vpel v tisočletno umirjeno ustaljenost Cerkve.

Ob takih in podobnih zgolj zunanjih drugačnostih seveda ni mogoče ustvarjati zanesljive ocene dveh let Benediktovega pontifikata. In vendar je zarisal dovolj jasne poteze, ki opredeljujejo njegovo papeževanje doslej in ga bodo nedvomno tudi naprej: kar je Ratzinger kot teolog in profesor, kot münchenško-freisingški nadškof in potem kot prefekt vatikanske kongregacije za nauk vere razmišljal in analiziral, o čemer je govoril in pisal, to nadaljuje kot Benedikt XVI. Za nekdanje in sedanje delo je značilno, da govori s prepričljivimi argumenti in da napake sprejema kot spodbude za izboljšave. Ko so ga pred dvema letoma kardinali izvolili za papeža, je moral le prestopiti prag: če je bil kot predstojnik kongregacije za nauk vere predvsem branitelj prave vere, je kot papež prevzel poslanstvo prvega in najodgovornejšega nositelja krščanske vere in njenih vrednot. Tu pa pravzaprav pridemo do nekega izhodišča, ki je pri Benediktu zelo podobno onemu pri Janezu Pavlu II.

ne glede na vse različnosti njunih značajev: Janez Pavel II. je pod dvema totalitarizmoma začutil vso krutost teptanja človekovih pravic in njegovega dostojanstva, Benedikt je kot osemnajstletni mladenič zelo neposredno doživljal sesuvanje sistema, ki je popolnoma prezrl Boga, ki je s povečevanjem sebe, svojega naroda in svoje rase končal v ruševinah. Tako eden kot drugi je globoko v sebi začutil, da brez Boga preprosto ne gre in da je treba odrešenskokost, ki prihaja od Boga, spet približati človeku. Če se je Wojtila tako neutrudno zavedal za človekovo osvoboditev in spoštovanje njegovega dostojanstva, temeljnih vrednot krščanskega oznanila, čemur je posvetil brezštevilne govore in okrožnice in srečanja in potovanja, se Ratzinger ne ustavlja toliko pri posameznih konkretnih vprašanjih, kot je vprašanje odnosa do splava, evtanazije, genetike, homoseksualnosti, celibata, mesta ženske v Cerkvi in še drugih, pač pa kot vrhunski teolog posega k temeljem krščanstva in njegove vloge v svetu. Ni mu za ukvarjanje z manj pomembnimi dogmatičnimi vprašanji in očitno mu še na misel ne pride, da bi oznanjal kako voljno popustljivo moralno, ampak dvatisočletno modrost in izkušnost Cerkve z nenehnim pogledom na božje-človeško, neodvisno od naglih sprememb duha časa. Mnogi so se začudili, ko je za božič 2005 objavil svojo prvo, na neki način programatično okrožnico z naslovom *Bog je ljubezen*. Ta hladni teolog-znanstvenik, nekdanji

Benediktova razmišljanja poudarjajo potrebo po odrešenju človeka in sveta.

»panzerkardinal« pa zdaj piše o ljubezni! Res je mnoge presenetil. Prav tako pa so mnogi v tem videli le nadaljevanje njegovega dotedanjega dela. Papež je znova želel opozoriti na temeljne prvine krščanstva: *Bog je neskončna ljubezen, ta ljubezen gibalno vsega življenja*, ta ljube-

zen se v družbeni in osebnosti razsežnosti nadaljuje v Cerkvi. V ekonomsko, politično in kulturno globaliziranem svetu ima to poslanstvo Cerkve, ki se izraža v njenem družbenem nauku, v njenem zavzemanju za dialog med verstvi in kulturami, ključno vlogo. V Benediktovih razmišljanjih ni zaznati kakšne zagrenjene nezaupljivosti do sveta, ki hoče zaživeti brez Boga; njegove misli ne izražajo pesimizma, ampak poudarjajo potrebo po odrešenju človeka in sveta. Nedvomno je to tudi nadaljnja smer njegovega pontifikata. ■

Arhivski okostnjaki padajo iz omar

Aleš Kocjan, foto: arhiv Demokracije, Gregor Pohleven, Bor Slana

Vladna komisija, ki preiskuje delo Slovenske obveščevalno-varnostne agencije (Sova), je pri predstavitvi vmesnega poročila razkrila, da je bilo veliko gradiva uničenega, veliko pa ga sploh ni bilo uvrščenega med arhivskega.

V poročilu, ki ga je komisija poslala na vlado, je komisija zapisala predvsem svoja opažanja in ugotovitve, do katerih je prišla pri pregledu arhivskega gradiva nekdanje Službe državne varnosti, predhodnice današnje Sove. Kot je pri pregledu gradiva ugotovila komisija, so prvi dogovori in priprava gradiv za izročitev Arhivu RS, stekli leta 1990, ko je bilo na podlagi pravilnika o odbiranju in izročanju arhivskega gradiva ter sklepa takratnega ožjega kolegija republiškega sekretarja za notranje zadeve

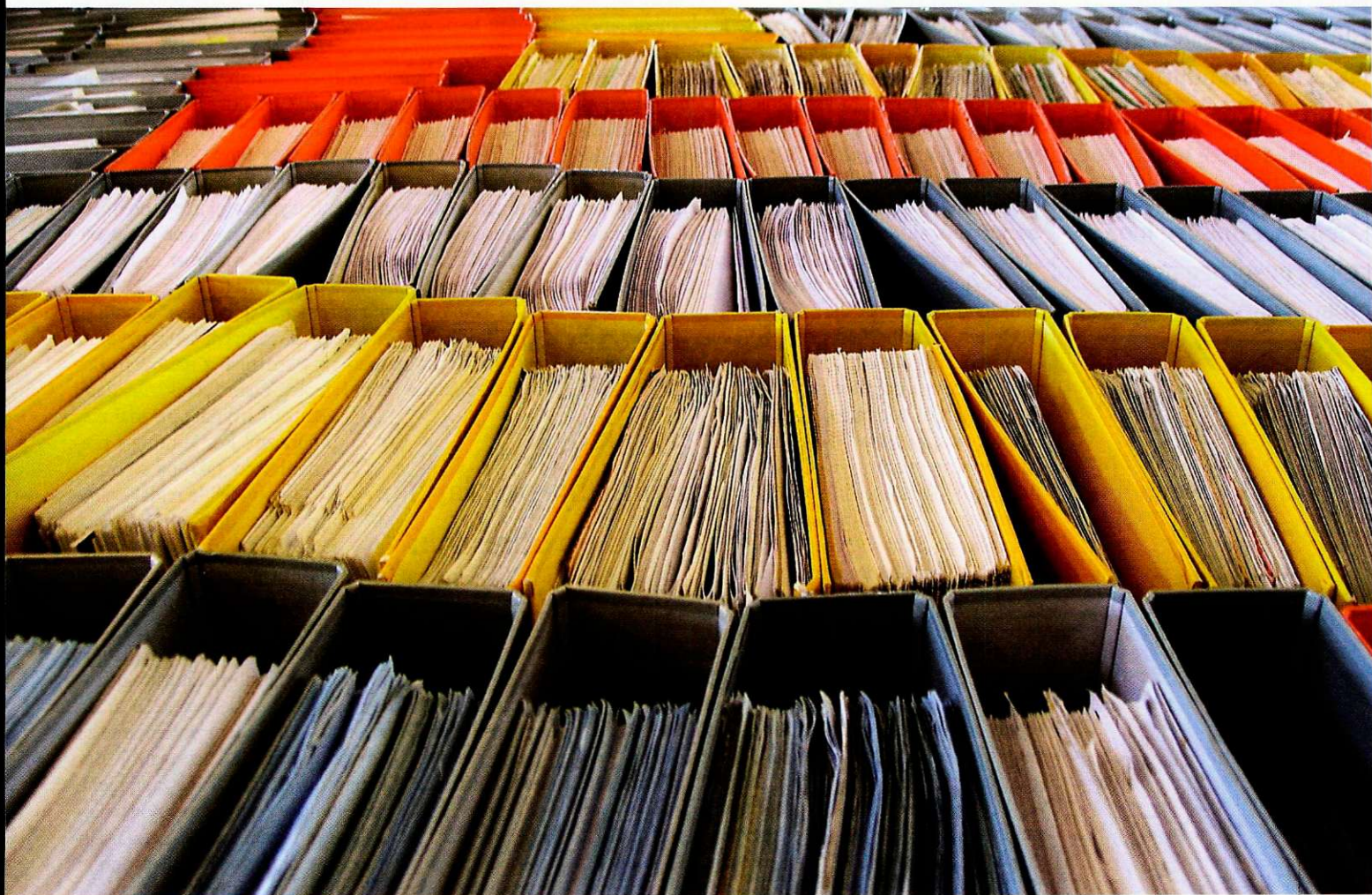
sklenjeno, da se bo del arhiva SDV izročil Arhivu RS.

Postopno izročanje Izročanje arhiva je po ugotovitvah komisije potekalo v več delih in v več časovnih obdobjih. Prvo gradivo je bilo arhivu izročeno med letoma 1991 in 1993, in sicer okoli 246.000 dokumentov, ki so se nanašali na medvojno in povojno obdobje do leta 1984. Gradivo je obsegalo dokumente o Ozni, povojnih »bandah«, osebne dosjeje živih ali umrlih oseb, dokumente o povojnih procesih, informbiroju, nekate-

ra dokumentarna gradiva SDV, analize, poročila in podobno. Leta 1994 se je izročanje gradiva nadaljevalo, in sicer je bilo izročeno gradivo o povojni emigraciji ter organizaciji TIGR, do leta 1997 pa mu je sledilo še gradivo (okoli 200.000 dokumentov) iz obdobja med letoma 1945 in 1955.

V letu 1999 je bil Arhivu RS izročen del arhiva SDV, ki je vseboval dosjeje umrlih oseb in drugo. V letu 2000 je agencija v skladu s 55. členom Zakona o Slovenski obveščevalno-varnostni agenciji arhivu izročila okoli 35 metrov

dodatnega arhivskega gradiva, ki je vsebovalo osebne dosjeje, okoli 45.000 preverb in drugo gradivo SDV vse do leta 1992. V letu 2003 je Sova Arhivu RS izročila 924 mikrofilmov, ki so bili kopije dokumentarnega gradiva, izročena leta 1992. Naslednje leto je sledilo še 143 mikrofilmov in en meter gradiva v fizični obliki, ki se je nanašalo na delovanje SDV v obdobju 1956 do 1990, ter 160 osebnih dosjejev (gre za dva metra gradiva na papirju in na mikrofilmih). Kot izhaja iz poročila, je v avgustu 2006 na sedežu Sove potekal pogovor med vod-

Pravosodni minister Lovro Šturm

Sova je osem let kršila zakon.

V Arhivu RS »pogrešajo« precej zgodovinskega gradiva.

stvoma agencije in Arhiva RS, na katerem so se dogovorili, da se izročitev gradiv, ki jih še hrani agencija, izvede v treh fazah. V prvi fazi je bilo novembra lani izročeno gradivo, ki se nanaša oziroma je sestavni del gradiva, izročena v letu 2004. V drugi fazi letos je bilo izročeno gradivo, ki se nanaša na splošno poslovnanje predhodnic agencije, v tretji fazi, ki je bila prav tako izvedena letos, pa je bil pripravljen popis gradiv pred letom 1990. Gre za tako imenovane registrirane tekoče zadeve, ki jih hrani Sova in se nanašajo na delo SDV na področju delovanja tujih obveščevalnih organizacij. Pri tem naj bi bil dosežen dogovor, da se gradivo, ki ni več aktualno, izroči arhivu, za zadeve, ki pa so še vedno »žive« (sodelavska mreža oz. problematika, ki se spremlja) pa bi se s sporazumom določilo, da to gradivo obstaja in da ga do nadaljnjega hrani agencija.

Veliko gradiva uničenega

Omenjeno gradivo pa ni vse gradivo, ki bi ga moral dobiti Ar-

Pred časom se je pisec teh vrstic pogovarjal z enim izmed nekdanjih lokalnih sodelavcev SDV. Slednji se je pohvalil, da danes dela vse enako kot nekoč, le da se plačnik imenuje drugače. Včasih je bila SDV, danes je to Sova. Slednje le dokazuje, da v Sovi še danes mrgoli nekdanjih sodelavcev SDV, ki so nekoč množično kršili človekove pravice.

hiv RS. Kot je na tiskovni konferenci po seji vlade, na kateri se je ta seznanila z vmesnim poročilom, dejal predsednik komisije Lovro Šturm, je vladna komisija pri pregledu arhiva ugotovila, da je bil velik del gradiva nekdanje SDV uničen. Koliko natančno ni znano, predvidevajo pa, da je bilo tega precej. Kot je dejal Šturm, se največ podatkov o tem, da se je gradivo res uničevalo, nanaša na obdobje od leta 1962 do 1974, po tem letu pa teh podatkov ni več. Kljub temu po Šturmovih besedah nekateri indici kažejo, da se je gradivo uničevalo tudi po letu 1974. Prvo večje čiščenje gradiva naj bi se zgodilo ob Titovi smrti leta 1980, drugo pa leta 1990, tik pred družbenimi spremembami v Sloveniji. Prav tako je po Šturmovih besedah komisija pri svojem delu ugotovila, da Sova že osem let krši zakon o Sovi, ki je bil sprejet leta 1999. Omenjeni zakon v svojem 55. členu določa, da mora Sova vse gradivo iz arhiva SDV, ki se nanaša na obdobje pred majem 1990, izročiti Arhivu RS najkasneje v enem letu po uveljavitvi zakona, vendar se to vse do danes ni zgodilo. Sova namreč del tega gradiva še vedno hrani v svojih prostorih. Tudi zaradi tega je vlada pretekli teden poleg poročila, ki ji ga je predložila komisija, sprejela sklep, naj se postopki izročitve arhivskega gradiva SDV maksimalno pospešijo, da bo tako zakonska obveza čim prej izpolnjena. Prav tako je na predlog komisije odredila preventivni pregled vsega arhiva, ki se

nanaša na SDV in je še na Sovi, ter določila, da se pripravi natančen seznam tega gradiva in da se, takoj ko bo seznam pripravljen, gradivo izroči Arhivu RS.

Gradivo, ki bi sodilo v arhiv

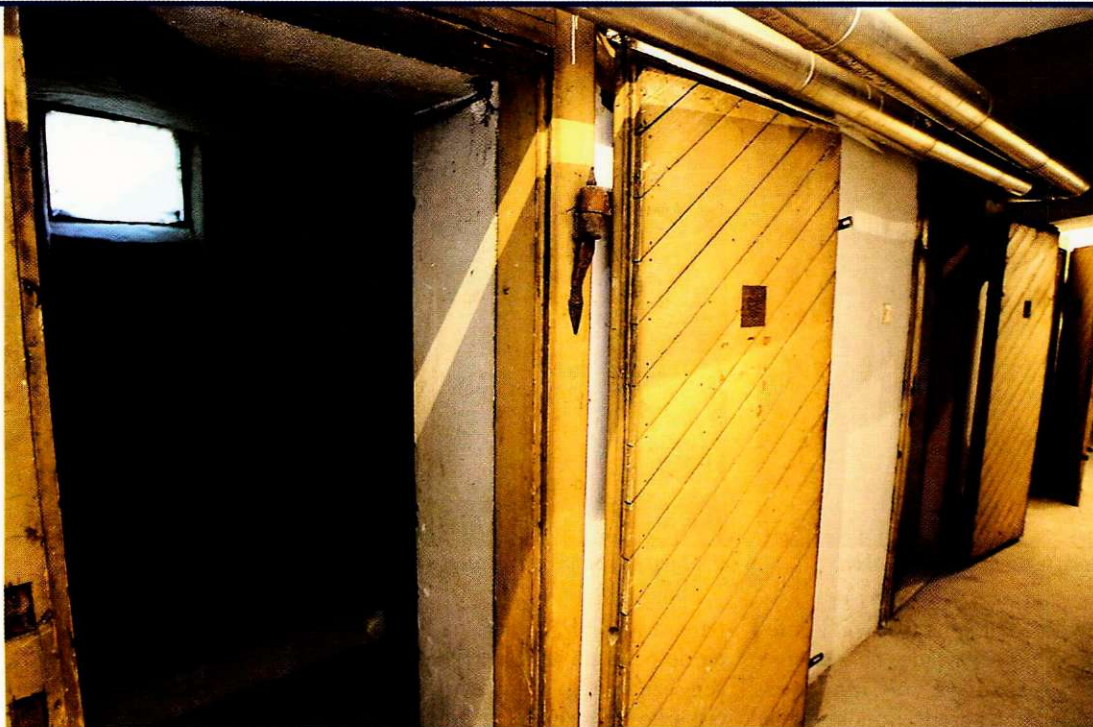
Vladna komisija se je, kot je razvidno iz poročila, seznanila tudi z gradivom, ki ga hrani ministristvo za notranje zadeve in se prav tako nanaša na SDV. Pregled je bil opravljen na štirih naslovih – v kleti na Štefanovi 2, kjer imata sedež MNZ in Policija, na Trdinovi ulici 8, kjer so prostori Službe MNZ za administracijo in grafiko, v kletnih prostorih na Beethovnovi 4, kjer so v prvotnem stanju še vedno ohranjene zaporniške celice SDV, in v prostorih objekta A v Gotenici. Kot je dejal Šturm, so v omenjenih prostorih odkrili precej gradiva, ki bi utegnilo imeti pomembno zgodovinsko vrednost in bi

moralo biti po mnenju komisije opredeljeno kot arhivsko gradivo ter izročeno Arhivu RS, vendar se slednje ni zgodilo. Zdaj naj bi to gradivo pregledali in ga ustrezno ovrednotili.

Kot izhaja iz poročila, je komisija pri pregledu arhivov na Trdinovi 8 ugotovila, da Služba MNZ za administracijo in grafiko že vse od sprejetja zakona o arhivskem gradivu (1997) otežuje sprejetje natančnega razdelilnika, s katerim bi določili, katero gradivo in na podlagi katerih kriterijev opredeliti kot arhivskega in katero kot trajno dokumentarno gradivo. Po ugotovitvah komisije je ocena o tem v veliki meri prepuščena subjektivni oceni tam zaposlenih, zaradi česar nekaj gradiva iz sedanje trajne zbirke sodi v arhivske fonde. Tudi pri pregledu letnih poročil, ki so v omenjenih prostorih ohranjena na mikrofilmih in se nanašajo na obdobje ▶

Vlada je sklenila, da je treba izročanje gradiva pospešiti.

Zaporniške celice nekdanje SDV na Beethovnovi ulici pričajo o krutosti nekdanjega sistema.

▶ od leta 1945 do 1988, je komisija ugotovila, da bi bila nekatera poročila služb in takratnih organov varnosti že lahko predmet zgodovinskega preučevanja, vendar se to ni zgodilo, saj so ta gradiva še vedno opredeljena kot trajna

gradiva MNZ. Veliko podobnih gradiv, ki bi torej že morala biti v Arhivu RS, je komisija našla tudi v fondu, imenovanem »zadeve zapupnega delovodnika 1945–1990«. Gradivo je nastalo pri pripravah proslav ob praznovanju obletnic Varnostno-obveščevalne službe leta 1976 in 1981 (tu je komisija našla osebni arhiv Eda Brajnika z originalno medvojno pisemsko korespondenco z voditeljico VOS Zdenko Kidrič, sezname političnih zapornikov iz Dolenjske in evidenčne liste borcev Narodne zaščite, VOS in Ozne za Slovenijo) ter popis zadev MNZ, rešenih v letih od 1970 do 1975.

Kar precej gradiva je komisija našla tudi v objektu A v Gotenici.

Tudi tam je komisija ugotovila, da lep del dokumentov sodi v Arhiv RS. Med zanimivejšimi so dokumenti, na katerih so zapisani delavci Ozne in VOS v obdobju od leta 1945 do 1983. To gradivo po mnenju komisije sodi v Arhiv RS, zato je komisija že zahtevala, naj se mu izroči. Na Štefanovi 2 in Beethovnovi 4 komisija gradiva, ki bi sodilo v Arhiv RS, ni odkrila. V zvezi s tem je zanimiv podatek, za katerega javnost praktično ni vedela, to je, da so na Beethovnovi še vedno ohranjene celice, ki jih je uporabljala SDV. Tudi zaradi tega je vlada na seji, na kateri je obravnavala poročilo komisije, sprejela sklep, da mora ministristvo za kulturo poskrbeti, da se te

celice zavarujejo in ohranijo kot zgodovinski spomenik.

Kaj je delal Podbregar? Seveda se ob vsem tem postavlja vprašanje, kako je mogoče, da je Sova kar osem let kršila zakon in arhivov ni vseh izročila Arhivu RS. Iztok Podbregar, ki je Sovo vodil v času, ko bi to morala storiti, pravi, da do izročitve ni prišlo zato, ker v Arhivu RS niso imeli dovolj prostora za nove arhive, kar pa je bolj slab izgovor. Če to drži, potem je bil Podbregar prvi, ki bi moral javnost opozoriti, da naloge, ki mu jo nalaga zakon, ne more izpolniti, ker arhiv nima dovolj prostora. Tega Podbregar ni storil, kar pomeni, da je največ sam pripomogel k nezakonitemu stanju, ki ga je osem let vzdrževala Sova. Krivdo za zadrževanje arhivov nosi tudi takratna politična garnitura, ki ji očitno ni bilo v interesu, da bi sporni arhivi SDV prišli v Arhiv RS, kjer bi si jih lahko vsak ogledal. V zadnjih letih so večino vlad pač vodile stranke, ki so bile tako posredno kot neposredno povezane z nekdanjim totalitarnim režimom, v službi katerega je bila SDV, zato ne preseneča, da se jim z izročitvijo in javnim odprtjem arhivov ni pretirano mudilo. Še bolj šokantno in zaskrbljivo je to, kar je v nedavnem intervjuju za Demokracijo dejal nekdanji direktor Arhiva RS mag. Vladimir Žumer. Rekel je, da so upokojeni sodelavci SDV še po letu 2000 na Sovi odbirali, katero gradivo naj se izroči Arhivu RS. Pri tem se seveda postavlja vprašanje, s kakšno pravico in s čigavimi pooblastili so nekdanji agentje SDV odločali o tem, kaj je za slovensko zgodovino pomembno in kaj ne, in kaj je pri tem delalo takratno vodstvo. Težko si je namreč predstavljati, da bi lahko to delali brez vednosti vodstva.

Vse to seveda kaže, da je Sova potrebna temeljite prevetritve. Vlada zdaj namerava storiti prav to, kar pa razumljivo zbuja odpor pri nekdanjih sodelavcih SDV, ki še vedno vedrijo na Sovi in so v zadnjih letih (ob odkriti podpori levih vladnih garnitur) imeli za svoj fevd, ki jim je dajal precejšnje politično in družbeno moč. Tudi zato je pričakovati, da ga ne bodo zlahka spustili iz rok. **D**

ANKETA

Kako ocenjujete spremembe v medijskem prostoru v zadnjih dveh letih?

- a) na bolje
- b) na slabše
- c) isto kot prej

Odgovorite na

www.demokracija.si

Rezultati preteklega tedna
Ali verjamete indicem, da so nekateri znotraj Sove prisluškovali SDS?

% 0 25 50 75 100

Glasovalo: 63

DEMOKRACIJA spletna

Tudi v prostorih MNZ hranijo nekaj »izgubljenega« gradiva SDV.

Demokracija na ustavno sodišče

Mitja Volčanšek, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

Spor glede denarne kazni, ki jo je naši reviji zaradi lanske objave plač Delovih novinarjev odredila informacijska pooblaščenka, še ni končan. Po sodbi okrajnega sodišča smo se obrnili na ustavno sodišče in na državno tožilstvo.

Naj najprej na kratko obnovimo dogajanje, ki je sledilo senzacionalnemu razkritju v našem tedniku in pokazalo na licemernost dela slovenske strokovne javnosti.

Objava razburila duhove 13. aprila 2006 smo ekskluzivno razkrili tako plače vodilnih mož kot tudi nekaterih najvidnejših urednikov, novinarjev in dopisnikov časopisne hiše Delo, d. d., ki je prav v tistem času doživljala notranje pretrese in nesoglasja.

V nekaterih primerih nesramno visoki zneski so posredno pričali o pravih razlogih za spolitizirano držo nekaterih tedanjih novinarjev in urednikov, ki so gojili neprizanesljiv odnos do dela slovenskega političnega spektra in do stanovskih kolegov.

Da s svojim razkritjem nismo razjezili le Delovih novinarjev, ampak tudi njihove vplivne zaveznike, smo v hipu občutili na lastni koži. Le nekaj ur po tem, ko je revija prišla na prodajne police, smo v uredništvu dobili obisk oziroma inšpekcijski nadzor. Informacijska pooblaščenka Nataša Pirc Musar je k nam poslala svoja sodelavca Jožeta Bogataja in Jerneja Lavrenčiča. Slednja sta od glavnega in odgovornega urednika Demokracije Metoda Berleca in Andreja Lasbaherja, direktorja Novih obzorij, d. o. o., ki revijo izdaja, zahtevala, naj razkrijeta način, kako sta prišla do podatkov o plačah na Delu, in vir, ki je posredoval podatke o plačah. Videti je bilo, kot bi bili pahnjeni v svinčeno obdobje nekdanjega režima. Na poziv inšpektorjev svojega vira seveda nismo razkrili, saj bi s tem kršili zaupnost vira, ki ga varuje tudi 21. člen zakona o medijih.

Zahtevala razkritje vira Pooblaščenka sodelavca sta nas ►

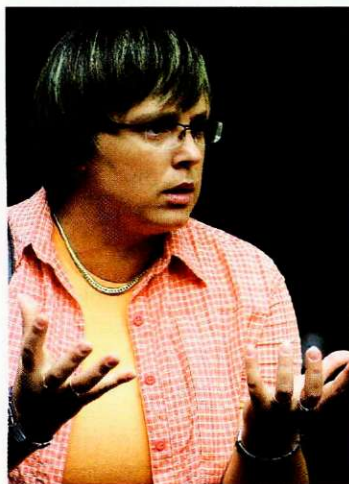
► zato pozvala, naj v roku sedmih dni posredujemo pisno obvestilo in izjavo, iz katere bo razvidno, na kakšen način in od koga smo dobili omenjene podatke.

Pravzaprav sočasno, istega dne ob enajstih dopoldne, ko sta bila njena sodelavca še na uradništvu Demokracije, je Pirc Musarjeva za STA že komentirala tisto, kar je a priori opredelila kot nedvomno kršitev zakonodaje, s čimer je pokazala doma- la vedeževalske sposobnosti.

Pri Demokraciji smo se za ob- javo podatkov o plačah na Delu odločili, kot smo nato v roku pisno odgovorili pooblaščenki, zaradi solastništva države oziroma paradržavnih skladov KAD in SOD v Delu. Zaradi tega de- leža smo menili, da ima javnost pravico vedeti, kaj se z državnim deležem v Delu dogaja. Pa tudi drugače ni bilo razloga, da bi plače na Delu ostale tabu: »V in- teresu javnosti vsekakor je, da se objavijo tudi takšni podatki, pri čemer zavezanec (Nova obzorja, d. o. o., op. M.V.) še opozarja, da tisk tudi drugod po Evropi takšne podatke objavlja, kadar se do njih dokopljajo in mu pri tem ne gro- zijo s sankcijami,« smo zapisali v svojem odgovoru.

Odvetnik Jože Hribernik

Pri vsem skupaj so najbolj bo- dila v oči dvojina merila informa- cijske pooblaščenke, ki v podob- nih primerih ni ukrepala. Naj spomnimo le na leto 2002, ko so prav Delovi novinarji objavili podatke o dohodkih dr. Franceta Arharja, tedanjega predsednika uprave Vzajemne, ki mu je pred tem zelo dobro kazalo v tekmi za mesto predsednika republike. Na podobno ravnanje časnika Fi- nance, kjer so se predlanskim dalj časa ukvarjali z domnevno plačo nekdanjega generalnega direktor- ja policije Marka Pogorevca, ki pa v tistem času ni bil več zaposlen v javnem sektorju, se Pirc Musarje- va ni odzvala, kar je za našo revijo potrdil sam Pogorevc. Informa- cijska pooblaščenka se ni odzvala niti v eklatantnem primeru, ko je tabloid Direkt objavil obdukcijska poročila deklet, ki so jih pred dis- koteko Lipa poteptali do smrti.

Simptomatično je bilo tudi rav- nanje Društva novinarjev Sloveni- je oziroma njegovega predsednika Grege Repovža, tedaj še novi- narja na Delu, ki sta ostala gluha na naš poziv, naj obsodita tako pritiske na naš medij kot tudi po našem mnenju neupravičene zahteve pooblaščenke.

Nevaren precedens Premnogi so v zgodbi videli le napad na De- love novinarje, prezrli pa so napad na avtonomnost novinarjev Demokracije, ki so si te podatke upali razkriti. Sploh je bil čuden občutek, ko smo najhujše očitke dobivali s strani Delovih novinar-jev, ki so pred tem opozarjali na prikrivanje in netransparentnost finančnih poročil drugih sloven- skih delniških družb in le-te poziva- li, naj v svojih poročilih navede- jo tudi višino plač v podjetjih.

Kot smo že takrat opozorili, je transparentnost finančnih podat- kov že v temelju higienska, če pa sta pri obravnavani družbi lastnika pomembnega deleža paradržavna sklada, je še toliko primernejše, da so davkoplačevalci seznanjeni s tem, kako se upravlja z njihovim deležem. V primeru Dela je bilo prav v tistem obdobju očitno ne- skladje med plačami, ki so bistve-

Informacijska pooblaščenka Nataša Pirc Musar

www.demokracija.si
Št. 15, leto XII.
13. april 2006, 550 SIT / 2,29 EUR

FINANCE
JANKOVIČEVE
IGRICE Z MERCATORJEM

POLITIKA
NAD PROBLEME
S POPULIZMOM

Objavljamo februarske plače zaposlenih v časopisnem podjetju Delo. Plače vodilnih, urednikov in novinarjev so osupljivo visoke.

2,218.056,46 SIT

2,107.284,10 SIT

2,199.998,91 SIT

DEMOKRACIJA

EKSKLUZIVNO

MILIJONARJI NA DELU

INTERVJU
Mag. Andrej Vizjak
Privatizacija energetike bo razvojno naravnana

ISSN 1408-0484

Naslovnica inkriminiranega članka v naši reviji

no prekašale tiste pri konkurenč- nih medijskih hišah, ter stagnacijo oziroma celo izgubo bralcev in oglaševalcev v časniku.

Najbolj skrb zbujajoče pa je bilo, da se novinarski kolegi na nevaren precedens, ki je nastal z inšpekcijskim obiskom našega uredništva in ki bi lahko v naše novinarstvo prinesel strah in sa- mocenzuro, niso odzvali.

Izčrpana pravna sredstva Spor med uradom informacijske po- oblaščenke in Novimi obzorji je nato romal na okrajno sodišče, ki je odločilo proti izdajatelju naše revije. Informacijska pooblaščen- ka je izdala odločbo o prekršku zaradi kršitve 8. člena Zakona o varovanju osebnih podatkov (ZVOP-1), po katerem naj bi osebne podatke, t. j. mesečne ho- norarje 86 zaposlenih na Delu za februar 2006, nezakonito upora- bili in posredovali v javnost, glav- ni in odgovorni urednik Demo- kracije Metod Berlec pa je bil po mnenju pooblaščenke kriv, ker je kot odgovorna oseba pravne

osebe opustil dolžno nadzorstvo. Zato je bil izdajatelj oglobljen s kaznijo v višini 1.000.000,00 to- larjev, odgovorni urednik pa v višini 200.000,00 tolarjev.

Založba Nova obzorja se je se- veda obrnila na Okrajno sodišče v Ljubljani z zahtevo po sodnem varstvu, a je pravosodni organ njeno zahtevo zavrnil kot neutem- eljeno. Ob izčrpanju pravnih sredstev se založnik in urednik Demokracije, ki ju zastopa od- vetnik Jože Hribernik (ta je tudi napisal ustavno pritožbo), obra- čata na najvišji organ z ustavno pritožbo, hkrati pa sta sprožila pobudo za vložitev zahteve za varstvo zakonitosti na Državno tožilstvo RS. Vsebinske ustavne pritožbe, ki se večinoma ujemajo s pobudo, naslovljeno na tožilstvo, v prvi vrsti izpostavlja kršitev vr- ste z ustavo zagotovljenih člove- kovih pravic, ki so vse povezane z 2. členom Ustave RS, ki opre- deljuje načelo pravne države.

Napake v postopku Prva in naj- bolj groba kršitev s strani okrajne-

ga sodišča se je po mnenju pritožnikov zgodila s tem, da je sodni organ samo ugotovil pravilnost postopka izreka globe s strani urada informacijske pooblaščenke in odsotnost novih dejstev, zaradi katerih bi bila pritožba utemeljena.

Pritožnika res nista navajala novih dejstev ali kršitev v postopku, vendar se do pravega razloga za pritožbo – kršitev materialnega prava – sodišče po njenem mnenju sploh ni opredelilo.

Sodišče se po mnenju pritožnikov tako ni odzvalo na navedbe, po katerih je pooblaščenka napačno uporabila materialno pravo. Kolikor pa se sodišče do vsebine pritožbe ni opredelilo, je sodna odločba po mnenju pritožnikov nezakonita, »saj se sodišče preizkusa odločbe prekrškovnega organa v z zahtevo za sodno varstvo izpodbijanjem delu sploh ni lotilo,« pač pa se je postavilo v vlogo prekrškovnega organa prve stopnje in ugotavljalo utemeljenost navedb iz postopka na prvi stopnji. S sodbo glede pritožbe naj bi torej sodišče kršilo pravila postopka, saj sodba ni bila obrazložena, »zato ima pomanjkljivosti, zaradi katerih se ne da preizkusiti«. Posledično je pritožbeni organ kršil nekatere temeljne ustavne pravice, in sicer gre za pravico »posameznika do zagotovitve enakosti pri uporabljanju prava, skupaj z načelom pravne države in načelom socialne države pomeni udejanjanje načela pravičnosti v ustavi. Načelo enakega varstva pravic pa vsakomur zagotavlja enako varstvo pravic pred sodiščem. Obrazložitev sodne odločbe in opredelitev do navedb v zahtevi za sodno var-

stvo je osnova načela vladavine prava,« v svojem apelu ustavnemu sodišču ugotavljata izdajatelj in urednik Demokracije.

Kolizija pravic Osrednje jabolko spora glede odločbe informacijske pooblaščenke pa je bila interpretacija »javne osebe« v smislu varovanja osebnih podatkov. Na odgovor naše revije, da svojega vira ne bomo razkrili, je pooblaščenka tehtala med pravico do svobode izražanja in pravico do zasebnosti. V primeru kolizije obeh pravic je pooblaščenka glede na evropsko sodno prakso oziroma odločitev Evropskega sodišča za človekove pravice v Strasbourgu v skladu z načelom sorazmernosti presodila, da pri sodelavcih Dela ne gre za javne osebe »par excellence«, čemur Nova obzorja oziroma odgovorni urednik Demokracije nista nikoli oporekala. Po njenem mnenju je šlo za »poseg v zasebnost relativno javnih oseb ..., ki pa glede na sporočilo strasbourške sodbe niso upravičene do varstva svoje zasebnosti takrat, ko določena informacija iz njihovega življenja predstavlja informacijo o zadevi, ki je splošnega pomena za javnost in ima v tem smislu politični značaj v ožjem smislu.«

Konkretno glede odločbe pooblaščenke pa je naša stran navedla, da svobode izražanja »ni mogoče omejiti na način in po postopku, kot si to predstavlja informacijski pooblaščenec,« čeprav je ta, kot smo omenili, navajal kolizijo dveh specifičnih pravic.

Glede vprašanja relativno javnih osebnosti pri uradu informacijske pooblaščenke po mnenju pritožnikov niso opravili preizkusa po kriteriju sorazmernosti, da bi ugotovili, ali gre v primeru Delovih novinarjev za kategorijo, kjer bi zožili pravico do zasebnosti. V uradu so se namreč opredelili le do absolutno javnih oseb »par excellence«, poleg tega pa niso razložili, zakaj po njihovo novinarji Dela ne sodijo v to kategorijo. Zato gre po videnju pritožnikov za arbitrarno uporabo kriterija sorazmernosti, s tem pa posledično za kršitev načela enakosti in enakega varstva pravic. »Določeni elementi zasebnosti in intimnosti življenjske sfere javnih

Neenadni obisk inšpektorjev v uredništvu Demokracije

Tudi Delovi uredniki in novinarji so javne osebe.

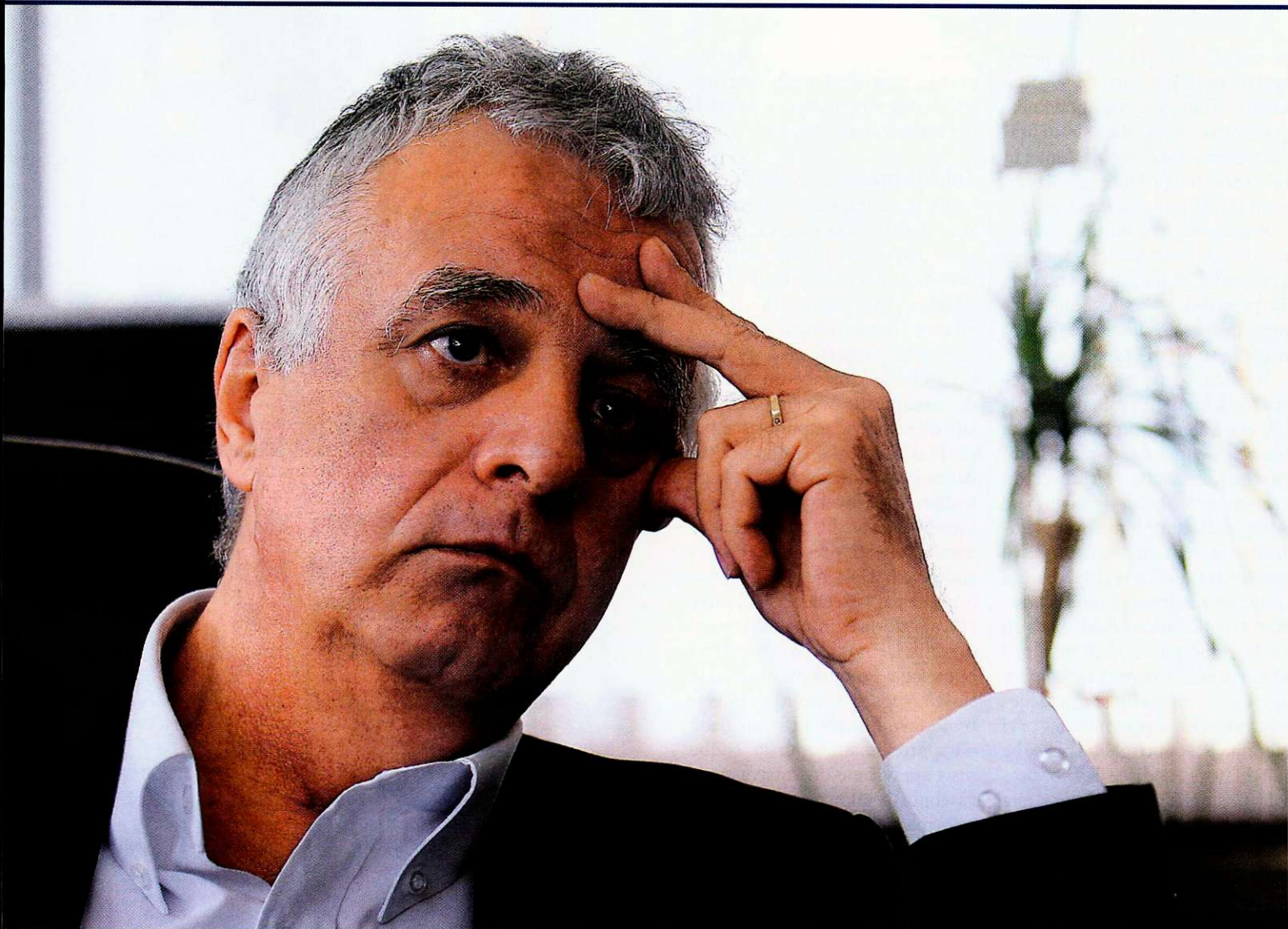
oseb nedvomno predstavljajo tudi 'javno zadevo'. Med takšne elemente pa nedvomno spadajo tudi podatki o osebnih dohodkih novinarjev,« je med drugim zapisano v ustavni pritožbi.

Na tem mestu naj opozorimo še na eno napako informacijske pooblaščenke, in sicer kaznovanje odgovornega urednika kot odgovorne osebe pravne osebe, kar urednik gotovo ni. ZVOP-1 poleg tega ne določa, da se za oči-

tani prekršek lahko kaznuje tudi odgovorni urednik, zato je odločba zoper Metoda Berleca po mnenju pritožnika nezakonita.

Obstaja torej vrsta tehtnih argumentov, ki jih bosta tožilstvo in ustavno sodišče morala vzeti v pretres. Kakor koli, o nadaljnjih fazah postopka, ki predstavlja prikrito gonjo zoper raziskovalno novinarstvo, vas bomo na straneh naše revije v prihodnje še seznanjali. **D**

RADIO UNIVOX
107.5 MHz
e-mail: info@univox.si

Znanje je pred avtonomijo

Gašper Blažič, foto: Bor Slana

O Radiu Slovenija in dogajanju na njem smo se pogovarjali z direktorjem omenjene ustanove Vinkom Vasletom. Seveda smo govorili tudi o dogajanju v slovenskem medijskem prostoru.

Vinko Vasle se je v slovenskem medijskem prostoru uveljavil kot prodoren novinar, komentator in urednik. V svoji karieri je deloval kot novinar v Mladini, Kmečkem glasu in Delu, kasneje pa je bil nekaj let odgovorni urednik tednika Mag. Do lanskega imenovanja za direktorja Radia Slovenija je bil namestnik odgovorne urednice revije Jana.

Od vašega imenovanja na mesto direktorja Radia Slovenija je minilo skoraj leto dni. Kako bi

ocenili to obdobje? Pripravljate morda kakšne spremembe?

To obdobje lahko ocenim kot zelo intenzivno pa tudi zelo zahtevno, ker smo po novem zakonu o RTV morali spremeniti statut, kar je bilo zelo naporno delo, hkrati pa smo bili soočeni s tem, da ni bil sprejet poslovno-programski načrt te ustanove. Nekaj mesecev smo se celo financirali po dvanajstinah, kar je zelo naporna stvar. Sočasno smo morali pripravljati programsko poslovni načrt za letošnje leto, kar je bil pomemben uspeh novega

vodstva, saj sta bila prvič do sledj programski in finančni del usklajena. No, ob vsem tem sem se moral spoznavati še z novim delovnim okoljem in sodelavci.

Videti je, da ste, kar se tiče pozornosti javnosti, v primerjavi z nacionalno televizijo nekoliko v ozadju. Ste to pričakovali?

Mislím, da radijski ustvarjalci nimajo nobenih kompleksov. Med radiom in televizijo je bistvena razlika, ki je v korist radia. Radio se posluša povsod: v avtomobilu ali celo na polju, če želite.

Za televizijo pa si je treba vzeti čas. Ustvarjalci radijskega programa torej nimajo nobenih težav, ker imajo prepoznavne radijske glasove. Na TV lahko hitro postaneš slaven, na radiu pa veliko težje, to je res, in za radijsko zvezdníštvo je potrebnega veliko, veliko več navora. Ampak dlje traja.

Sami ste bili do imenovanja za direktorja nacionalnega radia aktivni kot novinar in urednik v tiskanih medijih, nazadnje v Jani. Je velik preskok priti iz tiskanega medija na odgovorno mesto v

elektronskem mediju, ki je poleg tega še nacionalnega pomena?

Odkrito moram priznati, da mi nikoli ni bilo čisto jasno, kako lahko časopis, pri katerem sem kdaj delal, sploh izide. Tudi zdaj mi še vedno ni jasno, kako lahko 24 ur na dan nastajajo kvalitetni radijski programi. To je čudež, ki si ga ne znaš razložiti; navsezadnje pa vem, da je delo v kakršnem koli mediju nekakšna organizirana anarhija.

Nedavno je Mirovni inštitut organiziral okroglo mizo z naslovom »Tehnologija obvladovanja medijev«. Menite, da je politično obvladovanje medijev velik problem?

Kar zadeva to seanso na Mirovnem inštitutu, moram reči, da mi je bila malo smešna. Ko sem to zadevo spremljal preko medijev, sem imel občutek, da gre za nekakšen poslednji partijski kongres, še posebej ker je bilo na kupu veliko enoumja, veliko posploševanja, tudi kaj neresničnega, zlasti pa zelo nekonkretnega. Neka naša kolegica s TV Slovenija je celo zatrjevala, da dobivajo v informativnem programu TVS novinarji pisne odredbe o tem, kako naj poročajo. Mene je to strašno šokiralo, zato sem zadevo preveril. Izkazalo se je, da to ni bila resnična informacija. Največ, kar se lahko zgodi, je, da urednik novinarju ali novinarki, ki je nedosegljiv, po elektronski pošti pošlje, kaj naj bi tisti dan delal.

Ste bili sami kdaj pod političnim pritiskom? Ste bili kdaj cenzurirani?

V času prejšnjega režima sem bil kot mlad novinar še precej pravoveren, zato nisem imel toliko težav. Ko smo kasneje odkrivali resnico o Jugoslaviji in režimu, smo videli, da so bile stvari drugačne, kot smo si predstavljali. Takrat sem bil že na odgovornem položaju nekega medija in sem imel mlado novinarsko ekipo, ki je bila zelo revolucionarna in neposlušna. Seveda so bili tudi kakšni pritiski ali grožnje, pa se nismo dali.

Kaj menite o neprestanem ponavljanju teze, da so mediji v primežu totalitarnih teženj sedanje oblasti?

No, tole o totalitarizmu je seveda še ena cvetka, ki je zrastle na vrtilčku menda avtonomnih in svobodnih medijskih gurujev in pridigarjev, ki jih razen avtonomnosti ne zanima niti znanje, še manj odgovornost. Ampak najprej je znanje, potem odgovornost (profesionalna in etična) in šele potem je lahko avtonomija. Naj ob tem omenim samo pošteno priznanje Petra Božiča, dolgoletnega člana LDS, ki je v nedavnih Odmevih na TVS rekel nekako takole: prejšnja oblast je

Kolegom sem dejal, da ne želim, da mešajo svoje delo s svojimi zasebnimi simpatijami do tega ali onega, in naj svoja politična prepričanja pustijo pred vhomom v radijsko hišo.

imela popoln nadzor nad vsemi mediji! Zdajšnja, četudi si želi lepe podobe o sebi tako kot vse oblasti, prejšnji niti do gležnjev ne sega, pa pravim jaz! Toliko o totalitarizmih.

RTV Slovenija je od sprejetja novega zakona naprej stalna tarča kritik zaradi domnevnega političnega vpliva oziroma pritiskov sedanje vladajoče garniture na novinarje. Vam je že kdaj kdo očital, da ste na Radiu Slovenija predvsem »politikomisar«, ki izvršuje direktive oblastnega vrha?

Neposrednih očitkov ni bilo. V ozadju moje kandidature pa se je govorilo, češ, saj vemo, kdo so, kdo jih je nastavil in zakaj. Jaz se s tem ne obremenjujem.

Ko se je vaše ime prvič pojavilo v povezavi z mestom direktorja Radija Slovenija, so se nekateri mediji takoj razpisali o tem, da imate največ možnosti zato, ker ste vsečini sedanji vladajoči garnituri. Kakšen je sicer vaš osebni odnos do politike in njenih akterjev?

Ko sem prišel na Radio Slovenija ter se pogovarjal z uredniki in novinarji, sem postavil samo eno zahtevo: javni medij, kot je radio, ni glasnik nikogar in je glasnik vseh. V njem ni mesta za politične in politikantske privatizacije, po svoje mora spoštovati drugačne kriterije kot kakšen komercialni medij, ki ga zavezanost k splošni javnosti ne veže.

Kolegom sem dejal, da ne želim, da mešajo svoje delo s svojimi zasebnimi simpatijami do tega ali onega, in naj svoja politična prepričanja pustijo pred vhomom v radijsko hišo. Če jih zanima aktivna, tudi navijaška politika, naj gredo v politične stranke, na volitve, ne pa pred radijski mikrofoni. Pri tem bom vztrajal.

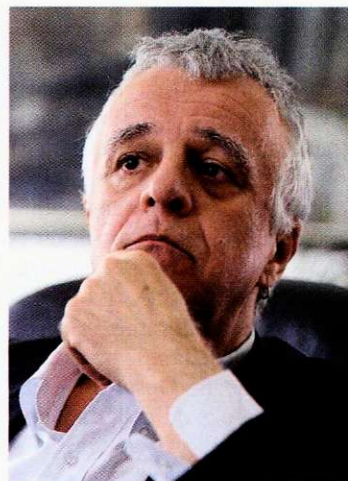
Sami ste se znašli med domnevnimi »cenzorji« ravno pred nedavnim, ko ste novinarju Robertu Škerjancu odvzeli pokrivanje

dogajanja v Sovi, menda zaradi tega, ker svojega dela ni opravljal korektno.

Kolega Škerjanec je zelo dolgo v tej ustanovi, navsezadnje sem pa njegov direktor in moram njegovo integriteto zaščititi. O njem ne bi posebej govoril, saj sem o tem govoril na seji programskega sveta, ko sem dobil to vprašanje. Tam sem obrazložil, zakaj sem se odločil za takšen ukrep. Skupaj z odgovornim urednikom Matjažem Erznožnikom sva presodila, da je bil zadnji prispevek omenjenega novinarja v zvezi s Sovo daleč od profesionalnosti in korektnosti. To je vse, kar lahko rečem. Če je to cenzura, pa naj bo.

Omenjal se je tudi disciplinski postopek ...

Ne vem, kdo ga je omenjal, v naši hiši ne. To pa ne pomeni, da

kakšnega disciplinskega postopka ali ukrepanja v prihodnje ne bo, ko bo šlo za slabo ali neprofesionalno delo posameznikov. Škerjanc pa ni v nobenem postopku.

Kaj pa poročanje o dogajanju v zvezi z družino Strojan? Če se ne motim, niste bili navdušeni nad tem, da bi Radio Slovenija o tem obširno poročal.

Ob izbruhu afere z družino Strojan sem ocenil, da so nekatera dogajanja v zvezi s to družino vodena in usmerjana od zunaj.

Zato sem prosil kolege, da so na to posebej pozorni, da niso navijaški ali pogromaški, da se v radijski eter ne spuščajo hujskaški nastopi. Za nekatere smo seveda poročali premalo obširno, vendar smo poročali o vsem, kar se je dogajalo.

Med očitki, ki jih je mogoče slišati na račun nekaterih novoimenovanih urednikov slovenskih medijev, je tudi ta, da lastne novinarje celo javno diskreditirajo, češ da so slabi ...

Dokler se bomo v Sloveniji novinarji delili na dobre in slabe, na naše in ne-naše, to za novinarski ceh ne pomeni nič dobrega. Očitno pa to sodi v nekakšno še vedno medijsko tranzicijo, v kateri posamezniki novinarstvo kot profesijo politizirajo, jo ideološko obremenjujejo, ali drugače rečeno: zelo se trudijo, da kulturni boj ne bi šel v pozabo. Zasebno podjetje, imenovano društvo novinarjev, ima pri tem pomembno vlogo.

Nekdaj ste bili novinar na Delu, nato na Magu, ki ste ga urejali skupaj z Danilom Slivnikom, ki je sedaj predsednik uprave omenjenega časnika. Kako bi v luči svojih izkušenj ocenili sedanje dogajanje na Delu glede na to, da se omenja kot najbolj izpostavljen medij, v katerem naj bi prihajalo do pritiskov?

Načeloma je tako: vsak urednik si postavi določene cilje, ki se jim drugače reče uredniška ▶

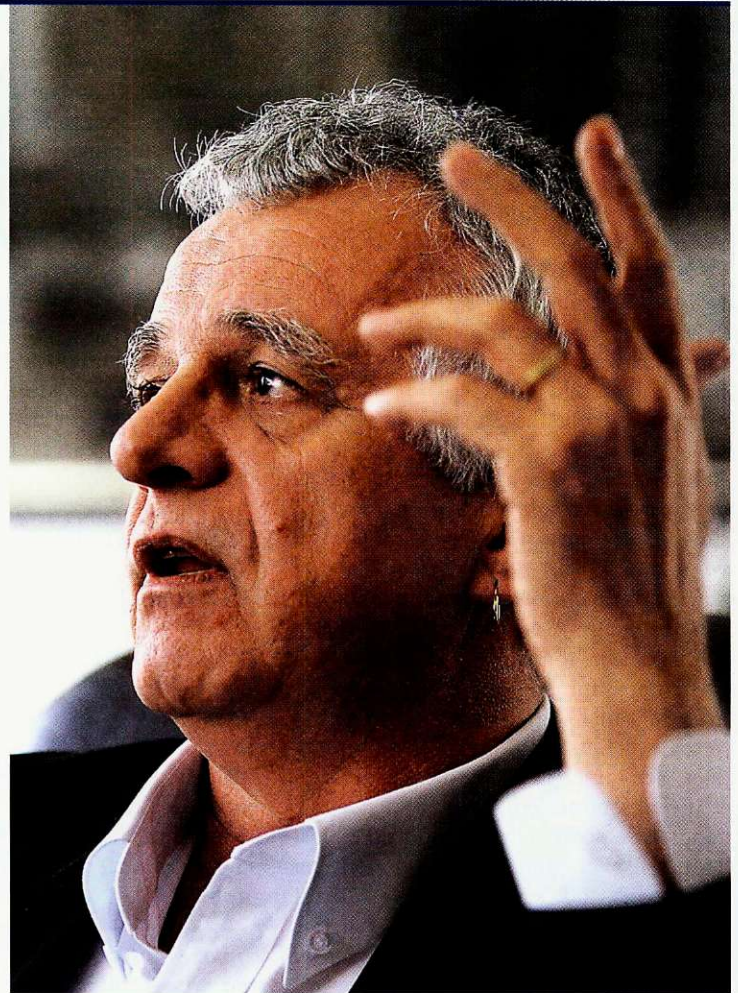
► politika. Ta pač neki medij (a ne javnega, da ne bo nespornazuma!) tako ali drugače določi. Delo ima pod novim vodstvom drugačno uredniško politiko, kot je bila prejšnja. In ta prejšnja ni bila prav nič nedolžna, če govoriva o politični korektnosti, nenavijaštvu in podobnem. In je to bilo, kot je bilo z vidika takratnega vodstva, legitimno. Zdaj je drugače. Tisti, ki jim koncept ali usmeritev nekega časopisnega medija ne ustrežata, si bodo pač morali poiskati drugega delodajalca, ki ima njim bolj všečno uredniško politiko. In nekateri z Dela so to tudi storili, zato zdaj ne vem, v čem je problem! Če bi jaz na primer imel revijo o živalih, pač v njej ne bi bilo člankov in komentarjev o solati.

Kaj je poslanstvo nacionalnega radia, posebej sedaj, ko si mora

Tisti, ki jim koncept ali usmeritev nekega časopisnega medija ne ustrežata, si bodo pač morali poiskati drugega.

letih, radijski napovedovalci pa potrebujejo celo več časa, da jo dobijo. Od tega radio ne odstopa. Kot zanimivost naj povem, da lahko kot direktor nastopim kot gost v studiu, ne morem pa brati poročil, ker nimam govorne licence. In tega se strogo držim. Drugi kriterij, ki označuje to hišo, pa je, da ne glede na poplavo komercialnih radijskih postaj v glasbenem smislu ne popuščamo pri kriterijih kvalitete. To pomeni, da si pridržujemo pravico, da nekaterih glasbenih izvajalcev ne predvajamo. Ali drugače: nimamo črne liste, imamo pa kriterije.

Med vprašanji ob vašem nastopu so bili tudi uredniki posameznih uredništev. Po začetku veljavnosti novega statuta so dotedanjim urednikom potekli mandati, kar pomeni, da so

deliti prostor z velikim številom komercialnih radijskih postaj?

Radio Slovenija ima že po tradiciji kot najstarejši medij v Sloveniji zelo stroge kriterije. Nihče ne more pred radijski mikrofoni (razen gostov), če nima govorne licence. Govorno licenco je mogoče dobiti v letu in pol do dveh

se morali nekateri dotedanji uredniki umakniti. Bojan Veselinovič na primer sedaj piše komentarje za Dnevnik ...

Novi statut je prinesel v radijsko hišo določene organizacijske spremembe. Prej je bil radio s tremi nacionalnimi programi celota, ki je bila vodena s strani direktorja, po drugi strani pa je imel urednik informativnega programa pristojnost za vse tri radijske programe. Sam sem želel, da bi zaradi transparentnosti, programske in finančne, pa tudi odgovornosti in zahtev po kakovosti to zadevo drugače uredili. Zato je radio sedaj organiziran tako, da imajo prvi, drugi in tretji radijski program vsak svojega odgovornega in tudi glasbenega urednika. Prej je bil odgovorni glasbeni urednik za vse tri programe skupaj, kar je bilo slabo. Glasbena identiteta vseh treh programov ni bila dovolj razvidna. Moram pa reči, da nihče od dosedanjih urednikov ni bil nagnan. Gospod Veselinovič se je pač odločil, da ne bo sprejel, čeprav sva se pogovorila, novega delovnega mesta, kar bi

pomenilo nižji osebni dohodek. Nihče pa mu ni rekel, da mora oditi. To je tudi edina kadrovska sprememba na radiu. Sam sem s seboj pripeljal samo Matjaža Erzožnika, ki je dober urednik in novinar. Na začetku sem bil dogovorjen, da lahko pripeljem do osem svojih ljudi, pa sem vendarle sčasoma spoznal, da so v hiši kolegi in kolegice, ki jim odgovorna mesta lahko zaupam.

Za RTV Slovenija velja že nekakšen uveljavljen stereotip, da ima zaposlenih preveč ljudi. Velja to tudi za Radio Slovenija?

Prepričan sem, da se v preteklosti z načrtno in aktivno kadrovske politiko na RTV nihče ni kaj posebej ukvarjal. Ljudje so v glavnem prihajali, manj pa odhajali, število honorarnih sodelavcev se je iz leta v leto povečevalo, nihče pa ni imel nobenih analiz, ali so nove zaposlitve potrebne, ali RTV potrebuje tolikšno število zunanjih sodelavcev in podobno. Lahko rečem samo to, da je ponekod zaposlenih in honorarcev preveč, drugod nam zelo pomembnih strokovnja-

kov celo primanjkuje. Zdaj si prizadevamo, da bi na mehek način upokojevali – tudi zato, da bi dali priložnost mlajšim. To pa ne pomeni, da bi v pokoj poslali ljudi, ki so še vedno zelo dragoceni.

Kako pa je s finančnim kritjem radia? Tretji program je najmanj poslušan, vendar pomemben zaradi vsebin, ki pa niso komercialne.

Tretji radijski program je elitni kulturno-umetniški program, za katerega velja prepoved oglaševanja. To je program, ki naj bi se upiral komercializaciji, spodbujanju nizkega okusa itd. Ta program je zelo zahteven, zahteva strokovnjake pa tudi velik finančni vložek. »Proračunsko« gledano je radio navajen skromnosti in zategovanja pasu, kar pa ne more trajati v nedogled. Zato bom že ob pripravi poslovno-programskega načrta za prihodnje leto vztrajal pri nekaterih finančnih zahtevah in mogoče imam srečo, ker je generalni direktor Anton Guzej podobnega mnenja. Upam, da ni pozabil! ■

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

HOKUS

zamrznjena specialiteta

Nahranite domišljijo

NOVO

✓
Že vzhajano!
Trije okusi,
ki vam pričarajo čas.

Prihodnost Vzajemne

Jože Kralj, foto: arhiv Demokracije

Agencija za zavarovalni nadzor je s svojo odredbo ustavila povezovanje Vzajemne z Adriaticom Slovenico. Zavarovalnici sta namreč v začetku aprila objavili, da bosta nadaljevali že lani oktobra napovedano združevanje.

Upravi in nadzorna sveta zavarovalnic sta na podlagi opravljenih cenitev obeh družb, finančnega poročila in pozitivnega mnenja pripojitvenega revizorja sprejeli odločitev o nadaljevanju postopka povezovanja obeh družb.

Načrtovana združitev Kot je bilo predvideno, bi morali to odločitev podpreti še skupščini obeh zavarovalnic, ki sta bili predvideni v mesecu maju. S povezovanjem druge največje univerzalne zavarovalnice in največje specializirane zdravstvene zavaroval-

nice bi slovenski zavarovalniški trg dobil novo veliko zavarovalno družbo. Na tem mestu velja omeniti, da Adriatic Slovenica sodi v krog družb v posrednem lastništvu Matjaža Gantarja oziroma KD Group.

V obdobju po objavi namere o povezovanju sta zavarovalnici najprej pristopili k cenoitvi vrednosti obeh družb in določitvi menjalnega razmerja. Kot je navajala Vzajemna, bi zavarovanci Vzajemne v primeru, če bi skupščini obeh družb 10. maja potrdili povezovanje, na podlagi opravljenih cenitev, revizije in izračunov

prejeli delnice Adriatica Slovenice. Pri tem bi bilo poleg razmerja vrednosti med obema družbama merilo za količino delnic obračunana premija za posameznega zavarovanca Vzajemne od začetka delovanja Vzajemne, to je od 1. 11. 1999 dalje. Po cenitvah vrednosti obeh družb, ki jih je opravila svetovalna hiša Deloitte, je bil Adriatic Slovenica 30. septembra lani vreden 135 milijonov evrov, Vzajemna pa 42,5 milijona evrov, razmerje med vrednostma obeh je 3,18: 1. Dobro tri delnice Vzajemne torej za eno delnico Adriatica Slovenice. Problem je

v tem, da Vzajemna ni strukturirana kot delniška družba, kar je eden temeljnih vsebinskih, a verjetno tudi političnih zadržkov glede predvidene povezave in eden glavnih razlogov, da je povezovanje padlo v vodo.

Odredba agencije Agencija za zavarovalni nadzor (AZN) je Vzajemni izdala odredbo, v kateri ugotavlja kršenje zakonov – od zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju do zakona o zavarovalništvu in gospodarskih družbah, in ji naložila, da mora obravnavane

kršitve odpraviti. Odredba agencije temelji na dejstvih, ki jih je napovedoval sklic 12. skupščine Vzajemne, na kateri naj bi člani Vzajemne odločali prav o združitvi z zavarovalnico Adriatic Slovenica. V sklicu skupščine je pisalo, da bo ta zasedala ne glede na to, koliko članov oziroma zavarovancev bo prišlo, sklep o povezovanju zavarovalnic pa bi bil sprejet, če bi vsaj tri četrtine navzočih glasovalo za. Slišati je bilo, da bi Vzajemna tudi povratnikom, ki bi pri njej spet sklenili zdravstveno zavarovanje, priznala vplačevanje premij v preteklosti in omogočila sodelovanje pri združevanju, torej tudi pri pridobitvi delnic Adriatic Slovenice. Delnice bi namreč lahko dobili le tisti, ki bi bili pri Vzajemni zavarovani, in to glede na dobo vplačevanja. Agencija za zavarovalni nadzor je Vzajemni po ugotovljenih kršitvah naložila, naj v nekaj dneh preklic sklic na združitevno skupščino, ki je bila napovedana za 10. maj. Prav s sklicem skupščine je po besedah direktorja Agencije za zavarovalni nadzor, dr. Mihaela Permana Vzajemna izvedla kršitve, ki so ji bile očitane v odredbi. Agencija je ugotovila, da Vzajemna krši že zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ker napoveduje statusno preoblikovanje, kar pomeni v tem primeru prenos celotnega premoženja na Adriatic Slovenico po določbah zakona o zavarovalništvu in zakona o gospodarskih družbah. Če bi torej Vzajemni dovolili takšno preoblikovanje, bi to pomenilo, da bi se Vzajemna izognila zakonski zahtevi, da svoje statusno preoblikovanje uredi po določilih posebnega zakona. Agencija je med drugim ugotovila, da si Vzajemna v združevalskem

Marko Jaklič, Vzajemna

Vzajemna ima okoli 900.000 zavarovancev.

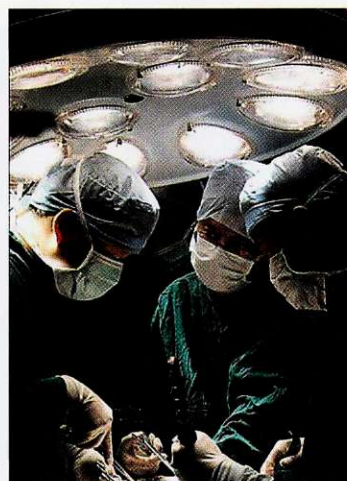
Ali bo združevanje vplivalo na interese zavarovancev?

hitenju ni prej pridobila dovoljenja agencije za svoje prenehanje kakor tudi ne dovoljenja za združitev z Adriaticom Slovenico in je tako kršila zakon o zavarovalništvu. Ta zakon naj bi bila Vzajemna kršila v različnih členih tudi zato, ker je združevalno oziroma pripojitveno skupščino sklicala, še preden je Adriatic Slovenica pridobil dovoljenje za združitev s pripojitvijo. Tudi časovni pritisk, ko bi se morali člani Vzajemne za skupščino prijaviti celih deset dni pred skupščino, ni bil usklajen z zakonom o gospodarskih družbah, saj ta zahteva manj časa za to, da se posamezni udeležene skupščine odloči za udeležbo. Če so roki za prijavo na skupščino krajši, je seveda veliko več možnosti, da bi se je udeležilo več članov Vzajemne. Pri vsem tem je pomembno poudariti, da je dopolnilno zdravstve-

Jurij Gorišek, Agencija za zavarovalni nadzor

Matjaž Gantar, KD Group

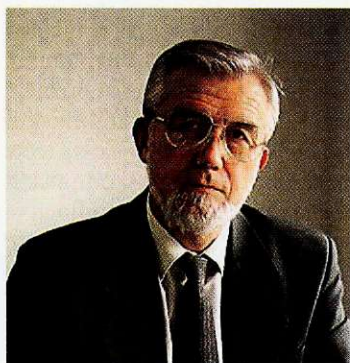
no zavarovanje še vedno javni interes Republike Slovenije in skupaj z obveznim zdravstvenim zavarovanjem pomeni socialno varnost zavarovancev, ki je kot temeljna človekova pravica ustavna kategorija.

Oglasila se je tudi Zveza potrošnikov Slovenije (ZPS) in izrazila mnenje, da statusnega preoblikovanja Vzajemne ne bi smelo biti brez jasno izražene volje večine vseh zavarovancev. ZPS je zato v zvezi z združitvijo, ki sta jo načrtovali zavarovalnici Adriatic Slovenica ter Vzajemna, pozvala ministrstvo za zdravje, da čim prej sprejme zakon, ki bo ustrezno zavaroval zavarovance Vzajemne in preprečil kakršno koli pravno neregulirano preoblikovanje. V ZPS so znova poudarili, da je bila Vzajemna ustanovljena z zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju z namenom zagotavljanja vzajemnosti zavarovancev, zato tudi statusnega preoblikovanja ne bi smelo biti brez jasno izražene

volje večine vseh zavarovancev. Zveza je tako pozvala tudi druge pristojne ustanove, da spremljajo dogajanje in v skladu s svojimi pooblastili ukrepajo zoper morebitne kršitve.

Zavarovalnici sta se uklonili

Vzajemna je po prejetju odredbe sporočila, da odredbo Agencije za zavarovalni nadzor, ki jo je izdal in podpisal predsednik senata AZN Jurij Gorišek, še preučuje in še ne razmišlja o tem, da bi skupščino preklicala. Navedli so še, da bo dokončna odločitev v zvezi z odredbo znana, ko bodo pravni strokovnjaki natančno preučili njeno vsebino. Glavni argument, ki so ga pri tem navedli, je bil, da se jim zahteva predsednika senata AZN po preklicu skupščine zdi presenetljiva, in sicer z več vidikov; v Vzajemni so trdili, da je celoten postopek povezovanja Vzajemne z Adriaticom Slovenico potekal transparentno in skladno z vso veljavno zakonodajo, poleg tega pa v demokratičnih družbah ni praksa, da bi ljudem prepovedovali, da se zberejo in javno razpravljajo o svoji lastnini. Ob tem so se sklicevali tudi na pravice, zagotovljene z ustavo, ki naj bi bile ob tem dejanju kršene. Hkrati so v Vzajemni še naprej poudarjali, da bi združitev Vzajemne in Adriatica Slovenice pomenila ohranitev vzajemnosti in medgeneracijske solidarnosti pri dopolnilnih zdravstvenih zavarovanjih. Končno so se po nekaj dneh preučevanja odredbe AZN v Vzajemni vendarle odločili, da skupščino, ki je bila napovedana za 10. maj, preklicajo. In ne samo to, v zavarovalnici Adriatic Slovenica, ki je od oktobra lani vodila postopek povezovanja z zdravstveno zavarovalnico Vzajemna, so odredbo AZN Vzajemni za preklic skupščine ocenili kot nepričakovano, vendar obvezujočo. Uprava Adriatic Slovenice je zato sprejela stališče, da so nadaljnji postopki povezovanja med zavarovalnicama, ki niso skladni z odločitvijo AZN, nemogoči. Uprava je tako sprejela sklep, da bo preklicala skupščino delničarjev Adriatic Slovenice o nadaljevanju povezovanja, ki je bila napovedana za 14. maj. **D**

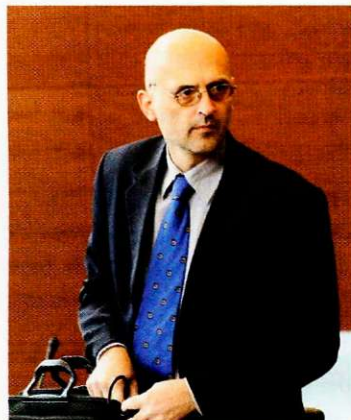
Še ena afera pod preprogo

Vida Kocjan, foto: arhiv Demokracije

Ljubljanska Energetika je za SIB z nakupom in dokapitalizacijo odštela 14,6 milijona evrov, maja 2003 pa jo je prodala NLB za slabih 1,7 milijona evrov. Skupna škoda naj bi presežala 3 milijarde tolarjev oziroma 12,5 milijona evrov.

Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani je odstopilo od pregona zoper Igorja Jurija Pogačarja, ki mu je Energetika Ljubljana očitala dve kaznivi dejanji pri nakupu Slovenske investicijske banke (SIB). Okrožni državni tožilec Emil Bukovac je namreč v enajst strani dolgi obrazložitvi, s katero je podkrepil svojo odločitev, da ni zbral dovolj dokazov za sestavo obtožnice, zapisal, da ne obstaja dovolj indicij, s katerimi bi Pogačarju lahko dokazali nastalo škodo, napačna poslovna odločitev pa menda ni kaznivo dejanje. Še več, tožilec Bukovac želi poudarek preusmeriti na domnevno napačno poslovno odločitev, ki naj bi se nanašala na nedokapitalizacijo banke in njeno domnevno prezgodnjo in podcenjeno prodajo NLB. Dodajmo, da je Bukovac odločitev za odstop od pregona sestavil že 22. januarja, na okrožnem sodišču pa so jo prejeli dva meseca pozneje.

Ne bo odgovarjal Nekdanji prokurist Energetike Igor Pogačar, ki je leta 2001 kupil banko SIB, zaradi suma zlorabe položaja ne bo stopil pred sodnike, še manj odgovarjal za svoje odločitve. Na Okrožnem državnem tožilstvu

Mestni svetnik Dimitrij Kovačič (SDS)

v Ljubljani so dve leti in pol po uvedbi preiskave ugotovili, da Pogačar pri nakupu delnic SIB ni storil vseh elementov kaznivega dejanja zlorabe položaja. Tožilec je ugotovil, da napačne poslovne odločitve še niso kaznivo dejanje. Pogačar, ki je s svojimi dejanji pokrival dejanja drugih (tudi Metke Tekavčič iz SD), ostaja torej »čist«, čeprav se pojavljajo domneve, da se je moralo s SIB to zgoditi zato, da je nekdanja nomenklatura »pospravila« listine domnevno spornega poslovanja banke, ki je bila ustanovljena leta 1991. Danes se Pogačar ukvarja z nepremičninskimi posli in velja za enega bogatejših Slovencev.

Končano vse S tem so končani vsi sodni postopki, povezani s spornim nakupom banke SIB. Tožilstvo ugotavlja, »da je NLB,

ki je bila edina ponudnica za odkup 78,77-odstotnega deleža v SIB banki za 294 milijonov tolarjev, kolikor je plačala za ta delež, dobila od Factor Leasinga zgolj za najslabše terjatve (z oznako D in E) 2,36 milijarde tolarjev. NLB je tako samo s prodajo najslabših terjatev pokrila celoten znesek nakupa SIB banke in tudi znesek zahtevane dokapitalizacije, ki jo je zahtevala Banka Slovenije. Pri tem so v SIB banki ostale še vse najboljše terjatve in seveda tudi vse nepremičnine,« ugotavlja tožilstvo. Slednje pove, da je tožilec preiskavo speljal povsem v drugo smer.

Neučinkovito pravosodje »Pravosodje ni učinkovito, zato ga bo treba še reformirati,« pravi Dimitrij Kovačič (SDS), ki je pričakoval sojenje, ne pa odstop od pregona.

»Ali je kar neka višja sila kriva, da se je v aferi banke SIB zgodila velikanska škoda za Ljubljano?« se ob vsem tem sprašuje Dimitrij Kovačič. Prepričan je, da je tožilec zadevo obravnaval preozko in da ni imel nobenega namena poiskati naročnikov nakupa banke SIB, krivcev za vse, kar se je pozneje zgodilo, tudi za slabo prodajo banke. Pravi, da je pričakoval drugačno odločitev, da bi se preiskava morala končati z obtožnico in sojenjem na sodišču.

Prepričan je še, da bi v sodni obravnavi lahko dobili še druge podatke, verjetno se ne bi usmerili samo na Pogačarja. Meni, da eden od argumentov tožilca za odstop od pregona, češ da je bila prodaja banke še bistveno slabša poslovna poteza kot nakup, ni dovolj za odstop. »Zaradi tega se ne odstopi od pregona človeka, ki je povzročil plaz škod,« je dejal. Kovačič je na tiskovni konferenci, sklicani v imenu mestnega odbora SDS, opozoril, da je tožilstvo ugotovilo več negospodarnih ravnanj. »MOL pri tem ni sprožila nobenih resnih odškodninskih postopkov. Če ni odškodninskih postopkov zaradi odločitev, ki so pripeljale do škode, potem odločevalci ne morejo biti odgovorni. Posla ne bi bilo, če bi zatajil samo en člen od Vike Potočnik in Holdinga do Energetike. Vika Potočnik je politično pokrila, da je postopek nakupa potekal nemoteno. Danica Simšič pa je še pozneje zavirala vložitev odškodninskih tožb. Kovačič domneva, da so se roki za vložitev odškodninskih tožb že iztekli, saj se odločitve tožilca ne da izpodbijati, nihče je tudi ne more razveljaviti, zato je pravnomočna. Pri tem opozarja, da je pravosodje v celoti neučinkovito. ▣

Kronologija afere SIB

- **februar 2001:** delničarji SIB, med katerimi so bili tudi člani vodstva, so podprli dokapitalizacijo z 1,452 na 2,178 milijarde tolarjev (prednost so imeli obstoječi lastniki);
- **8. november 2001:** MOL napovedala 75-odstotno lastništvo SIB, nakupna cena je bila skrivnost; novico so skupaj sporočili Vika Potočnik, Igor Pogačar in Vlado Klemenčič, predsednik uprave SIB;
- **22. 11. 2001:** družbeniki ljubljanskega Holdinga (župani primestnih občin) osupnejo nad vestjo, da je MOL prek JP Energetika kupila 54-odstotni delež SIB, ne da bi jih o tem obvestili;
- **28. 11. 2001:** Banka Slovenije Energetiki izda dovoljenje za nakup;
- **november 2001:** svetnike z nakupom seznanil Vika Potočnik in pravi, da bo banka SIB postala mestna banka;
- **november 2001:** opozicijski poslanci v mestnem svetu zahtevajo sklic izredne seje mestnega sveta;
- **27. 12. 2001:** delničarji SIB prek JP Energetika, ki je v večinski lasti MOL, sprejmejo sklep o dokapitalizaciji SIB za 600 milijonov (z 2,178 na 2,778 milijarde tolarjev), spremeni se sestava nadzornege sveta SIB, ki ga vodi Ivan Vitežnik, podpredsednika pa sta Vika Potočnik in Aleksander Mercar);
- **21. 1. 2002:** ljubljanski mestni svetniki iz vrst opozicijskih strank zahtevajo pojasnila in pripravo poročila o nakupu banke ter predlagajo, naj korektnost nakupa banke oz. posle z delnicami banke SIB preverijo Agencija za trg vrednostnih papirjev, državno tožilstvo in računsko sodišče;
- **22. 1. 2002:** seja mestnega sveta, kjer obravnavajo to točko. Igor Jurij Pogačar trdi, da je bil nakup banke odločitev vodstva podjetja, in zanj prevzema vso odgovornost.
- **7. februarja 2002:** Vlado Klemenčič odstopi z mesta predsednika uprave, nasledi ga Tomaž Rogelj. Klemenčič še nekaj časa ostaja svetovalec predsednika uprave;
- **februar 2002:** s SIB se ukvarja tudi urad za preprečevanje korupcije.
- **21. 3. 2002:** SIB dokapitalizirajo, JP Energetika postane njen 75,5-odstotni lastnik;
- **23. 1. 2003:** SIB spet dokapitalizirajo, JP Energetika postane že 78,9-odstotni lastnik;
- **7. 2. 2003:** ljubljanski mestni svetniki zahtevajo izredno sejo o banki SIB;
- **10. 2. 2003:** Simšičeva se je sešla z Gasparijem, razpravljala sta o banki SIB;
- **13. 2. 2003:** Marjan Rekar, direktor Holdinga Ljubljana, pove, da je bila SIB več kot dvakrat preplačana, vsa pisna pooblastila pa sta imela takratni prokurist Energetike Igor Pogačar in odvetnik Miro Senica;
- **18. 2. 2003:** nadzorniki Energetike so razpravljali o ukrepih odgovornih v zvezi z nakupom SIB, Rekarja so pooblastili, da sproži vse potrebne postopke v zvezi s finančno naložbo Energetike v SIB;
- **20. 2. 2003:** ljubljanski mestni svet razpravlja o nakupu in usodi SIB;
- **20. 2. 2003:** Rekar predlaga odkup terjatev banke SIB ali pripojitev banke k večjemu sistemu in pove, da bi bilo treba banko dokapitalizirati z 1,5 milijarde tolarjev;
- **21. 2. 2003:** ljubljanski mestni svet sklene, da bo nakup SIB raziskala komisija;
- **21. 2. 2003:** v SDS pravijo, da je ustanovitev komisije za razjasnitev nakupa banke SIB le pesek v oči;
- **21. 2. 2003:** Abanka je pripravila predlog za pripojitev SIB, a iz tega ni bilo nič.
- **25. 2. 2003:** skupščina holdinga za pospešitev ugotavljanja odgovornosti pri nakupu banke SIB;
- **26. 2. 2003:** skupščina SIB je odločala o dokapitalizaciji (z 1,955 milijarde tolarjev na 4,733 milijarde tolarjev);
- **26. 2. 2002:** Okrožno državno tožilstvo v Ljubljani ugotovi, da bi šlo pri nakupu banke SIB lahko za zlorabo položaja;
- **27. 2. 2003:** delničarji SIB nasprotujejo dokapitalizaciji;
- **27. 2. 2003:** sklep, da Energetika SIB proda do konca maja;
- **7. 3. 2003:** ljubljanska SDS napoveduje: če ne bo odškodninskih tožb za nakup SIB, znova izredna seja;
- **12. 3. 2003:** objavljen razpis za prodajo SIB;
- **marec in april 2003:** s SIB se ukvarjajo tudi poslanci DZ in sklenejo, da afera ne sme ostati nerešena;
- **17. 4. 2003:** mestni svet razpravlja o vložitvi odškodninskih tožb zaradi nakupa SIB;
- **25. 4. 2003:** NLB, edini kupec SIB, 9. maja postane tudi lastnik;
- **5. maja 2003:** ljubljanski mestni svet o prodaji SIB razpravlja na izredni seji, opozicijski svetniki pri tej razpravi ne želijo sodelovati;
- **2. julija 2003:** podani dve kazenski ovadbi, napovedane in pozneje vložene tudi nekatere odškodninske tožbe s strani JP Energetika zoper posameznike (Klemenčiča, Pogačarja in druge).

Epilog: vse kazenske ovadbe zavržene, prav tako odškodninske tožbe. Odgovarjal ne bo nihče, Ljubljančani pa so oškodovani za najmanj 3 milijarde tolarjev oziroma 12,5 milijona evrov. Poslovanje SIB v preteklem desetletju ostaja za vedno skrito.

Na sliki nekateri akterji afere SIB: Metka Tekavčič, Vika Potočnik, Danica Simšič, Hrvoje Draškovič

S položaja direktorice Javne agencije RS TIA je odstopila Marta Svetina.

Tehnološka agencija na prepihu

Peter Avsenik, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana

S položaja direktorice Javne agencije RS za tehnološki razvoj je nedavno odstopila Marta Svetina, ki pristojnima ministrstvom očita politikantstvo. Zupan in Vizjak opozarjata na številne nepravilnosti v poslovanju agencije.

Marta Svetina je v obrazložitvi svoje odločitve poudarila, da je odstop protestne narave. "S tem ko odstopam preko medijev, brez zadržkov in brez osebnih interesov obveščam javnost o kritičnem položaju TIA, na politikantstvo ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo ter ministrstva za gospodarstvo," je v sporočilu za javnost zapisala direktorica Javne agencije RS za tehnološki razvoj (TIA) v odstopu. Po njenih besedah naj bi bil minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan že teden pred tem na delovnem sestanku od nje zahteval odstop, a je bila njegova zahteva neutemeljena.

Vloga TIA TIA je bila ustanovljena konec leta 2004 z namenom vplivati na doseganje ciljev nacionalnega razvoja in igrati pomembno vlogo v mednarodni mreži agencij. "V Sloveniji je treba podpirati inovativno ustvarjalnost v podjetjih in krepiti njihovo sposobnost za obvladovanje globalnega

znanja in tehnološkega napredka kot glavnega vira za povečanje produktivnosti dela, nacionalne konkurenčne sposobnosti ter zviševanja individualne in družbene kvalitete življenja," je zapisano v "Viziji agencije". V ta namen naj bi podpirala razvojna prizadevanja gospodarstva, še posebej tiste gospodarske programe, ki bodo plod medsebojnega povezovanja podjetij in bodo pomenili sodelo-

vanje z znanstvenimi institucijami doma in v tujini. S tem naj bi TIA pripomogla k rasti tehnološke zahtevnosti izdelkov in storitev v domačem gospodarstvu.

Svetinova je bila za vršilko dolžnosti direktorice agencije imenovana že ob njeni ustanovitvi, po njenem mnenju pa je bilo vzpostavljanje agencije naporno, saj naj bi bila že na začetku dela občutila odkrito nenaklonjenost

državnih uslužbencev do agencije. Leto po ustanovitvi je bila agencija z ministrstva za gospodarstvo (to je obdržalo finančni nadzor nad ustanovo) prenesena pod okrilje ministrstva za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. To pa je, tako Svetinova, povzročilo razcepljenost agencije med dva resorja in nedorečenost njene vloge. Obeta ven je bil po mnenju Svetinove le začetek leta 2006, saj naj bi bil imel minister Jože P. Damijan s TIA velike načrte, medtem ko naj resorni minister Zupan nikoli ne bi razumel, "kako pomembna je vloga tehnološke agencije v razvoju države". Ministrstvo za gospodarstvo pa naj bi celo blokiralo programe, ki bi jih morala izvajati TIA.

Kreator politike? Dejstvo, da je bila Svetinova na mesto vršilke dolžnosti imenovana v času, ko je bil minister za gospodarstvo tedanji vladni, danes pa opozicijski poslanec Matej Lahovnik, je sprožilo ugibanja, ali je Svetinova podlegla političnim pritiskom s strani vladajoče koalicije. A ta-

Ministrstvo za gospodarstvo očita Marti Svetina številne nepravilnosti.

kšne trditve tako na ministrstvu za visoko šolstvo kot na ministrstvu za gospodarstvo označujejo za nesmiselne; odstop Svetinove je po njihovo posledica neučinkovitega in netransparentnega delovanja agencije. "Vodstvo ministrstva za gospodarstvo ocenjuje, da je njen protestni odstop posledica večkratnih opozoril ministrstva o nepravilnostih v delovanju in vodenju TIA, za katere pa direktorica očitno ni želela prevzeti odgovornosti," so prepričani na ministrstvu. Izjave Svetinove o

TIA je od vseh lanskih javnih razpisov izvedla le dva – od teh enega v celoti, pri drugem pa je bila razdeljena le dobra polovica sredstev.

protestnem odstopu in "politikantstvu" označujejo za "nekorrektno sprenevedanje", saj menijo, da se je v vlogo kreatorja politike pravzaprav postavljala TIA. V službi za odnose z javnostmi so še pojasnili, da ministrstvo nikakor ni blokiralo in onemogočalo dela agencije, ampak se je na podlagi

dotedanjih izkušenj preprosto le odločilo, da glavnino ukrepov izvaja prek javne agencije za podjetništvo in tuje investicije (JAPTI).

"TIA se je v preteklem obdobju ukvarjala pretežno s sabo kot institucijo in ne z vsebinami, ki bi jih čutili predvsem tisti, katerim je bila namenjena – gospodarstvo pa tudi negospodarstvo, predvsem raziskovalna sfera," pojasnjuje vršilec dolžnosti direktorja direktorata za podjetništvo na ministrstvu za gospodarstvo Janko Burgar. Usmerjanje v iskanje lastne identitete je po njegovih besedah tudi posledica nestrokovnega vodenja agencije. Ta bi namreč morala predvsem povezati vse obstoječe akterje na področju tehnološkega razvoja, jih pustiti, da razvijajo svoje ključne pristojnosti in skupaj z drugimi partnerji – tudi ministrstvi – nadgraditi učinkovite mehanizme.

Tiskovna predstavnica ministrstva za visoko šolstvo Nataša Gerkeš pa nam je postregla še s konkretnimi številkami. TIA je po njenih trditvah od vseh javnih razpisov v letu 2006 izvedla samo dva – in še to le enega v celoti; to je bil javni razpis za subvencioniranje projektov v okviru tehnološkega programa Tehnologija za varnost in mir 2006–2011. Drugi razpis – univerzitetni inkubatorji – pa ni bil izveden v celoti, saj je bilo od 2,67 milijona evrov razdeljena le dobra polovica sredstev (1,7 milijona evrov). Minister za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Jure Zupan

Minister Andrej Vizjak

TIA je (pre)dobro plačevala študente.

Minister Jure Zupan

Nepravilnosti v poslovanju TIA

- Sprejetje splošnih aktov v nasprotju s predpisi: sprejetje pravilnika o službenih telefonih v nasprotju z aktom o ustanovitvi TIA, ki določa, da akte sprejema odbor na predlog direktorja.
- Nepravočasno posredovanje programa dela in finančnega načrta v letih 2005–2007 v soglasje vladi: programa za leto 2005 in 2006 sta bila v soglasje poslana z več kot polletno zamudo, program za leto 2007, ki bi moral biti poslan do 31. oktobra lani, pa je bil potrjen šele 16. aprila letos.
- Nepravočasno posredovanje poročil o porabi sredstev: TIA bi morala do 10. v mesecu posredovati poročila o porabi sredstev, vendar je z njimi skoraj vedno zamujala. Poleg tega se niso vedno ujemale s specifikacijo računov k zahtevku za izplačilo.
- Negospodarna in nenamenska poraba proračunskih sredstev: urne postavke za študentsko delo so bile precej višje od predvidenih, študentje so delali tudi več kot osem ur dnevno in med prazniki; za organizacijo dogodkov je TIA najemala zunanje izvajalce; na podlagi najemnih pogodb je najemala zunanje sodelavce za naloge, ki bi jih morali opraviti sami (zunanji pravni svetovalec za pomoč pri sestavi pogodbe, pregledovanju dokumentacije, pripravi navodil, računovodski servis).

Vir: Ministrstvo za gospodarstvo

je nad odstopom Svetinove izrazil začudenje in odločno zavrnil navedbe, naj bi bil zahteval njen odstop. Zagotovil pa je, da bodo na ministrstvu poskrbeli za normalno delovanje agencije.

Odstop, ne odstavitev Tudi če bi na Svetinovo dejansko izvajali politične pritiske, ostaja pomembno dejstvo, da je odstopila sama. Nekdanjo direktorico TIA so verjetno k odstopu bolj spodbudila opozorila na mnoge nepravilnosti agencije kot pa ugibanja o užaljenosti ministra za gospodarstvo Andreja Vizjaka ob umiku agencije iz pristojnosti njegovega ministrstva. Kljub vsemu pa bi bila vloga TIA morda bolj dorečena, če bi

njeno delovanje potekalo pod okriljem enega resorja.

Vlada je medtem na seji 12. aprila končno potrdila program dela in finančni načrt TIA za leto 2007. Agencija bo še v letošnjem letu izvajala javne razpise za ministrstvo za visoko šolstvo in za ministrstvo za obrambo. S slednjim bo med drugim sodelovala pri razpisu Tehnologija za varnost in mir, z ministrstvom za visoko šolstvo pa bo prevzela tudi program financiranja usposabljanja mladih raziskovalcev s področja gospodarstva ... Delo agencije torej teče dalje, ali bo z novim vodstvom, ki ga bo vlada najverjetneje imenovala na svoji prihodnji seji, učinkovitejša, pa bo pokazal čas. **D**

DRUŽBA ZA GRAFIČNE DEJAVNOSTI, TRGOVINO IN STORITVE

ma-tisk, d. o. o.

telefon
+386 (02) 330 16 30

fax
+386 (02) 330 16 65

e-mail
info@ma-tisk.si

web
www.ma-tisk.si

p.p. 313
špelina ul. 2
2102 maribor
slovenija

črna na belem u barvah

Zürich leži na reki in ob jezeru, tako da se velik del mestnega utripa dogaja ob vodi.

Zürich postal svetovljanski

Tekst in foto: Bogdan Sajovic

Zürich je največje švicarsko mesto in ena od prestolnic svetovnega velekapitala. A za tiste, ki živijo v njem, življenje ni vedno lahko. Draginja je namreč velika tako za tuje turiste kot za lokalno prebivalstvo.

Švico si ljudje navadno predstavljamo kot deželo sira, ur, nožev in seveda vedno belih gora. Vsaj ta zadnja predstava je malce zbledela, ko sem se v Adriinem letalu peljal s hitrostjo dobrih osemsto kilometrov na uro nad švicarskim alpskim masivom. Mila zima, ki so jo tudi pri nas preklinjali lastniki smučič, je očitno »pustošila« tudi po Švici in namesto zasneženih vršacev so se videli le posamezne snežne zaplate sredi golih skal.

Pred pristankom na züriškem letališču se je začelo nekajminutno

kroženje nad idiličnimi naselji v stari arhitekturi in skoraj geometrično razporejenimi zaplatami obdelovalne zemlje. Čakati je bilo pač treba na vrsto za pristanek in vsa čast pilotu, ki je pristal tako mehko, da niti avtor tega članka, ki od letenja najbolj sovraži pretrde pristanke, skoraj ni čutil dotika.

Na vlaku od letališča proti mestu se zapletem v pogovor s sopotnikom, ko si poskušam ustvariti prvi vtis o tem največjem švicarskem mestu. Gospod srednjih let, na prvi pogled zastopnik oziroma potnik trgovske firme ali zavarovalnice, omeni, da je v zadnjih dvajsetih letih mesto postalo svetovljansko. Resda so imeli tudi pred tem v Švici tuje delavce in priseljence, a zdaj se je mesto popolnoma spremenilo.

Povsod kebab Že prvi vtis po prihodu v Zürich to potrdi. Ne le zaradi toliko različnih ras, katerih

pripadnike srečaš na ulici, ampak tudi zato, ker izveski v trgovskem in gostinskem delu mesta kažejo, da so lastniki tujega izvora. A pri tem ni opaziti nobenega rasizma ali šovinizma kot mariskje drugje. Prav v času, ko sem obiskal Švico, to je dvajsetega aprila, neonacisti v spomin na nacističnega firerja Adolfa Hitlerja navadno izvedejo kakšne izgrede. V Švici tega ni bilo opaziti, nobenih obritoglavcev, uniformirancev, nervoznih policistov, protidemonstracij in podobnega. Švicarji se torej držijo pravila živi in pusti živeti.

A na ulici se vsekakor kaže ofenziva priseljske, predvsem hitre prehrane. Tradicionalne švicarske klobase hitro izgublajo bitko s turškim kebabom, italijansko pico, kitajskim, korejskim, japonskim takeawayom. V pogovoru s simpatično skupino domačinov v nekem džezovskem

klubu, sem spoznal tudi priseljenca iz Senegala. Navdušeno mi je dejal, da se uči za kuharja in da ga čaka le še zaključni izpit. Rekel je, da je našel tržno nišo – stregel bo zahodnoafriško hitro prehrano. Ljudje so vendar tako naveličani kebabu, pice in kitajske kuhinje, mar ne? V prihodnosti vidi svojo verigo restavracij afriške kuhinje.

Sicer pa je bila Švica vedno pregovorno draga in dejstvo, da sem član Evropske skupnosti, ki ima valuto, močnejšo od švicarske, mi ni prav dosti pomagalo. Plačna lestvica v Slovenji in Švici se močno razlikujeta in švicarska draginja lahko povprečnega slovenskega turista spravi v obup. Takole na oko so cene približno štirikrat višje kot v Sloveniji.

Boj za vsak frank Pred prodajalno kebabu, kjer sem se ustavil v nedeljskem dopoldnevu, sem se

Stari prebivalci menijo, da mesto vse bolj izgublja izvorno švicarsko podobo.

V podzemnih bančnih trezorjih hranijo več kot dva tisoč milijard dolarjev.

zapletel v pogovor z Ahmedom, prodajalcem. Nedeljski dopoldan je spokojen in nobenega pravega dela ni. Ahmed zato prisede k meni, svojemu edinemu gostu, ki se že tako zgodaj baše s kebabom, in potarna, da je življenje postalo veliko težje kot pred leti, ko je prišel v Švico. Doma je iz Kurdistan in v Zürich se je priselil pred trinajstimi leti. Pet let je delal na gradbišču, potem pa je prišlo do poplave nemških delavcev. Hudiča, nemški delavci? Ja, je rekel

moj sogovornik. Pripravljene so bili delati na gradbišču za precej manj denarja in jasno so jih delodajalci vzeli v službo. Ahmed pravi, da je imel srečo in spoznal rojaka, ki mu je ponudil delo v svoji okrepčevalnici. Izmenično delata on in lastnikov nečak vsak dan od desetih dopoldne do petih zjutraj. Zasluži kakšnih sedem tisoč frankov, vsoto, ki jo omeni kot mejno za preživetje. Meni se zdi velika, dobrih štiri tisoč evrov. Pa mi takoj pove, da

samo najemnina za sobico in pripadajoči stroški poberejo tri tisočake. Potem pa še zdravstveno zavarovanje, davki, drugi življenjski stroški in ostane mu le nekaj sto frankov, da jih pošlje družini. Še dobro, da se vsaj hrani lahko zastoj, pravi, če ne še teh nekaj stotakov ne bi mogel poslati ženi in otroku v Turčijo.

Po drugi strani pa so švicarski bankirji znani kot zakladniki svetovnega kapitala. Pravijo, da züriški gnomi, kot jim tudi pravijo,

v podzemnih trezorjih skrivajo kakšnih dva tisoč dvesto milijard dolarjev. To pa seveda ni razlog, da ne bi v bližnji trafiki prodajali revolucionarne ikone Che Guevare. Od dvajset frankov navzgor. Zakaj ne, vsak frank prav pride.

Ko se je sonce začelo spuščati proti jezeru, je prišel čas za odhod. Po dobro uro trajajočem poletu sem se spet znašel v Sloveniji. Bogatejši za nekaj zanimivih slik in revnejši za nekaj sto evrov. A vsega pač ne moreš imeti. ■

VzajemnaZdravje dopolnilno zdravstveno zavarovanje

Zakaj Vzajemna zdravstvena zavarovalnica?

- ker imamo dolgoletne izkušnje pri izvajanju zdravstvenih zavarovanj,
- ker smo največja zdravstvena zavarovalnica v Sloveniji,
- ker imamo dostopno široko razvejano mrežo po vsej Sloveniji,
- ker vedno skrbimo za vas in vedno ponujamo dodatne ugodnosti.

Sklenite dopolnilno zdravstveno zavarovanje VzajemnaZdravje in si zagotovite finančno in zdravstveno varnost v primeru bolezni ali nezgode.

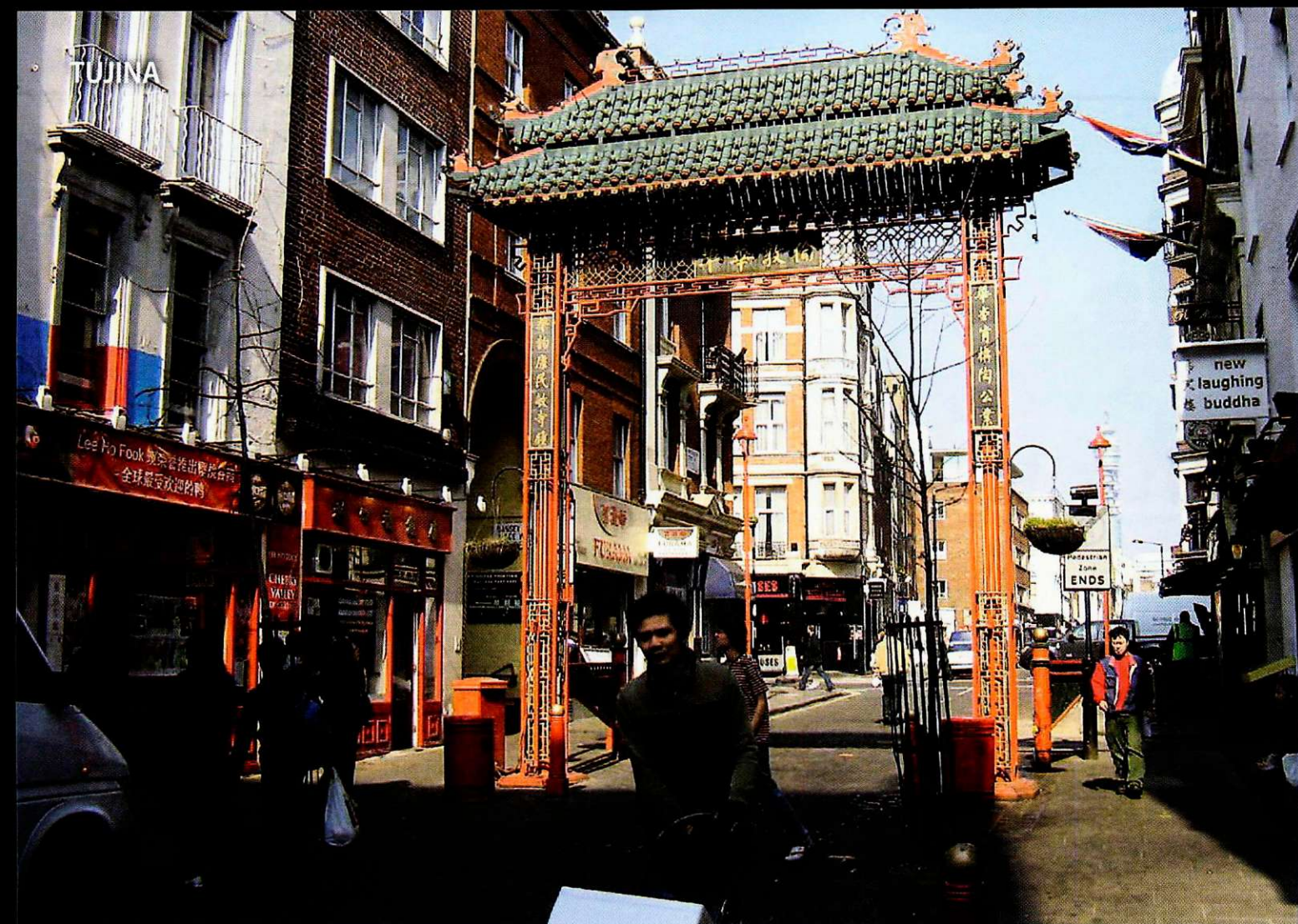
VZAJEMNA

Jaz zate, ti zame.

080 20 60

www.vzajemna.si

Poslovalnice širom po Sloveniji

Kitajske četrti nastajajo v vseh večjih evropskih mestih.

Kitajci trkajo na vrata Evrope

Ana Müllner, foto: Reuters, arhiv Demokracije

Čedalje očitneje postaja, da bo tretje tisočletje čas nove vzhajajoče svetovne velesile – Kitajske. A kitajska zgodba o uspehu ima dve plati in temnejšo lahko vidimo, če pogledamo položaj kitajskih priseljencev v Evropi.

Priseljevanje ljudi v države Evropske unije je že dolgo časa ena najbolj žgočih tem evropske politike. V zadnjih letih se največja pozornost namenja integriranju muslimanske skupnosti (še posebej po terorističnih napadih v Londonu) in velikemu številu afriških beguncev, ki želijo preko Italije in Španije doseči evropska tla v upanju, da jih tu čaka lepša prihodnost. Le malo pozornosti pa v državah EU posvečajo številčni kitajski skupnosti, katere priseljevanje v Evropo se je začelo že pred desetletji in se prav tako iz dneva v dan povečuje. Glede na to, da so Kitajci najštevilčnejši narod na svetu in da bo Kitajska že čez manj kot

dvajset let postala najmočnejša gospodarska velesila na svetu, je priseljevanje Kitajcev na Zahod zagotovo ena od tem, o kateri se bo v prihodnje še veliko govorilo.

Milanske zdrahe V primerjavi z drugimi etničnimi skupinami lahko ugotovimo, da kitajske skupnosti v Evropi spadajo med manj problematične; samo spomnimo se izgrediv v pariških predmestjih, ubojev iz maščeva-

nja med nemškimi Turki in gencev skrajnih islamskih centrov po Evropi. Pravzaprav je do prvega večjega nasprotovanja med evropskimi Kitajci in oblastmi v zadnjih letih prišlo pred kratkim v Italiji, natančneje v milanskem „Chinatownu“, kakor se imenuje mesto predeli po svetu, ki so poseljeni skoraj izključno s kitajskimi priseljenci. Množični protesti kitajskih prebivalcev omenjene četrti so se začeli po-

polnoma nepričakovano, ko so italijanski policisti neko žensko kitajskega rodu in njeno triletno hčerko zaradi nepravilnega parkiranja odpeljali na policijsko postajo, ker se je ženska obnašala agresivno in ni želela sodelovati s policijo. Že nekaj ur kasneje so se ulice, kjer se je vsa zgodba začela, napolnile s Kitajci, ki so mahali s kitajskimi zastavami in vzklikali nacionalistična gesla. V demonstracijah je bilo laže ranjenih tudi 14 policistov. Celotno dogajanje so drugi prebivalci Milana opazovali z ogorčenjem, ki se je v njih nabiralo že lep čas. Milanska kitajska četrt v središču mesta se namreč čedalje bolj spreminja v zaprto območje, kjer le težko

Razlog za novodobno priseljevanje Kitajcev na območje EU ni več revščina, temveč želja po evropski izobrazbi.

srečaš prebivalca, ki ni kitajskega rodu. A Milano je v tem pogledu tipično zahodnoevropsko velemesto; kitajske četrti je mogoče najti v vseh večjih zahodnih mestih, vendar to, kot smo lahko videli v nedavnih incidentih v Milanu, ni nikomur všeč – ne „avtohtonemu“ prebivalstvu ne članom kitajske skupnosti ...

Zaprte skupnosti Priseljevanje Kitajcev na Zahod (tukaj mislimo predvsem Evropo in Severno Ameriko) se je začelo že po drugi svetovni vojni. Prvi veliki val njihovega priseljevanja se je začel po letu 1978, najbolj pa se je število kitajskih priseljencev povečalo po letu 1985. Takrat so namreč v Pekingu sprejeli zakon, po katerem je bil potni list dostopen vsem državljanom, v svoji ciljni državi pa so se lahko nastanili, če so od tam dobili povabilo; tako se je začela uveljavljati praksa, da najprej v neko državo prispe le nekaj ljudi, v nekaj letih pa se za njimi priselijo preostanek družine. Pri tem se je večina kitajskih priseljencev naseljevala v skupnih četrtih, a so te sčasoma postale poseljene izključno z ljudmi kitajskega rodu. Kjer so kitajske skupnosti dovolj velike, lahko govorimo o „državi znotraj države“, saj imajo svoje šole in zdravstvene ustanove. Pri tem pa velikokrat pride do nezadovoljstva s strani lokalnih oblasti, ki trdijo, da je zaradi tega praktično nemogoče vsaj deloma integrirati kitajsko manjšino v lokalno skupnost, kar je bil tudi eden izmed najpogostejših očitkov pri nedavnih izgredivih v Milanu. Čeprav so Kitajci načeloma prilagodljivi in sprejmejo sistem svoje nove domovine (v nasprotju z muslimani iz skrajnih islamskih držav), pa so nagnjeni k zaprtim skupnostim, pa naj bo to na kitajskem podeželju ali sredi evropskih prestolnic.

Beg možganov S tem ko Kitajska čedalje bolj krepí svoj ekonomski položaj v svetu, pa tudi čedalje bolj potrebuje izšolan kader, ki bo v prihodnje prevzel vodenje številnih podjetij. In prav tukaj čedalje pomembnejšo vlogo igra Evropa, saj se vedno več Kitajcev odloča za študij v članicah EU. Kitajci bodo, kot kaže, imeli

veliko vlogo tudi pri razreševanju enega največjih problemov EU, ki ga pomeni naglo staranje prebivalstva. Da bo naloga zapolniti izpraznjena delovna mesta v prihodnje pripadla predvsem Kitajcem, je jasno že po tem, da čedalje več držav članic EU objavlja razpise za delavce, ki prihajajo iz Kitajske. Tako sta Velika Britanija in Irska začeli reševati problem pomanjkanja medicinskih sester: „uvozili“ sta jih direktno iz Kitajske. Glede na vedno več kitajskih študentov na evropskih univerzah bo EU kmalu dohitela ZDA; slednje so bile dolgo časa najbolj priljubljena država za kitajske študente (njihovo število se trenutno giblje okoli 100 tisoč), a po 11. septembru, ko tujci čedalje težje dobijo vizum za vstop v ZDA in so varnostni ukrepi čedalje strožji, se večina Kitajcev raje odloča za študij v Evropi. Za primer lahko navedemo Veliko Britanijo, kjer ta čas študira 60 tisoč kitajskih študentov, kar je največji delež tujih študentov. Od leta 2000 se število kitajskih študentov v tej državi vsako leto poveča za 71 odstotkov, medtem ko se na Nizozemskem število kitajskih študentov vsako leto poveča za 50 odstotkov. Pri omenjenih študen-

tih se že pojavljajo nove smernice; če je odstotek kitajskih študentov, ki so se po končanem študiju vrnili v domovino, med letoma 1978 in 1999 znašal le bori 14 odstotkov, se danes v domovino po končanem študiju vrne vsak drugi študent kitajskega rodu. Tam so jim z evropsko izobrazbo odprta številna vrata, in glede na to, da večina Kitajcev v Evropi izbere študij s področja znanosti in tehnologije, jim dela v prihodnje zagotovo ne bo manjkalo. Dobre možnosti pa imajo tudi študentje, ki po študiju ostanejo v državi študija ali se preselijo v drugo evropsko državo, saj imajo zaradi starajočega se prebivalstva v EU na voljo številna delovna mesta.

Nevidni delavci Če vedno več Kitajcev prihaja v EU zaradi želje po šolanju na tukajšnjih univerzah, pa je še vedno izredno veliko njihovih rojakov ujetih v začarani krog revščine ali so tarče izsiljevanja številnih mafijskih združb, ki z izredno dobro organiziranostjo predstavljajo trn v peti oblasti v mnogih državah stare celine. Kljub vsemu se namreč še vedno veliko Kitajcev na pot v Evropo odpravi ilegalno in marsikatera pot se konča tragično. Eden

najodmevnejših primerov nezakonitega poskusa prečkanja meje se je zgodil leta 2000 v angleškem Doverju, ko so policisti v zabojniku za smeti odkrili 60 trupel nezakonitih pribežnikov, ki so se zadušili, še preden so sploh prispeli na evropska tla. A skupno gledano predstavljajo Kitajci le tri odstotke vseh ilegalnih prestopov evropske meje. Zanje so vsekakor večja nevarnost kot vstop v državo številni azijski klaní in tolpe, ki se pojavljajo v praktično vseh evropskih državah s številčno kitajsko skupnostjo. Glavno delo omenjenih klanov je izsiljevanje, s katerim prisilke prisilijo k delu v najnapornejših in hkrati najslabše plačanih poklicih, med katere v prvi vrsti sodijo dela v težki industriji. Huda konkurenca azijskim klanom so številni lokalni delodajalci, ki v Kitajcih vidijo le poceni delovno silo. Tako ne preseneča, da se povprečna plača kitajskega priseljenca v Evropi giblje od 250 do 300 evrov in da njihov povprečni delovnik traja 10 ur. V večini takšnih primerov pa je kršilce človekovih pravic izredno težko odkriti; le redki so primeri, ko se po uradni poti pritožijo kitajski priseljenci. Kljub vsemu je plača, ki jo za delo prejmejo v Evropi, vsaj štirikrat višja od tiste, ki bi jo prejeli na Kitajskem, kjer vemo, da vladajo nehumane delovne razmere.

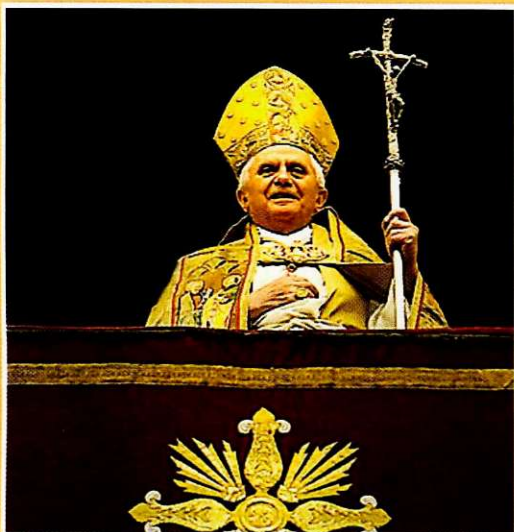
Za konec Evropska komisija je že pred leti napovedala nove smernice v priseljenki politiki. Razvija jih skupaj z državami, od koder na staro celino prihajajo kandidati za prihodnje državljane EU. V prihodnje naj bi namreč na vrata stare celine zakonito ali nezakonito potrkalo še več kitajskih priseljencev. Migracije pa se bodo dotaknile tako izobraževanja in gospodarstva kot zdravstvene in socialne politike. Ali bo obema stranema novodobni kitajski eksodus uspelo usmeriti v pravo smer in tako iz njega potegniti le najboljše (kar bi dolgoročno prineslo številne pozitivne gospodarske učinke) ali bo naraščajoče število priseljencev v prihodnje postalo glavna ovira pri medsebojnih odnosih, pa je že drugo vprašanje. ■

Kitajci v Evropi zaslužijo štirikrat več kot doma.

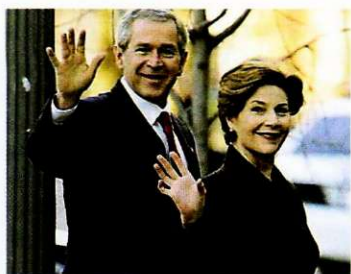
Čedalje več Kitajcev se odloča za študij na evropskih univerzah.

Papeževih 80

Papež Benedikt XVI., ki je 16. aprila dopolnil 80 let, je ob svojem osebnem prazniku sprejemal čestitke vernikov in svetovnih voditeljev. V imenu italijanskega naroda mu je vse najboljše voščil italijanski predsednik Giorgio Napolitano. V papeževem rojstnem kraju Marktl am Inn je skupina vernikov trenutek njegovega rojstva zaznamovala z zgodnjo jutranjo procesijo, ki so jo začeli v nekdanji policijski postaji, kjer je bil 16. aprila 1927 ob 4.15 zjutraj rojen Joseph Ratzinger, in jo sklenili v bližnji cerkvi sv. Osvalda. V nedeljo so v nekdanji policijski postaji odprli Ratzingerjev muzej, trg pred papežovo rojstno hišo pa so preimenovali v Trg papeža Benedikta XVI.

Bushevi davki Ameriški predsednik George Bush je skupaj s prvo damo Lauro v letu 2006 plačal 186.378 dolarjev davka na skupni dohodek 765.801 dolarjev. Podpredsednik ZDA Dick Cheney in njegova soproga Lynne sta znova zaslužila skoraj dvakrat več od predsedniškega para

oziroma 1,6 milijona dolarjev, za kar sta odštela 464.789 dolarjev davka, nazaj pa sta jih dobila 50.000. Predsedniški par je lani za dobrodelne namene odštela 78.100 dolarjev, pri čemer so denar dobile različne cerkve in dobrodelne organizacije, nekaj pa tudi prostovoljno gasilsko društvo v Crawfordu v Teksasu, kjer ima Bush svoj ranč, za katerega je skupaj z drugimi nepremičninami odštela skoraj 30.000 dolarjev davka. Bush prejema na leto okrog 400.000 dolarjev plače, podpredsednik Dick Cheney pa 200.000.

Hodorkovskega premestili Rusko sodišče je odločilo, da

nekdanjega prvega moža Jukosa Mihaila Hodorkovskega, ki v Sibiriji prestaja osemletno zaporno kazen zaradi goljufij in utaje davkov, premestijo v zapor v Moskvi. Ker proti Hodorkovskemu in njegovemu nekdanjemu poslovnemu partnerju Platonu Lebedevu teče nov proces, tokrat zaradi pranja denarja, bo premestitev močno olajšala delo

obrambe, saj je večina dokazov in prič v Moskvi. Obtožnica Hodorkovskega in Lebedeva bremeni pranja denarja v vrednosti več kot 20 milijard dolarjev. Ustanovitelju zdaj bankrotiranega Jukosa, nekoč največje ruske naftne družbe, ki je bil maja 2005 že obsojen zaradi goljufij in utaje davkov, grozi še do 15 let zapore.

Mesto v plamenih Griče nad Los Angelesom je zajel obsežen gozdni požar, ki ga je še dodatno razpihoval veter, ki je pihal s hitrostjo 80 kilometrov na uro. Ogenj je uničil ali poškodoval več domov, med njimi nekaj večmilijonske vrednosti, proti ognjenim zubljem pa se je bojevalo okoli 200 gasilcev, ki si pri delu pomagajo s helikopterji. Požar je izbruhnil po tem, ko je močan

TUJI TISK

Frankfurter Rundschau

Radi bi nazaj

Med letoma 1951 in 2005 je v Nemčijo prišlo okoli 2,3 milijona priseljencev iz nekdanje Sovjetske zveze in predstavljajo v Nemčiji največjo skupino priseljencev. Večina ruskih Nemcev se je priselila po združitvi Nemčije. V Rusiji živi še 800.000

ruskih Nemcev. Toda mnogi, celo tisoči priseljencev, ki so prišli v Nemčijo kot v obljubljeno deželo, bi zdaj radi nazaj domov. Takšen je tudi mladi par, ki se je v Nemčijo iz Kazahstana priselil leta 1995. V Nemčiji mu ni uspelo pognati korenin. V eni sami torbi sta imela vse: sanje, denar in obleko. Začetek je bil sladek, toda potem sta enajst let čakala na boljše življenje, to pa je postajalo čedalje težje. Olga Funk je morala ves čas delati kot snažilka, dela, kjer bi lahko uporabila svoje znanje matematike, ki ga je pridobila na tehniški fakulteti v Kazahstanu, ni mogla dobiti. Njej in njenemu možu se je zgodilo enako kot mnogim nekdanjim učiteljem in inženirjem – životarijo v nekvalificiranih službah.

Washington Profile

Znanje

Revolucionarne spremembe, do katerih je prišlo v ameriških medijih v zadnjih desetletjih, na primer kabelska televizija v 80., internetni časopis v 90. in satelitske radijske postaje, so zelo malo vplivale na politično informi-

ranost Američanov. Poznavanje zunanje in notranje politike se ni spremenilo, kot je potrdilo podjetje za raziskave Pew Research Center. 1.500 prebivalcem ZDA so dali anketo s 26 vprašanji in samo 10 odstotkov jih je odgovorilo na dvajset vprašanj in več. Leta 1989 je samo 74 odstotkov Američanov znalo navesti ime namestnika predsednika ZDA, zdaj pa ime sedanjega namestnika predsednika pozna samo 69 odstotkov vprašanih. Znano je, da na politično pismenost vpliva veliko dejavnikov, predvsem višja izobrazba, vendar se v Ameriki pojavlja paradoks. V zadnjih 20 letih je raven izobrazbe Američanov zelo narasla, vendar se to ni odrazilo na informiranosti.

veter pretrgal električno napeljava. Zdaj je požar po zagotovilih gasilcev že pod nadzorom. Na območju Los Angelesa in bližnje okolice je brez elektrike ostalo več kot 190.000 odjemalcev. Ogenj je uničil približno 14 hektarjev nizkega grmičevja.

Človeška ribica Hrvat Slavko Primorac iz Sinja v Dalmaciji je v potoku Goručica v središču mesta ulovil človeško ribico, dolgo kakih 30 centimetrov, ki je domnevno stara več kot 50 let. Primorac je o tem redkem ulovu obvestil sinjske

varstvenike narave, ki so nenavadno živalco fotografirali in izmerili ter jo vrnili nazaj v izvir potoka Goručica, ki je oddaljen nekaj kilometrov od Sinja. Človeške ribice v povprečju zrastejo od 12 do 25 centimetrov. Ribica je v potok verjetno prišla s spomladansko ujmo, ki je poplavila izsušeno korito potoka in tako ribico prinesla v mesto Sinj. Izvir Goručice je eno redkih prebivališč te dvoživke, ki sicer živi predvsem v jamah

slovenskega Krasa pa tudi v nekaterih jamah Dinarskega gorstva.

Vikinška ladja Popolnoma obnovljena vikinška ladja iz 11. stoletja se bo 1. julija odpravila na pot čez Severno morje, ki jo bo opravila samo s pomočjo jader.

Ladja bo izplula iz pristanišča mesta Roskilde na Danskem, v Dublin na Irskem pa naj bi prispela 14. avgusta. Posadko 30-metrške ladje bo sestavljalo 65 mornarjev, ki se bodo lahko zanesli le na pomoč značilnega vikinškega štirikotnega jadra in vetra, ki ga bo ta ujel, medtem ko bodo vesla uporabljali le za krmarjenje v pristanišču. Ladjo, ki je največja vikinška, kar so jih kdaj obnovili, so leta 1962 našli na dnu fjorda Roskilde, obnovitvena dela pa so se začela leta 2000.

Poskus umora Pred stanovanjem novinarja srbskega tednika Vreme Dejana Anastasijevića v središču Beograda je eksplodirala bomba. Ranjenih ni bilo, po-

škodovana pa je bila zgradba, v kateri je novinarjevo stanovanje, in več avtomobilov, parkiranih v bližini. Napad je bil najverjetneje povezan z nedavnim gostovanjem novinarja v neki oddaji, v kateri je komentiral razsodbo senata za vojne zločine Okrožnega sodišča v Beogradu v zvezi s peterico pripadnikov paravojaške enote Škorpioni. Srbska vlada je napad na novinarja ostro obsodila, premier

Vojislav Koštunica pa je sporočil, da bodo storili vse, da bi storilca čim prej našli in kaznovali.

Turisti z aligatorji

Skupina turistov, ki se je peljala s čolnom po močvirju Everglades, je doživela še dodatno pustolovščino, ko se je njihov čoln prevrnil, sami pa so se znašli v vodi, polni aligatorjev. V temni in blatni vodi so prebili kako uro. Ni jasno, kako so oblasti izvedele za incident, vendar so turiste na varno spravili reševalci. Tri od devetih ljudi so prepeljali v bolnišnico z manjšimi poškodbami.

VIP: STA

TUJI TISK

Daily Telegraph

Razširjene kot kava

Sliši se kot znanstvena fantastika: nova generacija farmacevtskih sredstev, zaradi katerih bodo ljudje pametnejši. Prav to bodo v prihodnosti jemali študentje ali podjetniki, ki bodo želeli dobro opraviti izpit ali bolje opraviti kakšno delo. Dr-

žavni raziskovalni inštitut Forsight meni, da lahko kognitivni pospeševalci v prihodnjih desetletjih postanejo bolj razširjeni kot kava. Ljudem bodo pomagali hitreje misliti, se bolje sproščati in se bolje naspiti. Britansko ministrstvo za zdravje se je tako vznemirilo zaradi možnosti, da bi se pojavila takšna sredstva, da je Akademiji medicinskih znanosti naročilo oceno posledic njihove uporabe. Del teh v Angliji že uporabljajo za zdravljenje narkoleksije ali hude utrujenosti. V ZDA ta sredstva prek interneta kupujejo ilegalno. Zdravilo modafilin, je v Britaniji dostopno ljudem, ki nenadoma zaspijo, na zdrave učinkuje izjemno poživljaljoče in izboljša kratkoročni spomin.

Mignews

Einstein ima prav

Devetdeset let po tem, ko je Einstein objavil svojo znamenito teorijo, je NASA dokazala, da se vesolje obnaša natančno tako, kot je dejal veliki fizik. Zdaj se začena drugi del projekta, s katerim želijo dokazati, da druga

polovica relativnostne teorije prav tako deluje. V Oxfordovem angleškem slovarju je ob besedi Einstein zapisana preprosta razlaga: genij. Toda kljub temu so se fiziki desetletja spraševali, ali se Einstein vendarle ne moti. Danes pa je sonda, ki je stala 700 milijonov dolarjev, končno potrdila to, kar je Einstein že dosegel z močjo svojega razuma. Prvi rezultati, ki jih je pridobil Gravity Probe B, eden najbolj zapletenih satelitov Nase, so s točnostjo enega odstotka potrdili Einsteinovo trditev, da nebesna telesa, kot je Zemlja, kazijo strukturo časa in prostora. Čim večji je objekt, tem večja je izkaznost časa in prostora.

INTERVJU

Milo Đukanović

Odnosi s Slovenijo so v stalnem vzponu

Denis Vengust, foto: Zoran Djurić

Diplomiral je na Ekonomski fakulteti v Podgorici. 15. februarja 1991 je na svoj 29. rojstni dan prvič postal predsednik črnogorske vlade, tudi s pomočjo Slobodana Miloševića, s katerim pa sta se pozneje razšla. Od takrat do novembra 2006 je bil premier v več mandatih in v enem mandatu predsednik republike. Predsednik vlade je ostal do novembra 2006, ko se je po uspešno končani osamosvojitvi Črne gore in prepričljivi zmagi na septembrskih parlamentarnih volitvah umaknil z državnih funkcij. Politično kariero nadaljuje kot predsednik Demokratske stranke socialistov (DPS), ki je vladajoča črnogorska stranka. Milo Đukanović je predsednik DPS od leta 1998.

Po vaši izjavi, ki ste jo dali po referendumu, da se ne boste več ukvarjali s politikom, je bilo slišati veliko špekulacij o tem, s kakšno dejavnostjo se boste ukvarjali. Odločili ste se za ustanovitev zasebne univerze. Kakšni so bili vaši motivi za vstop v ta projekt? V preteklosti ste izjavili, da vas zanima tudi turizem. Ali lahko pričakujemo, da boste vstopili v kakšen projekt s slovenskimi partnerji?

Čeprav nisem puščal prostora za špekulacije, temveč sem vse javno oznanjal, je bilo kljub temu veliko špekulacij glede mojega delovnega in političnega angažmaja v prihodnosti.

Še leta 2004 sem izjavil, da je obnova neodvisnosti najpomembnejši politični cilj, ki me motivira, da ostajam v državni politiki, in da razmišljam, da bi se po izpolnitvi tega cilja posvetil drugi poklicni poti. Kakor sem napovedal, sem tudi storil. Res je sicer, da se nisem umaknil takoj po referendumu, temveč kakšen mesec kasneje, po rednih parlamentarnih volitvah. Takoj po referendumu se je namreč iztekel mandat parlamentu oziroma vladi, katere predsednik sem bil. Menil sem, da me odgovornost obvezuje, da moram biti na čelu vladne koalicije tudi v tej kampanji, kar se je izkazalo za zelo uspešno. Na volitvah smo znova pridobili zaupanje državljanov in nov mandat za sestavo vlade, jaz pa sem menil, da je to trenutek, ko lahko realiziram svojo prej napovedano namero in se umaknem z vseh državnih funkcij ter se posvetim novim delovnim izzivom.

Menim tudi, da me dejstvo, da sem bil v preteklosti izjemno dolgo na državnih funkcijah, obvezuje, da pazljivo opredelim svojo prihodnjo poslovno pot. Zato z odločitvijo nisem hitel. Kot zelo dobro idejo sem sprejel pobudo dr. Veselina Vukotića in dr. Dragana Vukčevića, dveh profesorjev z državne univerze, da skupaj oblikujemo podjetje, ki bi bilo ustanovitelj nove zasebne univerze. To je projekt, ki je zamišljen zelo ambiciozno kot projekt regionalnega značaja. Tudi v tem primeru sem javnost obvestil o sprejemu te pobude in prav tako nisem pustil niti malo prostora za kakršne koli špekulacije. Ko sem sprejel odločitev o ustanovitvi podjetja, katerega ustanovitelj in lastnik sem sam in ki bo poleg angažiranosti v podjetju, ki ustanavlja univerzo, predstavljalo središče mojega poslovnega zanimanja, sem o tem na primeren način obvestil javnost.

Boste ostali na funkciji predsednika DPS?

Odločitev o tem bo sprejeta na kongresu, ki je določen za 19. maj. V pogovorih s strankarskimi kolegi in v svojih javnih nastopih sem brez kakršnega koli ovinkarjenja izrazil svoje stališče: v politiki sem zelo dolgo, ne samo za balkanske, temveč tudi za širše razmere. Na tem področju sem v glavnem dosegel najpomembnejše cilje. V državni politiki smo obnovili neodvisnost, ohranili mir, ohranili multi-etnično skladnost in Črno goro zelo stabilno postavili na tirnice evropskih in evroatlanstkih integracij. V strankarski politiki v desetih letih, kolikor vodim stranko, nismo doživeli niti enega poraza. Vsak volilni cikel in na koncu referendum je pomenil zmago. Prepričan sem, da je to dovolj in da mi ni treba posebej dokazovati, da se resnično počutim kot izpolnjena oseba, ki je prejela zadoščanje za ogromno delo na državnih funkcijah. To je torej eden najvažnejših razlogov, zakaj sem motive za svojo poklicno pot poiskal na drugi strani, v tem primeru v poslovnih vodah.

Kaj je s politikom? Kolikor v pogovoru z ljudmi, s katerim vodim stranko, pred kongresom ocenimo, da je iz nekega razloga, recimo utrjevanja politične stabilnosti ali nadaljnje podpore reformam ter procesom integracije, potrebno, da še nekaj časa ostanem na čelu

stranke, bom to vsekakor storil. To bom storil predvsem zato, ker čutim odgovornost do vsega, kar smo preživeli v preteklem obdobju, ker vem, kako težko smo gradili in varovali vrednote, o katerih sem prej govoril, in seveda zato, ker ne želim narediti nobene poteze, s katero bi te vrednote postavil pod vprašaj. A če bo stranka presodila, da moje sodelovanje ni nujno potrebno, bom naslednjih petnajst ali dvajset let, let poslovne angažiranosti v popolnosti posvetil drugim zadevam. Prihodnost mojega političnega delovanja bo opredeljena v naslednjem mesecu dni, v dneh in tednih pred rednim kongresom DPS.

Katera rešitev vam je bližja?

Če sodim po dosedanem teku priprav na kongres, je ta čas veliko verjetnejša rešitev, da bom ostal na čelu stranke. Iz naših strankarskih organizacij je prišlo zelo veliko predlogov, naj bom še vedno predsednik DPS. To zelo spoštujem, ker prav tem ljudem in drugim volivcem v Črni gori dolgujem to, da sem lahko s svojo ekipo izpolnil cilje, o katerih zdaj govorim. Zato se do njihovih predlogov vedem izjemno odgovorno. Vendar v stranki še vedno nismo v fazi definiranja kadrovske rešitve za vrh stranke. Ta čas rešujemo kadrovska vprašanja v občinah, kjer prav tako potekajo volilne konference, na katerih se volijo nova vodstva naše stranke. Finale vsega pa bo 19. maj. Realno je torej pričakovati, da bomo približno do začetka maja že imeli strateški dogovor znotraj stranke o njenem vodenju v prihodnosti.

Kdaj bo po vašem mnenju v Črni gori končana tranzicija?

Zelo dolgo sem bil akter tega procesa, kakor temu običajno pravimo, »na prvi bojni črti«. Tudi danes sem kot predsednik vladajoče stranke akter, vendar iz »drugega plana«. Zadovoljen sem s potekom tega procesa. Kot oblast smo izjemno dolgo in iskreno zagovarjali reforme in proces tranzicije ter tudi v zadnjem desetletju dvajsetega stoletja v nekaterih segmentih delovali pri pripravi in začetku tranzicije. Vendar je jasno, da so bile razmere vojne nevarnosti, neopredeljenega državnega statusa in konstantne varnostne ter politične

▶ nestabilnosti zelo neugodno ozračje za reforme. Polno in učinkovito smo se posvetili reformam ob koncu leta 2002, ko je bil na takratnih parlamentarnih volitvah dosežen izid, ki nam je zagotavljal jasno večino v parlamentu in polno politično stabilnost. Šele takrat smo imeli pogoje, v katerih smo se lahko popolnoma osredinili na reforme ter na tranzicijo; mislim, da smo v preteklih štirih letih naredili zelo veliko. Skoroj ves sistem je prilagojen tistemu, kar nalaga evropska normativna zakonodaja. Vendar je to seveda šele del vsega dela. Sedaj je to treba pretočiti v življenje. Nove ustanove morajo delovati še učinkoviteje, kapacitete pa se morajo okrepiti, da bi Črna gora lahko uspešno izvajala evropski sistem na tem prostoru.

Menim, da procesi tranzicije v zadnjih nekaj letih tečejo zelo uspešno. Znano je, da vse tranzicijske družbe trpijo zaradi istih problemov. To sta problem zapuščenja državne ali družbene lastnine ter prehoda na tržno gospodarstvo, ki temelji na zasebni lastnini in ima zato resne socialne posledice, in problem razpadanja enostrankarskega sistema v korist parlamentarne večstrankarske demokracije. V vseh državah v tranziciji v prvih nekaj letih obstaja resen konflikt med sprva maloštevilčno strukturo ljudi, ki so se hitreje prilagodili pogojem tranzicije, se hitreje začeli ukvarjati s podjetništvom in hitreje prišli do začetnega kapitala, ter veliko številčnejšo strukturo tistih, ki so po inerciji dlje časa ostali ujetniki iluzije o učinkovitosti državnega gospodarstva in državne lastnine ter so zaradi tega čakali, da država namesto njih samih nadaljuje z reševanjem njihovih eksistencialnih težav. Zdi se mi, da se v Črni gori ta proces širjenja koncentričnih krogov tistih, ki

prvič v zgodovini Črne gore ustvarili proračunski presežek. Smo družba, v kateri je v zadnjih nekaj letih stopnja brezposelnosti padla z 32 na 14,6 odstotka, družba, v kateri se izvajajo največje tuje naložbe na prebivalca v regiji. Menim torej, da živimo v razmerah polne stabilnosti.

Kakšni so odnosi med narodi v Črni gori?

Izjemno skladni. Dejal sem že, da je specifičnost, ki krasi Črno goro in na katero smo zelo ponosni, ta, da nam je v vrtincu verskih in nacionalnih spopadov na območju nekdanje Jugoslavije uspelo ohraniti mir, da nam je uspelo ohraniti multietnični model življenja in da vsega tega nismo ogrozili s prilivom beguncev raznih veroizpovedi in narodnosti. Menim, da nam je ta izkušnja pomagala pri krepitvi vere v multietično življenje. Multietičnost je v Črni gori ukoreninjena skozi stoletja naše zgodovine in z zadovoljstvom lahko rečem, da je tudi ta generacija opravila to preizkušnjo. To je dobra izkaznica Črne gore na poti evropskih integracij.

Kakšna je vaša ocena dogajanj v regiji (Kosovo ...)?

Na Zahodnem Balkanu ostaja še eno varnostno vprašanje, ki se vleče iz prejšnjega težkega obdobja, to je vprašanje Kosova. Zato je izjemno pomembno, da tudi ta problem čim prej dobi odgovor, ki se bo lahko obdržal.

Seveda se bom strinjal z vsemi, ki opozarjajo, da ne smemo sprejemati prenašanih odločitev. A če se samo ozremo na dosedanja tempo reševanja tega vprašanja, zares ne bi mogli govoriti o naglici. Prav nasprotno, lahko bi govorili o precejšnji sproščenosti.

Mislim, da je po sprejetju Resolucije 1244 prišlo do sprostitev na mednarodnem prizorišču zaradi prepričanja, da resolucija sama po sebi pomeni rešitev. Vendar se je izkazalo, da neopredeljeni statusi v bistvu ne zagotavljajo stabilnosti, za katero so zainteresirani vsi, tako mi v regiji kot tudi Evropa, saj stabilnost katerega koli dela Evrope vpliva tudi na evropsko stabilnost v celoti. Mi smo ekipi z g. Ahtisaarijem, ki jo je pooblastil VS ZN, dali popolno podporo v njenih prizadevanjih, da skozi postopek pogajanj poskusijo definirati odgovor na kosovski problem. Na žalost ni prišlo do dogovora med stranema. Tudi v preteklih dneh (op. a.: pogovarjali smo se v četrtek, 12. aprila) sem se pogovarjal z namestnikom g. Ahtisaarija g. Roanom. Dejal sem mu, da izjemno spoštujemo vse, kar so doslej naredili, in da ni treba izgubljati poguma, da je treba iskati rešitev, ki bo trajna in ki bo zagotovila stabilnost, stabilnost pa je pogoj za evropsko in evroatlantsko integracijo celotne regije.

Kako ocenjujete Ahtisaarijev predlog in dogajanja, ki so sledila?

Želim verjeti, da še vedno ni izrečena zadnja beseda v zvezi s prizadevanji Ahtisaarijeve ekipe in da je v okviru te ekipe ali širše fronte prizadevanj mogoče doseči rešitev, ki bo zadovoljila minimum skupnega interesa albanske in srbske strani. Zelo pomembno je čim prej doseči rešitev, saj so dosedanja odlaganja samo ožila manevrski prostor za preizkušanje različnih rešitev. Prav tako je v iskanju rešitve treba paziti, da bo ta rešitev obstala, saj je edinole tako mogoče ohraniti stabilnost, brez katere ni evropske in evroatlantske prihodnosti celotne regije.

Ali menite, da bi rešitev statusa Kosova lahko kakor koli vplivala na notranje odnose med narodi v Črni gori?

Ne bi rekel, da obstaja pri tem kakšna neposredna povezava. Mislim, da je Črna gora tudi z najnovejšo izkušnjo pokazala sposobnost, da lahko utrdi svoj multietnični model življenja. Pokazala je imunost na destruktivne, ki so izjemno pogosto nastajale prav na podlagi etničnih in verskih razlik. Če nam je to uspelo v preteklem težkem obdobju, sem prepričan, da lahko to danes storimo še bolje. Seveda nam gre za stabilnost celotne regije. Na lastni koži smo zelo dobro izkusili dejstvo, da samo notranja stabilnost ni dovolj. V Črni gori med razpadom nekdanje Jugoslavije ni bilo vojne. Pa vendar je vse, kar se je dogajalo v okolici, drastično vplivalo tudi na nas. Zelo dobro se zavedamo, da bo nestabilnost v katerem koli delu regije prizadela tudi našo politično in gospodarsko stabilnost. Zato smo zainteresirani za to, da se stvari obravnavajo in rešujejo regionalno, zavzemamo se za mirno in trajno rešitev za Kosovo. A če me vprašate, ali lahko status Kosova neposredno

V Črni gori se širi krog ljudi, ki hitreje kot v drugih državah čutijo koristi reform.

čutijo pridobitve reform, dogaja hitreje kot v nekaterih večjih državah. Omenil bom samo, da je zaradi obnovljene neodvisnosti in izkazane možnosti, da to neodvisnost obnovimo v popolni stabilnosti, Črna gora privabila izjemno pozornost tujih vlagateljev.

Kakšna je vaša ocena zdajšnje politične situacije v Črni gori?

Dejal sem že, da imamo od leta 2002 polno politično stabilnost. Uspelo nam je ohraniti varnostno stabilnost tudi v času, ko so povsod okrog nas divjale verske in etnične vojne in ko smo morali sprejeti mnoge begunce, ki so v nekem trenutku predstavljali tudi 20 odstotkov celotnega prebivalstva Črne gore.

Zelo pomembno je, da smo v zadnjih nekaj letih poleg varnostne in politične dosegli tudi makroekonomske stabilnosti. Danes je Črna gora družba z 2-odstotno inflacijo, družba, ki nima proračunskega primanjkljaja – lani smo

izzove probleme na politični multietnični črnogorski sceni, mislim, da to ni mogoče in da se črnogorska družba zelo stabilno razvija in prilagaja evropskim standardom.

Kako je z integracijo Črne gore v EU in Nato?

Ti procesi tečejo dobro. V zelo kratkem obdobju nam je uspelo končati pogajanja o sporazumu o stabilizaciji in pridruženju. Ta je bil pred kratkim tudi parafiran. Pričakujem, da bo kmalu, po postopkih, ki potekajo v parlamentih članic Evropske unije, ta sporazum tudi podpisan. Ustvarjajo se razmere, v katerih se Črna gora lahko močno posveti implementaciji tega sporazuma in učinkoviti realizaciji prevzetih obveznosti, in upam, da bo v bližnji prihodnosti Črna gora pridobila status države kandidatke v Evropski uniji, po tem pa seveda tudi status polnopravne članice. Kar zadeva Nato, smo si zelo kmalu po samostojnosti zagotovili mesto v Partnerstvu za mir. Mislim, da se tudi na tej poti dogajajo izjemno dinamični procesi prilagajanja države tej evroatlantski integraciji, da bo v skladu z izkušnjami drugih držav, ki so medtem že postale članice EU, tudi Črna gora hitreje dosegla svoje članstvo v Natu kot v EU in da bo ta stopnja integracije prav tako spodbuda za uspešen zaključek procesa pridružitve EU.

Črna gora ima zelo dobre odnose z Rusko federacijo. Kako gresta skupaj vključevanje v Nato in zelo dobri odnosi z Rusko federacijo?

Na tem področju ni nobenih motenj. Kot veste, je tudi Rusija v Partnerstvu za mir. Prav imate, ko ste omenili, da ima Črna gora tradicionalno dobre odnose z Rusijo, vendar je ne glede na to, da je Črna gora majhna država, sestavni del teh odnosov medsebojno upoštevanje in spoštovanje državne integritete. Ko sem se nekajkrat pogovarjal s predsednikom Putinom, je bila jasno potrjena želja Rusije, da dobre odnose z našo državo razvija ob popolnem spoštovanju pravice Črne gore, da samostojno izbira pot lastne prihodnosti. Nikoli nismo skrivali, da je naša pot pot evropskih in evroatlantskih integracij. Menimo, da nobena država, še zlasti pa ste majhna balkanska država, kot je Črna gora, ne sme negovati enostranske zunanje politike. Imamo tradicionalno odlične odnose z Rusijo. Imamo tradicijo odličnih odnosov s Kitajsko. V zadnjih petnajstih letih smo močno izboljšali odnose z Združenimi državami Amerike. Lahko ste opazili, da se močno posvečamo sodelovanju v regiji, saj smo prepričani, da je najboljša legitimacija držav s tega območja, če pokažemo, da lahko sodelujemo s svojimi najbližjimi sosedi. Prav tako odlično komuniciramo z vsemi državami članicami EU. Iz vsega tega je jasno, da je naša zunanjepolitična usmeritev razvijanje in izboljševanje sodelovanja z vsemi ključnimi dejavniki mednarodne politike.

Zelo pomembno je čim prej doseči rešitev za Kosovo, saj so dosedanja odlaganja samo ožila manevrski prostor.

Kakšni so odnosi s Slovenijo?

Ti odnosi so izjemno stabilni in v stalnem vzponu. V zadnjih nekaj letih smo imeli permanenten in dinamičen razvoj sodelovanja na političnem, gospodarskem, kulturnem in vsakem drugem področju. Kot veste, imamo intenzivno komunikacijo na najvišji ravni s slovensko vlado, s predsednikom republike in slovenskim parlamentom. Razvijamo iskreno prijateljstvo med našima državama in narodom. V Črni gori izjemno spoštujemo doslednost slovenske državne politike v njenem stališču, da je pravico, ki jo je zahtevala zase, priznavala tudi drugim. To je stališče, ki nam je izjemno pomagalo, da smo zagotovili boljše razumevanje naše odločitve, da z referendumom obnovimo neodvisnost in zagotovimo podporo takšni demokratični usmeritvi v Evropi ter v mednarodni skupnosti v celoti. Prav tako so se tudi gospodarski odnosi izjemno dobro razvijali, tako da so bili slovenski vlagatelji prvi in najštevilčnejši tuji vlagatelji v Črni gori v zgodnjem obdobju intenzivnejšega odpiranja Črne gore proti tuji investicijski javnosti. Glede na to, da sem veliko let s položaja premierja sledil temu procesu, lahko z zadovoljstvom povem, da nimamo nobene slabe izkušnje s slovenskimi podjetji, podjetniki ali vlagatelji.

Rad bi izkoristil to priložnost in še enkrat poudaril, kako izjemno cenimo trajno pripravljenost Slovenije, da nam pomaga, da del vaših izkušenj iz tranzicije in procesa evropskega pridruženja prenesemo v Črno goro, kar je izjemno pomembno za hitro izpolnjevanje obvez na evropski poti.

Kako ocenjujete podporo na poti v EU in Nato?

Gre za iskreno in dragoceno podporo. Večkrat sem od posameznikov, ki so vodili in sedaj

vodijo Slovenijo, slišal, da ne želijo, da bi bila slovenska meja meja EU in Nata, temveč si želijo, da se ti procesi širijo južno od Slovenije. Menim, da so se ti procesi že dodobra utekli na Hrvaškem. Iskreno upam, da bo, potem ko sta to postali Romunija in Bolgarija, tudi Hrvaška kmalu postala članica EU. Prav tako mislim, da bodo impulzi, ki so bili sproženi iz Slovenije, Avstrije, Madžarske, danes pa se nadaljujejo iz Bolgarije, Romunije, Hrvaške, izjemno močan impulz vsem drugim v regiji, da se čim prej vključimo v evropske integracije. Mislim, da je pristop, ki ga ima Slovenija, izjemno dober in spodbuden za vse v regiji.

Ali ste se od septembrskih volitev, ko je vaša stranka dobila največ glasov v koaliciji s SDP, spočili? Če nistem preveč indiskreten, kako je videti vaš običajni dan? Predvidevam, da delate stvari, za katere prej niste imeli časa.

Spočil sem se. Svoj delovni dan navadno preživljam tukaj, v kabinetu predsednika stranke. Posvečam se pripravam na kongres, ki bo 19. maja letos. Prepričan sem, da bom po tem imel priložnost bolj uravnoteženo razporediti svoj delovni čas med strankarskimi obveznostmi in obveznostmi do svojega podjetja. V vsakem primeru se počutim veliko bolje kot prej. Imam več prostega časa. Odhod iz kabineta premierja pomeni izhod iz vrtinca, ki te nosi in obvezuje, da ne vsak dan, temveč vsako uro, vsako minuto rešujete tekoče življenjske probleme, pa naj gre za splošne družbene težave ali težave posameznika.

Sedaj imam bolj sproščen delovni ritem; takšna sprememba bi godila tudi nekemu, ki je delal veliko manj kot jaz. V desetletju in pol dela na državnih funkcijah je moj delovni dan trajal po 12 in več ur. ■

Stoji v planini vas . . .

V. M.

Le malo slovenskih vasi se lahko ponaša s knjigo o svoji preteklosti. Ena najmanjših, Tolminske Ravne, je pred kratkim dobila izjemno podrobno in obsežno monografijo domačinke Rafaela Dolenc, založil pa jo je Tolminski muzej.

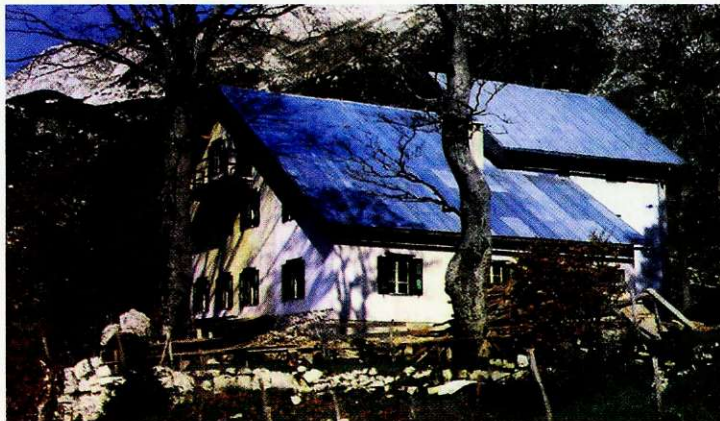
Tolminske Ravne

Tolminski muzej, ki je bil ustanovljen leta 2000 kot samostojni zavod, je izdal že več knjig, ki so namenjene domači zgodovini. Zdaj je izdal obsežno knjigo, ki obdeluje le eno vas, po številu hiš in prebivalcev le skromno vasico. Ta je vendarle nekaj posebnega, saj leži okoli 930 metrov visoko, na južnem pobočju Bohinjskih gora. Nekaj posebnega pa je tudi po tem, da se je tam rodila in odraščala Rafaela Dolenc (roj. Kovačič), učiteljica, ki je zdaj o svoji vasi napisala debelo knjigo (429 strani). Le malo krajev ima takšno monografijo.

Ljubezen do kraja Knjiga je nekaj posebnega tudi po tem, ker opisuje posebno, lahko bi rekli

trdo življenje ljudi na območju, ki s svojo strmo in visoko lego v preteklosti ni omogočalo lahkega življenja. Ljudje so morali za preživetje trdo delati. Bile so nesreče in veliko izseljevanja.

V uvodni spremni besedi je dr. Marija Makarovič, ki je naša daleč najplodovitejša zapisovalka nekdanjega življenja, zapisala, da bi domoznanska monografija, ki jo je napisala upokojena učiteljica

Koča na planini Razor

Rafaela Dolenc, lahko imela tudi naslov Iz ljubezni do rojstnih Tolminskih Raven, saj ji je prav avtoričina srčna naklonjenost, ki je pognala iz prvinske ljubezni do njene rojstne vasi, bržkone dajala moč, da je iz lastnih spominov in nešteto drugih virov z večletnim vztrajnim delom napisala vse, kar je povezano s Tolminskimi Ravnam in tam živečmi ljudmi.

Kultura vasi V delu, ki ima enajst poglavij, se v prvih treh poglavjih seznanimo s krajem, s pomembnejšimi preteklimi in sedanjimi dognanji, ravenskimi hišnimi imeni in rodovi. Podrobno so opisani vsi domovi in družine. Avtorica se je obrnila tudi na izseljene po svetu in naletela na izreden odziv. V četrtem, petem in šestem poglavju je obširneje predstavila posamezne sestavine gmotne, družbene in duhovne kulture. Zbrala je veliko ledinskih imen in zanimivosti, opisala je stare hiše in gospodarska poslopja, poljedelstvo, živinorejo in planšarstvo, sadjarstvo, gozdarstvo, lov in planinstvo, prehrano in jedilnike ter domačo obrt, obleko, obutev in ljudsko nošo. V kakšnem leksikonu še vedno lahko preberemo podatek iz leta 1968, ki za Tolminske Ravne trdi, da so tam »zidane pritlične hiše s strmimi, pretežno s slamo kritimi strehami«. Toda med tem sta Posočje prizadela dva huda potresa, najprej leta 1976, potem pa še leta 1998. Stare hiše so nadomestile sodobne stavbe.

Poleg gmotnih so se spremenile tudi druge sestavine kmečke kulture. Med drugim je po drugi svetovni vojni zamrlo udinjanje poslov na kmetijah. Problematiki poslov (hlapcev, dekel, pastirjev, pestrn in celo aleksandrin-

Za košnjo v strmini je moral biti kosec opremljen s krapši

Desni del vasi s Selanovo staro hišo

ke) je avtorica namenila precej pozornosti. Vsestranski pomen knjige pride na plan v šestem poglavju s prikazom bogastva številnih sestavin duhovne kulture, od pesmi, pravljič, pregovorov, rekov, vraž, starih molitev in otroških iger do zdravilnih zelišč in ljudske medicine.

Od sedmega do desetega poglavja so orisani pomembnejši dogodki ter občasna družinska in vaška praznovanja, ki še vedno povezujejo vaščane. Z ustanovitvijo in delovanjem folklorne skupine Razor leta 1985, kjer je avtorica imela pomembno vlogo, se je nekdanja odročna hribovska vasica približala tudi drugim krajem in ljudem.

Pod Migovcem Prisluhnilimo nekaj odlomkom iz začetka knjige, v katerih avtorica oriše svojo vas in naniza paletu zanimivih slovenskih krajevnih imen.

»Ta pokrajina, ki je del Triglavskega narodnega parka, ima svojo lepoto, naj bo v katerem koli letnem času, v pomladnem cvetju, v poletnem žaru, v jesenskem zlatu ali zimski belini. V vencu Alp so najvišji vrhovi od desne proti levi: Žabijski Kuk 1844 m, Vogel 1922 m, Vrh Krnic 1896 m, Globoko 1828 m, Meja 1943 m, Vrh nad Škrbino 2094 m, Migovec 1881 m, za Migovcem pa še Podrta gora in Tolminski Kuk, ki pa se z vasi ne vidita. Migovec sam /

dviga se skoraj tisoč metrov neposredno nad vasjo; jamarji so doslej v njem odkrili 12 kilometrov podzemnih rovoev, ki segajo do globine 970 metrov/ je znan zaradi strme južne stene ter številnih in dolgih podzemnih jam in brezen. Lepe so tudi senožeti nad vasjo: Javorje, Špik, Zagon, Črče in Breg, čeprav se že po malem zaraščajo.

Naša vas se začne že na Salarjih, deset minut pod vasjo. Tam kosijo travo, nekoč pa je tu stala prva hiša. Nad Salarjem se dviga Prapet in Vrh Mela, od koder je lep razgled na Zadlaško grapo, na Zadlaz, Tolmin in naprej na Volče. /.../

Osem spominov Osem domov že davno ni več, so pa vsi bolj ali manj ohranjeni v naših spominih, če ne drugače, pa po pripovedih. Zob časa je uničil stare zapuščene

domove, svoje je prispeval še prvi potres leta 1976. Ljudje so delo dokončali. Odstranili so ruševine, 'da se ne zaredijo modrasi!' /.../

Pod vasjo je močan izvir. Domačini smo tej vodi rekli Zbirna, kraju pa Pri Zbiru (izviru). To je izvir Zadlaščice, ki privre na dan z vso močjo in nikoli ne presahne. /.../

V okolici vasi so manjši izviri: Pod Koritom, Pri Koritu, Pri bajerjih, v Zagonu, za Kalom itd. Ob nalivih oživijo hudourniki in slap v Suopatu. Blizu vasi je Črna grapa, ki se v mili obliki začne že pod Migovcem. Najbolj prepadni del Črne grape je Kotel. Grapa se konča pri izviru Zadlaščice. Na 230 let starem vojaškem zemljevidu je Črna grapa označena kot Pržgavnčeva grapa. /.../

Tolminske Ravne so dobro izhodišče za lepe ture na planine in planinske vrhove. Danes pride mo iz Tolmina v Ravne z avtom po asfaltni cesti skozi Žabče, Zadlaz-Žabče že v pičle pol ure ...«

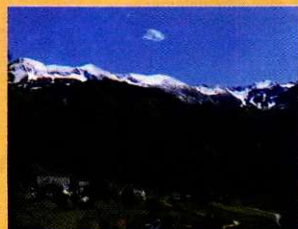
Planina Razor Lahko bi rekli, da je sestavni del Tolminskih Raven planina Razor, ki leži na jugozahodnem pobočju Vogla, ki ga bolj poznamo po smučiščih na bohinjski strani. Na planini so pasli živino, svoj najpomembnejši vir za preživetje, čeprav je bila pašna sezona izjemno kratka, vendar je bila pašna zaradi prisojne lege in veliko padavin izdatna. Pot na planino je avtorica opisala z

naslednjimi besedami. »Pri vratih Na Brdu imamo dve možnosti: če zavijemo na levo, nas pot vodi proti opuščeni planini Kal ali pa proti Škrbini in Migovcu. A mi smo se namenili v Razor, zato gremo naravnost. Pred nami je poldrugo uro zmerne hoje po mulatieri skoti Črno grapo, mimo Frnaže /tam so nekoč gorele apnenice/, skozi Belo grapo, po Sočci, skozi Plazje v Plajne, Vrh snežet, skozi Frato, Rob ali na kratko 'skozi Mokarce'. Naenkrat se nam odgrne prečudovit razgled na Planino Razor in celo verigo skalnatih gora. Iz Ravni hitreje pridemo na Razor, če se Pri koritu napotimo po bližnjici skozi Brda oziroma skozi nevarno Resevko. Po planini Razor se imenuje tudi omenjena folklorna skupina.

Bogastvo podatkov Šele čas bo pokazal pravo vrednost te knjige. V njej je uspelo avtorici, ki je, naj omenimo tudi to, poročena z uglednim tolminskim slavistom Janezom Dolencem, iztrgati pozabi izjemno bogastvo nekdanjega načina življenja, ki se je zelo razlikovalo od današnjega. Knjiga bo v prihodnosti prvovrsten in neizčrpen vir raziskovalcev ter vseh, ki se zanimajo za preteklost slovenskega naroda. Naj omenimo, da knjigo odlikuje avtoričina poštenost do resnice in velika odkritosrčnost, saj ni zamolčala nobenega podatka. **D**

Rafaela Dolenc

STOJI V PLANINI VAS...
TOLMINSKÉ RAVNE

Severnoameriški Indijanec

V. M.

Slovenski etnografski muzej (SEM), ki je tudi muzej zunajevropskih kultur, je 10. aprila skupaj z ameriškim veleposlaništvom v Sloveniji odprl vrata razstavi fotografij Edwarda S. Curtisa o avtohtonih Indijancih Severne Amerike.

Fotografska razstava *Sveta zapuščina*, Edward S. Curtis in severnoameriški Indijanec, ki je nastala za zunanje ministrstvo Združenih držav Amerike, v SEM gostuje na pobudo veleposlaništva ZDA v Sloveniji.

Curtis in Cardozo Fotografska razstava s 60 fotografijami, izbranimi iz zasebne zbirke Christopherja Cardoza, v treh sklopih (Severozahodna obala, Visoka planota in Aljaska, Juzgozahod, Velike planjave) predstavlja izredno raznolikost severnoameriških Indijancev in hkrati slavi slovitega fotografa Edwarda S. Curtisa.

Christopher Cardozo velja danes za vodilnega svetovnega strokovnjaka za Curtisovo fotografijo in je lastnik najbolj vsestranske Curtisove zbirke (4.000 izvornih negativov vključno s številnimi fotografijami, odtisi itd.). C. Cardozo je Curtisova dela začel zbirati leta 1973, do odkritja Curtisa pa ga je pripeljalo njegovo fotografiranje Indijancev Srednje Amerike. Cardozo je o Curtisu napisal osem knjig, je avtor mednarodno odmevnih del *Avtohtona ljudstva* in *Sveta zapuščina*.

Leta 1906 se je Edward Curtis začel ukvarjati s projektom, ki mu je vzel naslednjih štiriindvaj-

set let njegovega življenja. »To so tako velike sanje, ne morem jih vseh videti,« so njegove besede. Curtis takrat ni mogel vedeti, da se je podal na odisejado z nepredvidljivimi posledicami: zapustila ga je žena, izgubil je družino, vse premoženje, telesno in čustveno zdravje – vse zaradi tega, ker je sledil svojim sanjam. S pomočjo in pod pokroviteljstvom zelo uglednih posameznikov – med njimi so bili J. P. Morgan, Theodore Roosevelt, Andrew Carnegie, angleški kralj in belgijski kralj – je Curtisu uspelo ustvariti fotografsko-etnografsko študijo *Severnoameriški Indijanec*,

ki je bila splošno sprejeta kot najodličnejši in najbolj ambiciozni komplet knjig z omejeno naklado, ki ga je v Ameriki kdaj ustvaril en sam človek. Leta 1911 je *New York Herald* ocenil, da je to najobsežnejši založniški podvig od objave *Svetega pisma* v izdaji Kinga Jamesa.

50.000 negativov Med projektom je Curtis posnel skoraj petdeset tisoč negativov in izdelal deset tisoč voščenih valjev s posnetki avtohtonih jezikov in glasbe. Posnel je do tedaj prvega in enega najobsežnejših filmov o avtohtonih Američanih.

Severnoameriški Indijanec je komplet dvajsetih knjig, ročno vezanih v usnje, z ročno tiskanim besedilom in z več kot 2.200 izvornimi, ročno izdelanimi fotografurami, ki so vse tiskane z ročno izdelano opremo za jedkanje. Določeno število teh izvornih celotnih kompletov je še vedno mogoče najti v ZDA in v Evropi.

Zanimanje za Curtisovo delo se je v zadnjih nekaj desetletjih izredno povečalo. Danes je celoten komplet Severnoameriškega Indijanca vreden znatno več kot milijon dolarjev, tisočkrat več, kot je bila vrednost kompleta v 60. letih 20. stoletja. Dejstvo, da je Curtisu, človeku skromnega rodu in izobrazbe, uspel tak zgodovinski podvig, samo še poudarja izredno naravo njegovih dosežkov.

Vse za Indijance Edward Curtis se je rodil leta 1868 v podeželskem Wisconsinu v severnem osrednjem delu ZDA. Čeprav je v času odraščanja nedvomno imel stike z avtohtonimi Američani, ni posebnih zapisov o njihovih vplivih na njegovo otroštvo. Curtis si je pri dvanajstih letih sam sestavil prvi fotoaparati in tako nevede začel svojo fotografsko kariero. Pri sedemnajstih je postal fotografski vajenec. Že kmalu je odlično obvladal veščine fotografije in se razvil v resnega in predanega fotografa.

Težko bi ocenili neznanske razsežnosti naloge, ki si jo je Curtis zadal. Ne samo da je posnel več deset tisoč negativov po vsem zahodu ZDA in Kanade, hkrati je bil tudi glavni etnograf, zbiralec sredstev, založnik in upravnik projekta.

Medtem ko predstavlja Severnoameriški Indijanec neprecenljiv prispevek k svetu umetnosti, fotografije, etnografije in vrhunski izdelavi knjig, je projekt Curtisa skorajda spraval ob življenje. Izgubil je družino, vse premoženje in zdravje, do leta 1930 je izgubil vse. Preostanek življenja do svoje smrti leta 1952 je preživel v anonimnosti.

Baraga in Indijanci Slovenski etnografski muzej ob razstavi fotografij Edwarda S. Curtisa prikazuje nekaj predmetov iz Baragove zunajevropske muzejske zbirke, ki pričajo o materialni in družbeni kulturi Indijancev Otawa in Ojibwa iz obdobja prvih desetletij 19. stoletja. Indijanci Otawa in Ojibwa so tedaj naseljevali območje Velikih jezer. Irenej Friderik Baraga je bil prvi slovenski misijonar v deželi Indijancev Otawa in Ojibwa, škof, raziskovalec, pisec in poliglot. Med letoma 1831 in 1836 je živel in delal med njimi. Baragova zbirka, zbirka predmetov iz Severne Amerike, je prva zunajevropska zbirka v Sloveniji, ki jo je Friderik Baraga leta 1836 podaril takratnemu

Kranjskemu deželnemu muzeju. Okoli 20 dragocenih predmetov iz te zbirke je na ogled na stalni razstavi Slovenskega etnografskega muzeja *Med naravo in kulturo* v posebnem delu *Odsev daljnih svetov – Severna Amerika*.

Zbirka predstavlja dragocen vir za študij ameriške zgodovine, etnologije in antropologije.

V SEM je razstavo, ki bo na ogled samo do 2. maja, pripravila muzejska svetovalka Nina Zdravič Polič.

Radic Ognjišče, Tig Brolo 11, Koper

27. srečanje PRO-jevcev in radijskih poslušalcev v soboto, 19. maja, na Ptujju.

- 10.40 litanije
- 11.00 sveta maša v cerkvi sv. Petra in Pavla
- po njej ogled razstave Dobrote slovenskih kmetij
- prijateljsko srečanje pred restavracijo Gastro

**Iz Ljubljane in Kranja posebni vlak.
Rezervacije: 01/512-11-26.**

**Pojdite z nami
na majski izlet na Ptuj!**

RADIO OGNJIŠČE

Vandranje po Krošnjarski poti

Slovenska turistična organizacija je v skladu z načrtom povečanja prepoznavnosti projekta »Na lepše – Stranske poti so zapeljivejše od glavnih« med domačo javnostjo izvedla prvo študijsko turo slovenskih novinarjev po eni od šestih poti projekta – po Krošnjarski poti. Predstavniki medijev so se tako udeležili splavarjenja po Krki, odkrivanja čarobnega sveta čarovnic, dobrih vil in škratov, belih brez in zelenega Jurija ter skrivnostnih kočevskih gozdov.

Kako do Krošnjarske poti?

Slovenija je sicer razmeroma majhna, pa vendar ne bo odveč, če iz našega glavnega mesta, kjer se razen ene stikajo vse poti projekta »Na lepše«, opišemo pot do dežele krošnarjev. Če prihajate iz Ljubljane, se lahko ustavite že v Stični, kjer si v cistercijskem samostanu ogledate največji verski muzej v Sloveniji. Od samostanov ponuja Dolenjska še Kartuzijo Pleterje v Šentjerneju, kjer lahko občudujete tudi skansen – muzej na prostem, ki predstavlja 200 let staro domačijo, in nekdanji samostan v Kostanjevici na Krki s prekrasno galerijo Božidarja Jakca ter kletjo, kjer postrežejo s cvičkom. Iz Stične priporočajo pot skozi Muljavo, kjer lahko obiščete lepo urejeno rojstno hišo Josipa Jurčiča, nato pa se odpeljete do izvira reke Krke. Ta dolenjska lepota vas potem spremlja vso pot. Ob njeni dolini je bilo nekoč 65 gradov. Tudi danes so nekateri še vredni ogleda, med njimi vsekakor Žužemberk in Otočec, ki po želji ponujata prav poseben protokol, in Soteska s Hudičevim turnom, ki razkriva svoje zgodbe in legende. Lahko pa se zapeljete do Trebnjega, kjer ne smete izpustiti Galerije likovnih samorastnikov. Ogleda vredni so čudoviti sakralni objekti: Žalostna gora, Vesela gora, cerkve v Šentrupertu, Mirni in na Zaplazu ter grad Speča lepota, ki ga obnavlja prof. Marko Marin. Pred kratkim je svoja vrata odprla Jurjeva domačija iz sredine 18. stol., kjer pripravijo tudi različne programe in delavnice.

Središče Krošnjarske poti predstavlja dolenjska metropola **Novo mesto**. Tu imajo od lanskega leta novo turistično atrakcijo – Rudolfovo

splav. Vožnja po okljuku reke Krke je izjemno zanimiva, saj se peljemo pod štirimi mostovi, mimo gradu Kamen in Novi dvor (danes bolnišnica), vidimo stolno cerkev sv. Nikolaja, ki dominira na vrhu hriba, občudujemo Breg – najbolj priljubljeno mesto nešteti slikarjev, ki so ga z veseljem upodabljali, frančiškansko cerkev in samostan. Na splavu so animatorji – grajska gospa in perica s Krke ter harmonikar, ki na zanimiv način predstavijo sebe, Novo mesto in reko Krko. Mladi kuharji, zbrani okrog projekta »Kulinarični zakladi Slovenije«, so na splavu pripravili del svoje kulinarične ponudbe, ki sloni na jedilih slovenskega izvora, in postregli s cvičkom. Po splavarjenju priporočajo sprehod

skozi stari del Novega mesta in ogled stolnice z znamenito Tintorettovo sliko ter izjemne zbirke Dolenjskega muzeja, ki po svojem bogastvu sodi med pomembnejše evropske muzeje.

Posebni biser Krošnjarske poti je dežela belih brez in zelenega Jurija – **Bela krajina**. Zaznamuje jo reka Kolpa, krajinski park Kolpa in Lahinja, izvir Krupe, stara mestna jedra Črnomelj, Metlika in Semič ... Na metliškem gradu si lahko ogledate Belokranjski muzej in film o Beli krajini, v grajski kleti pa poskusite nekaj odličnih belokranjskih vin. V vinorodnih Drašičih je edina še delujoča soseska zidanica v Sloveniji, kjer zbirajo vino iz cele vinske gorice. V Adlešičih prikažejo umetnost tkanja lanu in izdelovanja belokranjskih pisanic, v Žuničih pa si lahko ogledate Šokčev dvor – kmečko domačijo z zaprtim dvoriščem. Tu je še domačija Raztresen, Stari trg ob Kolpi, Mitrej v Rožancu in pa najdragocenejši sakralni objekt – Tri fare v Rosalnicah. Prav posebej lepa je cerkev Svete Trojice na Vinjem vrhu z obnovljenimi pozlačenimi oltarji.

Krošnjarska pot je seveda dobila ime po krošnarjih iz Ribnice. Postanek na ribniškem gradu je vsekakor zelo zanimiv. Zaključene skupine lahko sprejme Veronika Deseniška in ponudi ljubezenski napoj, s katerim je omrežila Friderika Celjskega. Spoznali boste svet vil in čarovnic, saj je prav v Ribnici potekal zadnji proces proti čarovnicam na Kranjskem.

Večina Krošnjarske poti se prekriva s projektom Po poteh dediščine Dolenjske in Bele krajine, ki združuje 28 naravnih in kulturnih znamenitosti ter del projekta »Od Idrijce do Kolpe«. Poleg naravne in kulturne dediščine ta prostor ponuja tudi izjemne možnosti aktivnega oddiha. Te med drugim ponuja Dolenjski turistični grozd, katerega produkti so prav Aktivne počitnice na Dolenjskem. Njihova ponudba obsega vodne aktivnosti na Krki in Kolpi, lov in ribolov, fotosafari, panoramske polete z motornim letalom ali balonom, kolesarjenje, jahanje ...

BANKA TURISTIČNIH PRILOŽNOSTI SLOVENIJE

Projekt internetne banke podatkov o slovenskih turističnih priložnostih:

- zbirka s turizmom povezanih novosti, ki jih predlagate (i-deje)
- zbirka različnih oblik podpore, s katerimi svoje ideje lahko uresničite (€-nergije)
- možnost vzpostavitve diskretnih povezav med sorodnimi vnosi v zbirki (i-i, i-€, €-€)

Več kot 800 obiskov in 3000 ogledanih strani v prvih treh mesecih!

Dobrodošli na
www.BTPS.si in BTPS@slovenia.info

Vojetov zbornik

1.

Založba ZRC

Ob osemdesetletnici zgodovinarja dr. Ignacija Vojeta sta Zgodovinski inštitut Milka Kosa ZRC SAZU in Oddelek za zgodovino Filozofske fakultete skupaj z založbo ZRC izdala obsežen zbornik (749 strani). Naj navedemo samo nekatere prispevke (vseh je kar 44!): *Privilegiji kranskega plemstva iz leta 1338 – temelj stanovsko-monarhičnega dualizma* (Andrej Nared), *Police na Tolminskem – prva »ciganska« vas na Slovenskem?* (Andrej Pleterski), *Simbolne in pomenske podobe statuta izolskega komuna iz leta 1360* (Dušan Kos), *Celjski grofje kot dediči bosanske krone* (Peter Štih), *Zgodnjenovoveška »kajžarska« trga Vrhnika in Gorenji Logatec* (Boris Golec), *Istrski vicedomi in drugi podobni uradi ob Jadranu* (Darko Darovec), *Stanovski rubež zaradi neplačanih davkov v drugi polovici 16. stoletja in začetku 17. stoletja na Kranjskem* (Matevž Košir), *Zaton deželnih stanov na Kranjskem* (Jože Žontar), *»Boj pri Vudački« ali Herbard Turjaški v zgodovinopisju in literaturi* (Miha Preinfalk), *Okus Jošta Jakoba grofa in gospoda Gallenberškega* (Maja Žvanut), *Podelitev odpustkov Marijinemu špitalu v Ljubljani leta 1472* (Lilijana Žnidaršič Golec), *Usoda turških ujetnikov v avstrijskih deželah v času od 15. do 17. stoletja in njihovo pokrščevanje* (Jože Mlinarič), *Sestava in volilno pravo cislajtanskih deželnih zborov* (Vasilij Melik), *Uradnik in slikar Janez Scherrer* (Branko Reisp), *Dunaj – Ljubljana – Rim in škof Andrej Karlin* (France M. Dolinar), *Začetki in razvoj zavarovalništva na Slovenskem* (France Kresal), *Društva, povezana z razvojem turizma na Slovenskem, do prve svetovne vojne* (Olga Janša Zorn). Vojetovo bibliografijo je izdelala Nataša Stergar.

Igor Zabel

Založba *cf.

Igor Zabel je bil od leta 1986 zaposlen kot kustos v Moderni galeriji v Ljubljani, kjer je bil zadolžen za razstavni program sodobne umetnosti. Diplomiral je na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani iz primerjalne književnosti, umetnostne zgodovine in filozofije. Veliko je objavjal in založba *cf. se je po njegovi smrti hitro odločila za ponatis njegovih člankov. Pod naslovom *Eseji I* je na 547 straneh objavljen prvi del Zabelove publicistike, ki je razdeljen v tematske sklope: *Slovenska umetnost*, *Vzhod-Zahod*, *Bela kocka*, *vloga kustosa*, *vloga institucije*, *Vizualno/nevizualno*, *Kvaliteta umetnosti in kriteriji zanjo*, *Proizvodnja nacionalne tradicije*, *Kolumne in Intervjuji*. Knjige bodo veseli vsi, ki jih zanima moderna, predvsem likovna umetnost.

Koprška krstilnica

2.

ZVKDS

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije je v okviru svojega glasila *Vestnik* izdal strokovno umetnostnozgodovinsko monografsko knjigo *Krstilnica sv. Janeza Krstnika v Kopru*. Znano stavbo, ki stoji na severni strani koprške stolnice, so skoraj tri desetletja raziskovali in restavrirali strokovnjaki spomeniškega varstva. Krstilnica sv. Janeza Krstnika je bila do nedavna imenovana cerkev Karmelske Matere božje, kar je izhajalo iz časa koprškega škofa Agostina Bruttija, ki jo je baročno obnovil in spremenil v zasebno kapelo. Med letoma 1933 in 1935 jo je beneški arhitekt Ferdinand Forlati temeljito obnovil, spomeniku vrnil njegov prvotni romanski značaj in s tem pokazal na njegovo častljivo starost. Velja za najstarejšo ohranjeno stavbo v Kopru in tudi širše. Območje stavbe so arheološko raziskali, prav tako celotno stavbo, pri čemer izstopa odkritje in restavracija stropne freske s podobo Kristusa Pantokratorja. V zborniku je objavljen povzetek dolgotrajnih in temeljitih raziskav in poteka obnove. Le malo zgodovinsko-arhitekturno pomembnih objektov se lahko ponaša s tako temeljito knjižno izdajo kot koprška krstilnica.

Iz Nove zaveze

Založba Mladinska knjiga

Najlepšim rekom in odlomkom iz *Svetega pisma Stare zaveze* so se zdaj v knjigi z naslovom *Ljubezem nikoli ne mine* pridružili še najlepši reki in odlomki iz *Svetega pisma Nove zaveze*. Knjiga prinaša izbor, naredil ga je Andrej Gogala, najbolj znanih in pomenljivih citatov iz besedil Nove zaveze.

Proti akademikom

3.

Slovenska matica

Sveti Avguštin (354–430) je najbolj znan po svojem teološko-filozofskem delu *Izpovedi*. Zdaj je v zbirki Filozofska knjižnica izšlo njego-

vo najzgodnejše delo dialog *Proti akademikom*. Ta Avguštinov prvenec kaže na njegov zasuk v življenjski usmeritvi. Prej je bil simpatizer nove akademije in njenega skepticizma, s tem delom pa je postal, kot pove tudi naslov, njen odločni nasprotnik. Visoko je začel ceniti spoznanje, kar mu je pomagalo tudi pri utrditvi novega odnosa, v katerega je stopil, to je vere v odmrvtvih vstalega učlovečenega božjega Sina Jezusa Kristusa. Delo je prevedel Primož Simoniti, spremno besedo pa je napisal p. Miran Špelič.

O sreči

Založba Mladinska knjiga

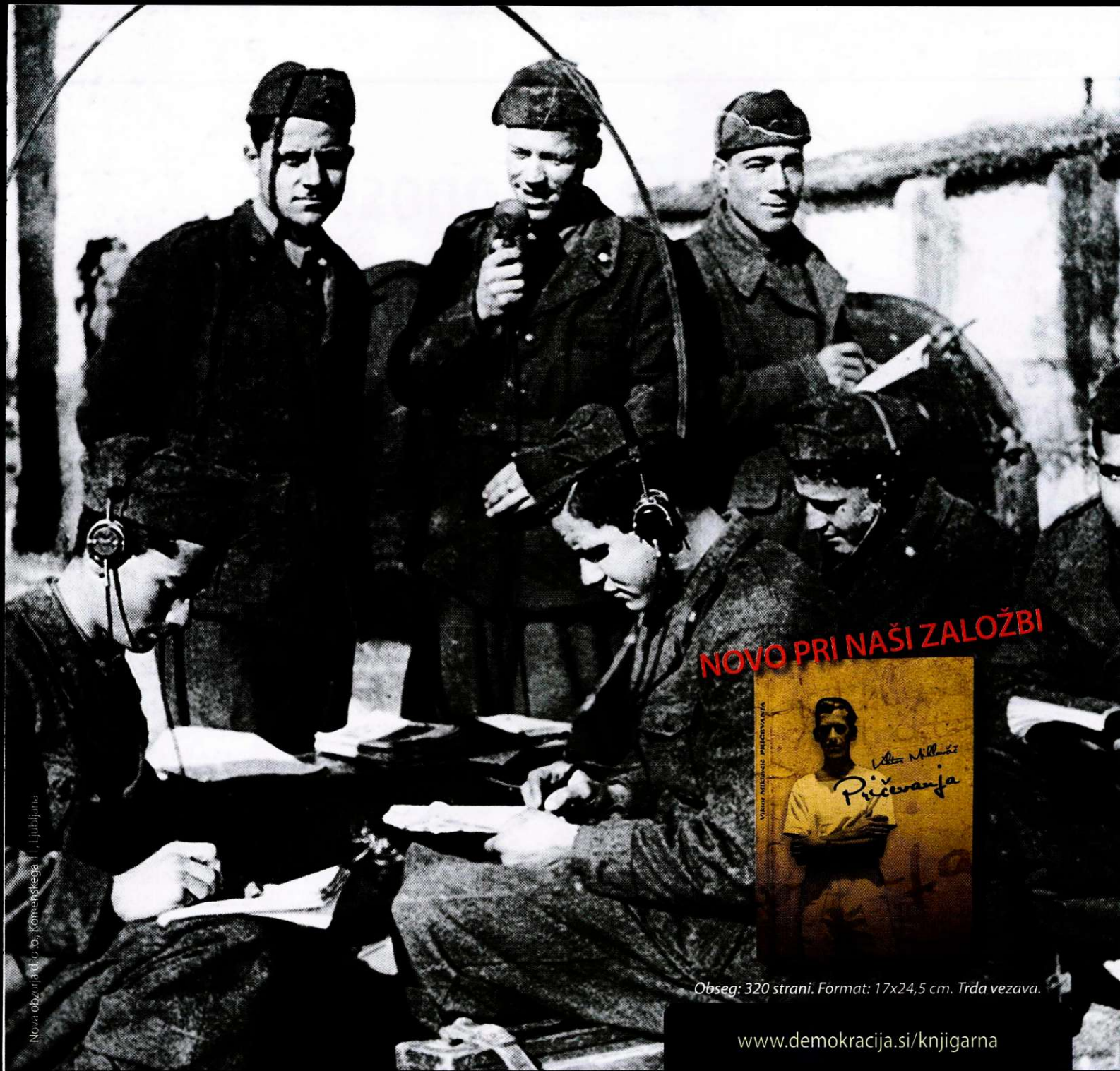
Konfucij: Naša največja veličina ni v tem, da nikoli ne pademo, temveč da se vsakokrat, ko pademo, poberemo. Izbor modrih misli o sreči, ki so jih zapisali slavni pisatelji vseh obdobj. Knjižica je ilustrirana z reprodukcijami znanih mojstrov.

Svete krave

4.

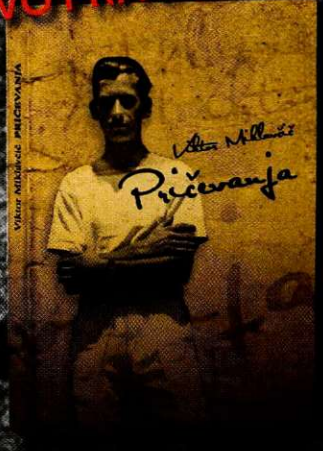
Založba Pasadena

Ekonomist Mičo Mrkaič je pri založbi Pasadena izdal knjigo *To so bile svete krave*, s katere vsebino bodo mnogi nezadovoljni. V njej namreč Mrkaič zelo kritično piše o ekonomskih, političnih in kulturnih razmerah na Slovenskem. Najbolj kritičen je do levece, od komunistov do njihovih naslednikov, kritičen pa je tudi do desnice, za katero je zapisal, da ga z njo družijo le kritičnost do komunizma. Knjiga je razdeljena na pet poglavij (*Inflacija*, *Zdravstvo*, *Kultura*, *Javne finance in ekonomska politika*, *Liberalizem in Ekonomska teorija*). V njej so ponatisnjeni komentarji iz *Financ*, ki so v preteklih letih vzbujali veliko pozornost in tudi mnoge hude odzive, te pa je avtor pospremil z dodatnimi obširnimi komentarji, za katere je značilno, da v njih ne skopari z zelo ostrimi, tudi žaljivimi izrazi. Mrkaičevo pisanje je takšno, da se lahko z njim večkrat strinjamo, včasih pa tudi ne, predvsem ne z izjemno ostrino.

Novi obzornik o ob. Komenskega in Ljubljana

NOVO PRI NAŠI ZALOŽBI

Obseg: 320 strani. Format: 17x24,5 cm. Trda vezava.

www.demokracija.si/knjigarna

Viktor Miklavčič PRIČEVANJA

Avtor se spominja mladosti za časa fašističnega terorja na Primorskem, bojev v 2. svetovni vojni v italijanski in jugoslovanski kraljevi vojski ter sanj, ugaslih v udbovsem zaporu, o pravičnejši družbeni ureditvi v Titovi Jugoslaviji.

Cena knjige je **4.900,00 SIT / 20,44 EUR**. Naročila sprejemamo po e-pošti knjigarna@demokracija.si ali po telefonu **01 230 06 66**.

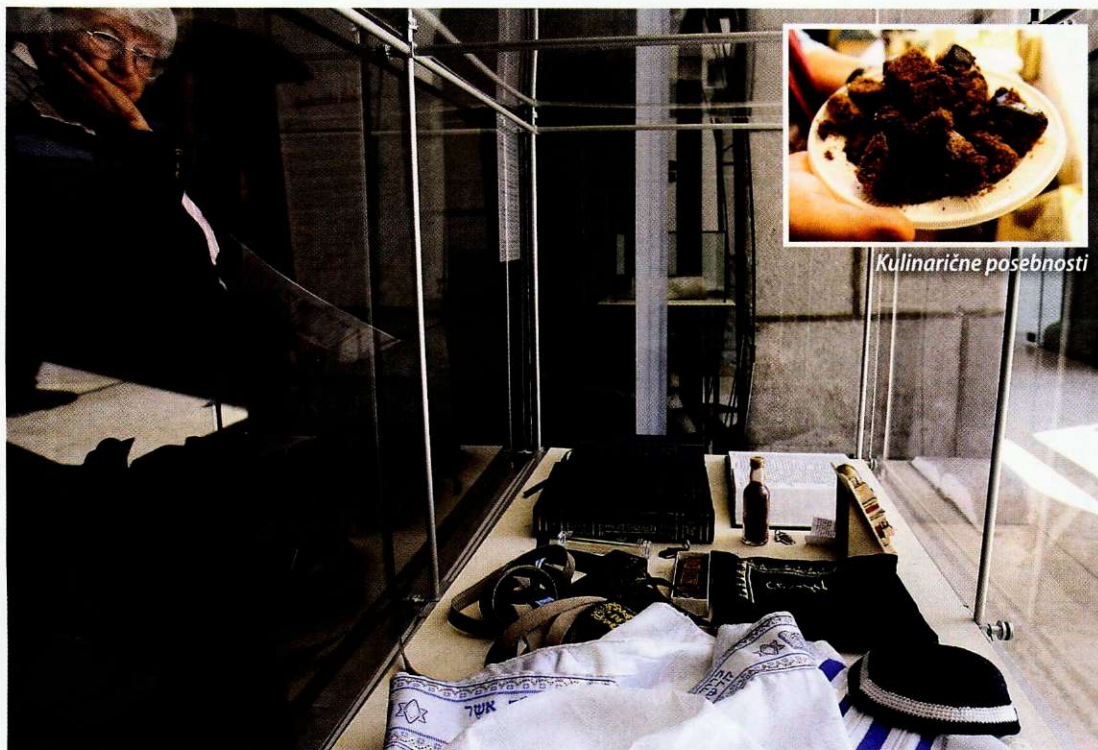
Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.

knjigarna
DEMOKRACIJA

Teden judovske skupnosti

Lucija Horvat, foto: Gregor Pohleven, Mestni muzej Ljubljana

Marsikdo je presenečen, kadar sliši, da tudi v Sloveniji živijo Judje. Judovska skupnost Slovenije, prva predstavljena verska skupnost v projektu Muzeji povezujemo, opozarja nase in predstavlja svoje delovanje, vero, tradicijo in kulturo.

Judovska skupnost Slovenije se predstavlja.

Judovska skupnost Slovenije je s strani slovenske države priznana kot edini legitimni predstavnik slovenskega judovstva in je krovna organizacija slovenskih Judov. Vodi jo predsednik

Avtorica projekta Janja Rebolj

prof. Andrej Kožar Beck s pomočjo podpredsednice in generalne sekretarke. Glavni rabin za Slovenijo je od 1999 rabin Ariel Haddad iz verske šole Habad Lubavič (Chabad Lubavitch), ki opravlja svoje dolžnosti s svojega sedeža v Trstu, kjer je še vedno nekaj judovskih družin slovenskega izvora. Leta 1997 je Judovska skupnost Slovenije s pomočjo judovske organizacije American Jewish Joint Distribution Committee v Ljubljani kupila prostore za svoje delovanje, leta 2002 pa je pridobila tudi skromno sinagogo na Tržaški 2 v Ljubljani, v kateri potekajo verski obredi. Judovska skupnost v Sloveniji izdaja mesečno glasilo Menora, dostopno tudi širšemu krogu bralcev. Letos bodo člani skupnosti že tretjič organizirali prireditev Evropski dan judovske kulture. Med njihove glavne dejavnosti sodijo sodelovanje z

osnovnimi šolami pri predmetu verstva in etika, sodelovanje pri katoliških veroučnih skupinah, vsakoletna organizacija delavnic izraelskih plesov, mesečna predavanja o judovski veri in kulturi, obhajanje judovskih praznikov ter poučevanje hebrejščine in jidiša.

Muzeji povezujemo Prenovljena palača Mestnega muzeja je ponudila prostor razumevanju in spoštovanju raznolikosti slovenske prestolnice in se bo s projektom Muzeji povezujemo najprej odprla predstavitev različnih verskih prepričanj v Ljubljani. Na to, katera verska skupnost bo za predstavitev izbrana v prihodnje, bodo lahko vplivali tudi obiskovalci razstave s svojimi predlogi na sami razstavi ali na spletni strani muzeja. Kakor tokrat Judovska skupnost Slovenije bo tudi vsaka prihodnja v Mestnem

muzeju predstavljena verska skupnost najprej predstavljena z razstavo, kjer bo poljudno prikazala bistvene sestavine svojega pričanja, verovanja, vsakdanjega življenja in praznikov, posebnosti prehrane bodo predstavljane na kuharskih delavnicah, konkretni izzivi življenja v Ljubljani pa bodo predstavljeni na okroglih mizah in drugih prireditvah po izboru posamezne verske skupnosti. V muzeju si projekt predstavljajo kot partnerstvo, v katerem Mestni muzej poskrbi za prostor, logistiko in strokovno pomoč, za izvedbo predstavitve pa poskrbijo skupnosti same. Za letos sta načrtovani dve predstavitvi; prihodnja bo jeseni, če pa bo odziv obiskovalcev ugoden, bo v Mestnem muzeju v vsakem letnem času po ena predstavitev.

Medgeneracijsko sodelovanje

Posebnost prve predstavitve, predstavitev Judovske skupnosti Slovenije med 16. in 22. aprilom je bila, da so pri njeni pripravi sodelovali študentje študijske skupine Muzej od blizu. Avtorica projekta in mentorica študijske skupine je muzejska svetovalka Janja Rebolj. Mestni muzej Ljubljana je s programom Muzej od blizu partner projekta INTI.si (centra vseživljenjskega učenja), ki je sofinanciran tudi iz Evropskega socialnega sklada. Zagotovljen je bil tudi poseben program za osnovno- in srednješolce, s čimer bo znova okrepljeno medgeneracijsko sodelovanje. Mestni muzej Ljubljana se namreč že nekaj let trudi povezati različne starostne skupine udeležencev programov: skupina upokojencev na primer zbira spominsko gradivo in predmete za delavnice za šolsko mladino, njej pa pri zapisovanju in evidentiranju gradiva pomagajo študentje. ■

Drama v Beogradu

Dobri dve tretjini ansambla ljubljanske Drame sta bili od 21. do 25. aprila na velikem gostovanju v Beogradu. Pet let po prvi obsežni predstavitvi so zdaj v dveh prijateljskih gledališčih, Ateljeju 212 in Jugoslovanskem dramskem gledališču (JDP), odigrali šest predstav iz zadnjih sezon. Gostujoče predstave so Tartuffe, Za zdaj nikjer, Razred, Prostrana dežela, Služkinji in Ana Karenina. V vmesnem času so si našte ti teatri sicer že izmenjali nekaj posamičnih gostovanj. Drama se je denimo v Srbiji predstavila z Alamutom, Edvardom Drugim, Hodnikom. Od leta 2002 se je tako v Ljubljani kot v Beogradu marsikaj spremenilo, zato so se na gostovanje ta teden odpravili s prav takšno negotovostjo kot leta 2002. To namreč ni bila več prvenstveno prijateljska gesta, temveč teatrsko gostovanje in tako bo vsaka posamezna pred-

stava deležna natančnejše presoje občinstva. Vezi, ki so jih gledališki kolektivi stkali med seboj, so enkratne in podobnih medseboj-

Ljubljanska Drama

nih izmenjav drugod po Evropi ni. Gledališki stroj se po Evropi vrti vse hitreje in hitreje in je tako zahteven, da ne dopušča veliko gostovanj, poleg tega pa primanjuje tudi sredstev. L. H.

Slovesnost na Žalah

Na Žalah je bila prejšnji teden slovesnost ob podelitvi znaka evropske dediščine Plečnikovim Žalam – Vrta vseh svetih. Odločitev o podelitvi omenjenega znaka temu spomeniku je v Madridu 25. januarja sprejel odbor, ki vodi pobudo o prepoznavanju skupne evropske dediščine. S tem je Plečnikovim Žalam priznal evropski pomen. Slovesnosti sta se udeležila tudi mi-

je, se je leta 2006 izoblikovala v formalno pobudo Znak evropske dediščine. Z njo želijo države poudariti pomen kulturne raznolikosti in medkulturnega dialoga v povezavi ter uveljavljati in povečevati ugled kulturne dediščine kot enega najpomembnejših elementov identitete vsakega naroda, skupnih vrednot ter življenjskih načel evropskih narodov in držav. Spomenik, ki želi pridobiti omenjeno oznako, mora izpolnjevati predpisana merila. Predvsem mora vsebovati transnacionalno dimenzijo, pomembna pa je tudi krepitev pripadnosti evropskemu državljanstvu. Poudarjena je še zahteva po mednarodnem sodelovanju, izmenjavah in promociji. V skladu s pravili postopka vsaka država sama organizira način zbiranja in izbire predlogov. Država dokumentacijo pošlje sekretariatu pobude Znak evropske dediščine, kandidacijo pa tudi javno predstavi na zasedanju odbora omenjene pobude, ki ga sestavljajo ministri za kulturo držav članic EU ali njihovi predstavniki. L. H.

Plečnikov Vrt vseh svetih

nister za kulturo Vasko Simoniti in ljubljanski župan Zoran Jankovič. Pobuda o prepoznavanju skupne dediščine, ki v preteklih obdobjih in sedanjosti povezuje narode v državah članicah Evropske uni-

Napovednik dogodkov

ČETRTEK, 26. 4. 2007

19.00 Slovensko mladinsko gledališče: Matjaž Pograjc: Ljubezen na smrt

19.00 MGL: Mihail A. Bulgakov, Miha Javornik: Mojster in Margareta/Margareta in Mojster

19.30 Slovenska filharmonija: Orkester Slovenske filharmonije

20.30 Cankarjev dom: Miusow Quartet (Slovenija), The Fell Clutch (ZDA / Avstrija) – džez

PETEK, 27. 4. 2007

19.00 Kongresni trg: Kvinton – folk, rok

20.00 Cankarjev dom: Digitalna komuna – multimedijška predstava

SOBOTA, 28. 4. 2007

10.30 Narodni muzej: V gosteh pri Emonske meščanu: rimsko življenje na kamnitih spomenikih – ustvarjalna delavnica za otroke

17.00 Lutkovno gledališče Ljubljana: J. Malik: Žogica Marogica – lutkovna predstava

NEDELJA, 29. 4. 2007

17.00 Lutkovno gledališče Ljubljana: J. Malik: Žogica Marogica – lutkovna predstava

17.00 Lutkovno gledališče Ljubljana: F. Levstik, E. Vogel: Kdo je napravil Vidku srajčico – lutkovna predstava

PONEDELJEK, 30. 4. 2007

21.00 Cankarjev dom: B. Hamer: Faktotum (Factotum), film. Po romanu Charlesa Bukowskega.

19.00 Cankarjev dom: A. Manić: Šutka (Knjiga rekorda Šutka), film. Komični dokumentarec govori o vasi Šutka v Makedoniji, kjer se meščani stalno prepirajo, tekmujejo in stavijo ...

SREDA, 2. 5. 2007

10.00 – 13.00 ZOO Ljubljana: Hiša inkubator – ustvarjalna delavnica. Otroci bodo raziskovali, kaj je v jajcu in iz katerih snovi je, pestovali bodo žive piščance, opazovali jajca v inkubatorju in piščance pri izvalitvi.

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Radio Krka
106.6 MHz

Smo že končali?

Monika Maljevič

V komediji A smo že tam? smo spoznali tegobe, ki jih je Nick preživljal na poti z otrokoma svoje nove ljubezni, tokrat pa mu bo preglavice delala dotrajana hiša.

Nick in Suzanne namreč pričakujeta otroka, zato se skupaj z radoživim pobalinom Kevinom in odrezavo najstnico Lindsey odselijo na podeželje. Nick je kot pravi moški prepričan, da bo zlahka sam popravil pomanjkljivosti novega doma, a po številnih nesrečah in polomljenih kosteh se vendarle odloči za pomoč lokalnega gradbinca. No, tu se težave šele zares začnejo.

Smo že končali? je nadaljevanje družinske komedije *A smo že tam?*. Začne se tam, kjer se konča zgodba prvega dela. Nick Persons, igra ga Ice Cube, je poročen s Suzanne (Nia Long), ki pričakuje dvojčka. Kupil je hišo v mirnem predmestju, da bi pobeignil pred ponorelostjo velemesta ter da bi z ženo in otrokoma Lindsey in Kevinom (Aleisha Allen in Philip Daniel Bolden) imeli več prostora. A kmalu se izkaže, da bo treba novi dom temeljito obnoviti. Zaradi tega je Nick prepuščen na milost in nemilost ekscentričnemu gradbincu (John C. McGinley). Nickove predmestne sanje tako hitro postanejo hrupna mora. A če bo potreben še tak trud za popravilo hiše, bodo Personsovi tudi ugotovili, da je potrebnega še veliko več truda, da hišo spremenijo v dom.

Nadaljevanje zgodbe Pred dveh letoma je občinstvo spoznalo Nicka Persons, leporečneža, ki se je trudil dogovoriti za zmenek z mlado, privlačno ločenko, in sicer tako, da je njena otroka pripeljal v Vancouver iz Portlanda. Leta 2007 Nick stori naslednji korak. Kupi hišo za družino, ki se bo vsak čas povečala. In spet se Nickove frustracije spremenijo v čisto norišnico.

Ice Cube, ki znova igra Nicka, pravi: "Po mojem mnenju se bodo ljudje identificirali z njego-

Are We Done Yet?

Režija: Steve Carr

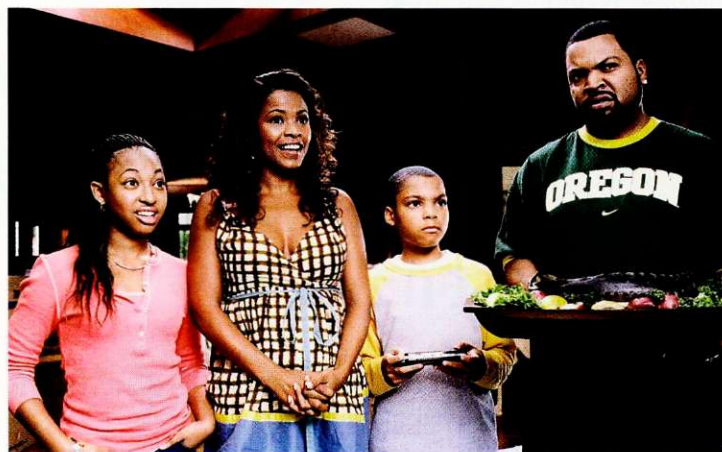
Scenarij: Hank Nelken, Steven Gary Banks in Claudia Grazioso

Produkcija: Aaron Ray, Heidi Santelli, Steve Carr

Igrajo: Ice Cube, Nia Long, John C. McGinley, Aleisha Allen, Philip Bolden, Dan Joffe, Tahj Mowry, Jonathan Katz

Premiera: 26. 4. 2007

Distribucija: Continental Film

vo družino. Podobna je resničnemu življenju – vsi se trudijo, da bi se drug drugemu privadili. Čeprav gre za komedijo, smo jo poskušali povleči nazaj v realnost."

Cubov produkcijski partner Matt Alvarez dodaja, da je popravilo hiše primerno ozadje za Personsove, ki si poskušajo ustvariti dom. "Vsi so se preselili v novo skupnost, a prava riba iz vode je Nick, ki se poskuša privaditi življenju s svojo novo družino."

"V prvem filmu smo se ukvarjali z ločenci, ki iščejo partnerja, ki bi ga vključil v svojo družino," se spominja producent Todd Garner. "Tu je družina integrirana, vendar je še vedno nekaj ovir. Zdaj se postavlja vprašanje, kako zlitih družino. Nick je bil samec, ki ga zdaj čaka očetovstvo, ne bo le oče posvojencema, ampak tudi svojima dvojčkoma. Kevin odrašča in išče vzornika. Aleisha je najstnica

v družini, ki ima in bo imela nove člane, in prisiljena v selitev; pustiti je morala prijatelje in najti svoje mesto v novi soseski. Začenja tudi povsem novo življenjsko obdobje, ko se ji porajajo čustva do nekega fanta. Tudi Suzanne dobiva novo družino, medtem ko eno že ima. Kako naj po vseh teh spremembah v življenju postanejo enota? Popravilo hiše se nam je zdela idealna metafora za proces nastajanja nove družine. Ko se ljudje preselijo v novo hišo, gre lahko marsikaj narobe. Odnosi so lahko resnično na preizkušnji. To je bila tudi idealna podlaga za komični konflikt. Ta film – o družini, ki ima težave in se sooča z ovirami in ki se ne razume ves čas ravno najbolje – je ne le dobra komedija, ampak ga zaznamujejo tudi prava, globoka čustva. Z liki se lahko identificirate, ker niso popolna družinca iz reklam." **D**

Vojaki niso policisti

LAJŠJE IN DOGODNI

Obsodba zaradi obrekovalnja

Razredniki vrstni besednici

VEČER

Favoriti trdno v sedlu

Nove odločitve vodijo k napredku

Uradnih informacij zaenkrat še ni

Poslovni uspehi naših gospodarstvenikov

POMURJE

Odbor za kmetijstva

PRIMORSKA

Zlata srebrna

OBALNO KRAJINO

Črna je sivišča

LITAVSKA

Litavska nagrada

Zaenkrat zgolj dogovor

Časnik, ki te potegne vase

V sobotnem Večeru je odslej poleg priloge »V soboto« še več športnih, regionalnih, kulturnih in drugih aktualnih novic ter povsem nova rubrika »Teden v sliki«.

Sobotni Večer odslej zajetnejši in pestrejši.

VEČER

Drugačen kaliber

Tekst in foto: Matej Mihinjač, SAGA Institute

Dodge caliber 2,0 CRD SXT

Če ste naveličani vsakodnevne pločevine in bi si radi omislili nekaj drugačnega, ste izbrali pravi kaliber. Takšnega namreč ne vidite pogosto na naših cestah in s takšnim boste vselej opazni. Marsikdo bo rekel, da ste celo pogumni, ker izstopate in ker ste kupili ameriški avtomobil. Vendar živimo v hecnihih časih, saj celo Američani želijo izdelovati avtomobile, ki bi ustrezali evropskemu okusu.

Drugačen Caliber je nekaj drugačnega. Nekaj, čemur dejansko lahko rečemo križanec, kar želijo danes izdelovalci obesiti že kar vsakemu novemu modelu. Ker

je moderno. V resnici pa lahko v redkih primerih prikrimamo. Če gledamo obliko, je caliber nekje na pol poti med kombilimuzino nižjega srednjega razreda in majhnim SUV-vozilom; če gledamo zmogljivosti, pa je le klasičen predstavnik 'golfovega' razreda, saj tu ni govora o kakšnih terenskih sposobnostih, razen da je odmaknjenost od tal malo večja za zlorabo mestnih pločnikov. Pri Dodgeu ne marajo niti slišati, da je njihov novi avto srčkan. Mačističen, masiven, moččen so pridevniki, ob katerih prikrimavajo. In masivna maska z velikimi lučmi, ostro odrezani

robovi karoserije ter velika kolesa dejansko poskrbijo za takšen vtis. Navzven zelo nizka kabina je videti takšna po zaslugi zelo nizkih šip in takoj je jasno, da je zato preglednost iz vozila precej slaba. Videz je tokrat pač na prvem mestu. A se znotraj pločevine skriva kar uporabna kabina. Ne gre pričakovati prostorskih čudežev, od več kot 4,4 metra dolgega avtomobila sem se v resnici nadejal celo več centimetrov v notranjosti. Ima pa zato zložljiv sovoznikov sedež za prevoz daljših predmetov, naslonjali zadnje klopi se lahko deloma nastavljata za več udobja, prtljažni prostor je mogoče preprosto povečati, zadnja stropna luč je lahko celo odstranjiva prenosna svetilka s polnilnimi baterijami, ki se samodejno polnijo, v enem od sovoznikovih predalov pa je še hlajen prostor za štiri pločevinke. Američani vedno mislijo na pijačo; utora med sedežema sta osvetljena, da ponoči ni težav z iskanjem.

Praktičen Vse praktične rešitve so bolj ali manj uporabne, žal pa

TEHNIČNE KARAKTERISTIKE

TEHNIČNI PODATKI	DODGE CALIBER 2,0 CRD
vrsta motorja	turbodizelski, štirivaljni, vrstni, 4 ventili na valj
prostornina v ccm	1968
moč v kW (KM) pri vrt./min	103 (140) pri 4000
največji navor v Nm pri vrt./min	310 pri 2500
menjalnik	ročni, šeststopenjski
pogon	na sprednji kolesi
mere (dolžina x širina x višina) v mm	4415 x 1800 x 1535
medosna razdalja v mm	2635
prtljažnik v litrih	525/1340
masa praznega vozila (nosilnost) v kg	1410 (590)
največja hitrost v km/h	196
pospešek 0-100 km/h v s	9,3
poraba (po normah EU) v l/100 km	7,9/5,1/6,1
poraba na testu v l/100 km	7,6
cena vozila v EUR	23.997

je ostalo še kar nekaj možnosti za izboljšave. Voznikov sedež kljub najboljšemu paketu opreme nima nastavljive ledvene opore, ki jo človek pogreša na dolgih poteh, zato morate zanjo doplačati. Da klimatska naprava ne pozna samodejnega delovanja, ni tako nerodno kot njeni gumbi, ki se ob močnejši osvetlitvi armaturne plošče tako grejejo, da se nežne ročice lahko kar opečejo. Osvetlitev je sicer mogoče spreminjati kar z vrtljivim gumbom na levi ročici ob volanu, kjer pa lahko notranjo osvetlitev vklaplja in izklaplja le voznik. Če je oglati oblikovanje nekaterim okusom čisto všeč, pa jim je toliko manj cenena in trda plastika, ki se še vedno ne more otresti imidža ameriškega varčevanja. Vsaj pri končni izdelavi so se tokrat, kot kaže, bolj potrudili, zato ne bi smelo tako kmalu prihajati do škripanja. Avdiosistem bi to lahko brez težav preglasil, kar je spet ena od 'malenkosti', kjer se 'čezlužniki' znajo potruditi in ponuditi nekaj glasbenih užitkov svojim kupcem. Tudi druga oprema je bogata in kot celoto ustvarja cenovno kar privlačen avtomobil. Poleg sis-

temov ESP in TCS so v testnem primeru serijski še tempomat, kompas, meglenke in 17-palčna lahka platišča. Priznam, da sem glede na izvor najmanj pričakoval ravno od voznih lastnosti, kjer pa caliber vseeno lahko preseneti. Povsem na novo zasnovano podvozje je pričakovano udobno, a je vozilo izrazito podkmarjeno. Nekaj krivde za trmast nos gre seveda iskati tudi v samem ustroju, ki zaradi višje nasajene karoserije botruje malce višjemu težišču. Prav zato je nekaj več nagibanja in plavanja, kot smo ju navajeni od konkurence, h kateri želi caliber.

Več občutka bi lahko ponujal tudi volan, ki pa se vseeno odkupi s solidno natančnostjo. O Volkswagnovem motorju, ki so si ga pri Dodgeu sposodili za svoj novi model, je bilo že veliko napisanega. Gre za dvolitrski turbodizel, ki ima namesto TDI v tem primeru oznako CRD, še vedno pa 103 kW (140 KM) in navor pri malce višjih vrtljajih. Zmogljivosti so zato zelo dobre in celo najboljše med ta čas ponujenimi motorji v calibru, poraba pa še znošno ugodna. Le boljše zvočno zatesnitev bi morali inženirji ustvariti, saj je hrup pri velikih hitrostih že precej moteč. Z motorjem je v kompletu prišel še ročni menjalnik s šestimi stopnjami, ki so dobro preračunane, ročica pa je postavljena naravnost tja, kjer jo voznik najraje uporablja, zato je njegovo okolje precej premišljeno urejeno in nezahtevno za vsakodnevno uporabo. Nekaj nerodnosti je bilo z zatikajočim se pedalom sklopke in prehitro utrujenimi zavorami po nekaj močnejših avtocestnih zaviranjih, kar je

lahko le posledica bolj surovih testnih kilometrov pred tem.

'Križanci' seveda še niso rekli zadnje besede, vendar je caliber eden najbolj čistokrvnih. Dejansko spada tja, kjer so ga že pred tem videli ustvarjalci, čeprav zaradi zanimive kombinacije ne moremo pričakovati uspehov, ki jih na našem trgu dosegajo predstavniki nižjega srednjega razreda. Morebitnim kupcem se lahko prav prikupi s svojim prav nič prikupnim videzom, ker je dovolj drugačen, a vseeno dovolj uporaben, zmogljiv in cenovno sprejemljiv. **D**

Novici

HONDA CIVIC HYBRID Hondin prispevek k čistejšemu okolju je pripeljal tudi na naše ceste. Civic hybrid ima zopet poleg bencinskega motorja še pomožnega električnega, ki pomaga zniževati porabo goriva, predvsem pa zmanjšati število škodljivih plinov v izpuhu in količino CO₂. Z le 109 grami izpusta CO₂ na kilometer je oproščen davka na motorna vozila, s povprečno porabo le 4,6 litra na 100 km zelo varčen, z 12,1 sekunde do 100 km/h in 185 km/h največje hitrosti pa tudi zmogljiv. Motorja imata skupaj 115 KM največje moči in predvsem 170 Nm navora, od katerega je večina po zaslugi električnega motorja na voljo že vse od prostega teka. Uvoznik se je v primeru novega civica odrekal marži, da bi tudi sam nekaj prispeval k ohranjanju slovenske narave, tako da je hybrid na voljo za razmeroma ugodnih 21.990 evrov, letos pa naj bi jih pri nas prodali okoli 40.

FIAT SEDICI Razvejeni paleti Fiatovih vozil se pridružuje sedici, kompaktno vozilo s štirikolesnim pogonom spodnjega srednjega segmenta. S svojo všečno zunanostjo, ki jo je ustvaril Giugiaro, združuje užitek in tehniko vožnje kompaktne limuzine z lastnostmi športnega večnamenskega terenskega (SUV). Pogonska agregata sta dva: bencinski motor 1,6 z 79 kW (107 KM) s petstopenjskim menjalnikom ter dizelski motor 1,9 multijet z 88 kW (120 KM) s šeststopenjskim menjalnikom in filtrom saj, kar zagotavlja čistejši izpuh. Sedici ima dva načina prenosa pogona: pogon samo na prednji kolesi in štirikolesni pogon 'na zahtevo', ki ima elektronsko krmiljen izklop diferenciala. Na hitro rastočem segmentu naj bi to leto Slovenci kupili 50 vozil, osnovna cena pa znaša 15.590 evrov.

ULTRAC

— S E S S A N T A —

GIUGIARO
DESIGN

cim

CIM d.o.o. Želodnik 1, 1233 Dob. tel: (01) 72 95 235 www.cim.si

VREDESTEIN
DESIGNED TO PROTECT YOU

Rak dojke in zdravila

Lucija Horvat, foto: Gregor Pohleven, Bor Slana, arhiv Demokracije

Rak dojke je tako v svetu in Evropi kot tudi v Sloveniji najpogostejši rak pri ženskah. V Evropi je v povprečju ogrožena vsaka deseta ženska, vsaka peta ženska, pri kateri odkrijejo raka, pa ima prav raka dojke.

V Sloveniji za rakom dojke vsako leto umre okoli 400 žensk.

Slovenija je po zbolevnosti na sredini svetovne lestvice. Večina žensk, ki zbolijo za rakom dojke, je stara več kot 50 let, zelo redko pa zbolijo ženske, ki so stare manj kot 30 let. V Sloveniji je povprečno okoli 1000 novih bolnic na leto, večina pa je iz osrednje in zahodne Slovenije, manj iz vzhodne. Moški za rakom dojke zbolejajo zelo zelo redko, samo v enem do dveh odstotkih, zato ga

opisujemo kot žensko bolezen. V Evropi je ogrožena vsaka deseta ženska, pri nas pa vsaka trinajsta; v Evropi zaradi raka dojke vsako leto umre 87.000 žensk, pri nas v Sloveniji pa okoli 400.

Dejavniki tveganja Tudi za rak dojke velja, da možnost za njegov nastanek povečuje več dejavnikov. Prav preučevanje dejavnikov tveganja je eno od pomembnih področij boja proti raku dojke, saj seznanjenost z njimi in s samo boleznijo veliko pripomore k preventivi. Demografska dejavnikatveganja za razvoj raka na dojkah sta spol in starost. Rak dojke je predvsem bolezen žensk, saj moški predstavljajo le odstotek bolnikov. Pri moških je verjetnost raka dojke

visoka predvsem pri nosilcih mutacije gena BRCA 2, ko gre za dedno obliko. Tveganje za nastanek raka dojke raste s starostjo. Bolezen je zelo redka pri mlajših od 25 let, pojavnost pa se do starosti 45 let dvigne tudi do stokrat. Medtem ko v razvitih državah pojavnost s starostjo raste, v nerazvitih po 45. letu pada. Povprečna starost pri odkritju raka dojke je 64 let. 78 odstotkov bolnic je ob diagnozi starejših od 50 let, 6 odstotkov pa mlajših od 40 let. Rak je veliko pogostejši v razvitih državah, razlika pa je posledica dednih dejavnikov in življenjski slog. Zanimivo je, da se tudi pri priseljencih tveganje za razvoj raka dojke poveča že po desetih letih po priselitvi v novo domovino, kjer je pojavnost raka na dojkah visoka, v prvi in drugi generaciji pa se že povsem izenači z novo domovino. V Sloveniji so bolj ogrožene ženske, ki živijo na

notranjsko-kraškem in goriškem območju ter v osrednji Sloveniji.

Zgodnja menstruacija Na pogostejšo pojavnost raka na dojkah vpliva tudi zgodnja menstruacija, če jo dekleta dobijo pred dvanajstim letom. Tako se pojavnost raka na dojki poveča za 10 do 20 odstotkov, in sicer zaradi podaljšane izpostavljenosti dojke hormonoma estrogenu in progesteronu. Na podoben način vpliva pozna menopavza, saj so dojke tako izpostavljene večjemu številu menstruacijskih ciklov, zaradi česar je tveganje za razvoj raka dojke večje. Vsako leto se poveča za tri odstotke. Precej zastrašujoče je, da je rak dojke za 20 do celo 70 odstotkov pogostejši pri ženskah, ki niso nikoli rodile, kot pri tistih, ki so rodile. Med tistimi, ki so rodile, so dvakrat bolj ogrožene tiste, ki so prvič rodile po 30. letu starosti, kot tiste, ki so prvič rodile pri 20. in imajo več otrok. Pri ženskah, ki prvič rodijo po 35. letu starosti, je tveganje za raka dojke celo večje kot pri tistih, ki niso nikoli rodile. Pomemben varovalni učinek ima dojenje, ki tveganje za bolezen zmanjša za 4 odstotke na leto dojenja. Vsako novo dojenje zmanjša tveganje za dodatnih 7 odstotkov. Teoretično lahko tveganje za razvoj raka dojke poveča tudi jemanje kontracepcijskih tablet, ki kar za 24 odstotkov povišuje tveganje, posebej pri zdajšnjih uporabnicah. Ker gre za večinoma mlade uporabnice, pri katerih raka dojke skoraj ni, je to zvišanje tveganja zanemarljivo. Poleg tega se deset let po prenehanju uporabe KT ogroženost spet izenači. Tudi hormonsko nadomestno zdravljenje z estrogeni ali progesterinom vpliva na povečanje tveganja, kar je odvisno predvsem od trajanja NHZ in od preparatov, zato

Manj ogrožene so ženske, ki so rodile mlajše in večkrat.

tako zdravljenje ni priporočljivo za ženske, ki so že prebolele raka dojk, ker se lahko bolezen ponovi. Na povečanje tveganja vpliva tudi prehrana in pijača, predvsem alkohol, poleg tega ni priporočljivo uživanje velikih količin rdečega mesa, nenasičenih maščob in sladkorja. Tveganje poveča tudi vsakih dodatnih pet kilogramov telesne teže. Tveganje se zmanjša s povečano telesno aktivnostjo. V večji nevarnosti so tudi ženske, ki imajo raka dojk v družini.

Mamografija Da bi zmanjšali tveganje in umrljivost zaradi raka dojk, ki ga je mogoče precej učinkovito zdraviti, so izjemnega pomena pregledi, ki odkrivajo spremembe na dojkah, še preden postanejo boleče, in so še tako majhne, da jih ženska ne odkrije pri samopregledovanju. Preživetje bolnic je odvisno od velikosti odkritega tumorja. Redna mamografija, pregled dojk na dve leti, pri ženskah, starejših od 50 let, zmanjša umrljivost za rakom dojk za približno 30 odstotkov.

Presejalna mamografija po 50. letu

Mamografija, ki sicer lahko pokaže v nekaj odstotkih tudi lažne pozitivne rezultate, za ženske, mlajše od 40 let, brez utemeljene suma ni priporočljiva.

Biološka zdravila Če do raka dojk vendarle pride, je zelo pomembno zdravljenje. Na voljo je več načinov zdravljenja, pred kratkim pa je evropska komisija na priporočilo Evropske agencije za zdravila odobrila uporabo biološkega zdravila bevacizumab za

zdravljenje razsejane oblike raka dojk v kombinaciji s kemoterapijo že v prvem izboru zdravljenja. K odobritvi so pomembno pripomogli izsledki klinične raziskave, ki je dokazala, da dodatek novega zdravila k zdravljenju s citostatiki omogoča bolnicam z rakom dojk kar dvakrat daljše preživetje brez napredovanja bolezni. Zdravilo bevacizumab je inovativno biološko tarčno zdravilo, ki zavira proces angiogeneze – razraščanja žil, ki oskrbujejo rakasto tkivo s

hranilnimi snovmi in kisikom, kar omogoča rast in razsejanje tumorskih celic. S svojim mehanizmom delovanja nevtralizira rastni faktor za žilje, imenovan VEGF, ki ima v procesu razraščanja žil ključno vlogo. Z nevtralizacijo rastnega faktorja bevacizumab zavre rast tumorja in njegovo razraščanje v oddaljena tkiva. To zdravilo je bilo pri nas odobreno že leta 2005, in sicer za zdravljenje napredovale oblike raka debelega črevesa in danke. Od 29. marca letos je odobreno za zdravljenje razsejane oblike raka dojk, v letošnjem letu pa pričakujemo tudi odobritev za zdravljenje napredovalega raka pljuč. Kdaj bo zdravilo bevacizumab pri metastatski obliki raka dojk prišlo v rutinsko uporabo v Sloveniji, je odvisno od umestitve v sistem financiranja onkoloških zdravil. Drugo odobreno biološko zdravilo za zdravljenje raka dojk je trastuzumab, namenjeno dopolnilnemu zdravljenju zgodnje oblike in zdravljenje metastatske oblike Her2 pozitivnega raka dojk. **D**

**RADIO
CENTER**
102.4, 103.7 MHz

**102.4
103.7**

Radio Slon in Sadež

Krademo frekvence od 1946

WWW.RADIOCENTER.SI

Slovenski risi so si po nizu uspešnih predstav zagotovili vrnitev v najelitnejšo hokejsko divizijo – skupino A.

Suvereno in odločno

Ana Müllner, foto: Gregor Pohleven

... je slovenska izbrana hokejska vrsta premagala vse svoje tekmece in si zagotovila vstopnico za nastop med najboljšimi – na svetovnem prvenstvu skupine A, ki bo prihodnje leto potekalo v domovini hokeja, Kanadi.

Teden dni, pet tekem, pet zmag je izkupiček letošnjega svetovnega prvenstva skupine B, ki je prejšnji teden potekalo v ljubljanskem Tivoliju. In čeprav so na prvi pogled naši risi z vsemi tekmece opravili kot za šalo, so se morali pošteno potruditi za vsako osvojeno točko.

Dober začetek ... Zanimiv razplet prvenstva, katerega ritem so narekovali predvsem naši hokejisti, je napovedala že uvodna tekma z Romunijo, ko so varovanci selektorja Teda Satorja tekmece premagali s kar devetimi zadetki razlike. Visoka prednost in premoč na ledu je našim še okreplila samozavest, ki so jo potrebovali za prihajajoče dvoboje. Že naslednji dan jih je čakala ena najpomembnejših

tekem, in sicer proti Madžarom. Sledila je nova zmagica 4 proti 1 za Slovenijo. K njej je verjetno veliko pripomoglo tudi to, da so Madžari stari znanci slovenskih hokejistov,

saj skupaj igrajo v mednarodni hokejski ligi. Po enodnevem zasluženem počitku je prišla na vrsto tekma z Veliko Britanijo, s katero so imeli naši risi nepopravne ra-

čune izpred šestih let. Samo spomnimo se, kako so si Otočani na takratnem SP skupine B (ki je prav tako potekalo v Ljubljani) želeli prvo mesto zagotoviti s podkupovanjem, čeprav slednje ni bilo nikoli uradno dokazano. No, slovenska reprezentanca jim je takrat z odlično igro prekrižala načrte prav tako kot prejšnjo sredo, ko so risi s 4 proti 0 nadvladali britanske leve.

Slovenski navijači so bili šesti igralec ekipe.

... dober konec! Tako je bilo že pred začetkom tekme med Slovenijo in Japonsko jasno, da bo slavje v primeru zmag Slovenije zagotovljeno že pred uradnim koncem turnirja, kar se je tudi zgodilo. Kljub (vnovični) visoki zmagi 7 proti 1 pa so se morali risi zaradi izredno agresivne igre Japoncev pošteno namučiti, a trud je bil poplačan ob

pogledu na končni izid, ki je Slovenijo po enoletnem premoru spet vrnil v srce svetovnega hokeja – v skupino A. Po tekmi je pomočnik trenerja Matjaž Kopitar o igri svojih varovancev dejal: „Prišli smo z enim samim namenom, da se uvrstimo v skupino A. Naloga ni lahka, premagati moraš vse tekmece, kar pa nam je tudi uspelo.“

Tekma proti Litvi je bila tako le še formalnost, ki pa jo je Satorjeva četa kljub vsemu končala z zmago 4 proti 2. Šele takrat se je lahko začelo uradno slavje, ki si ga je slovenska reprezentanca pošteno zaslužila. A pred tem je bilo treba opraviti še nekaj formalnosti – razglasiti

najboljše igralce turnirja. Pričakovano sta v slovenske roke prišla dva od treh nazivov; Andreja Hočevarja so razglasili za najboljšega vratarja, Anžeta Kopitarja pa za najboljšega napadalca turnirja. Sledil je poklon navijačem, ki so ves čas predstavljali šestega igralca ter s svojo številčnostjo (dvorana je bila razprodana za vsak slovenski nastop) in z navijanjem Satorjevi četi pomagali k vsaki zmagi. Slovenski navijači so že napovedali, da lahko nanje računajo tudi prihodnje leto v Kanadi, čeprav jih verjetno tam ne bo toliko kot v Ljubljani.

Hokej v srcu Minulo svetovno prvenstvo je dokaz več, da slovenski hokej stopa novim in boljšim časom naproti. Zagotovo ima ve-

liko zaslugo za odlične nastope slovenskih hokejistov tudi to, da levji delež reprezentance prihaja iz vrst Jesenic, ki so po enoletnem nastopanju v avstrijski ligi EBEL v neprimerno boljši formi, kot so bili v časih igranja v mednarodni hokejski ligi. To je opazil tudi kapetan slovenske reprezentance Marcel Rodman: „Kar se tiče primerjave tega svetovnega prvenstva in lige EBEL lahko rečem, da v avstrijski ligi igrajo še boljši posamezniki kot tu. Zaradi resnično visokega nivoja igre v ligi EBEL je naša predstava na tem turnirju boljša, kot bi bila v nasprotnem primeru; glede na to, da se bo ligi

prihodnje leto najverjetneje pridružila tudi Olimpija, bo to še bolj dvignilo nivo slovenskega hokeja.“

Ob spremljanju odličnih predstav slovenske izbrane vrste postane jasno, da je skupina A edina logična posledica njene čedalje boljše igre. Prav tako bo obstanek med elito predstavljal manj

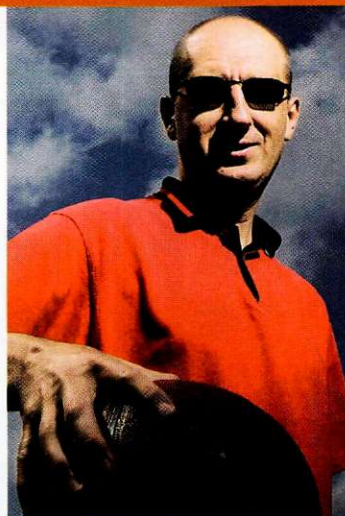
šiš napor kot prejšnja leta, čeprav bodo morali risi zanj pošteno garati. Njihova odlična igra, igranje v avstrijski ligi, vzpon prve slovenske zvezde NHL in čedalje večji obisk hokejskih tekem pa nam nakazujejo, da je hokej v Sloveniji še vedno ekipni šport brez primere, hkrati pa Slovenija čedalje bolj utrjuje svoj položaj na hokejskem zemljevidu sveta, kjer stoji ob boku najboljših. **D**

Kapetan Marcel Rodman

Slovenska hokejska reprezentanca v napadu

Plemeniti in srčni

Esad Babačić

Tistemu, kar smo lahko v zadnjih dneh videli na ledeni ploskvi tivolske dvorane, lahko rečemo čista emocija.

Način, kako so se risi veselili svojih zadetkov, je bil tako pristen in neposreden, da nam je jemal sapo. Toliko kolektivnega duha, kot ga ima naša hokejska reprezentanca, ne moremo najti v nobenem drugem športu pri nas. V nasprotju z našimi reprezentanti v nekaterih drugih ekipah so hokejisti povezani, tudi kadar ne tekmujejo. Poleg tega, da gojijo dobre odnose znotraj moštva, imajo veliko prijateljev tudi v navijaških vrstah. Seveda je to normalno, saj gre za izjemno majhno okolje, v katerem skorajda ne more biti popolne odtujenosti. Pa tudi če se kateri od njih odloči za tujino, to nikakor ne pomeni, da bo pozabil stare prijatelje iz matičnega lokala. Znano je, da so vsi naši »zdomci« pogosto na zvezi s svojimi prijatelji, ki še igrajo na domačih tleh, nekateri med njimi praktično vsak dan. Največji zgled je seveda Ivo Jan, ki nikdar ne pozabi na kraj izvirnega greha. Del hokejske tradicije na Jesenicah je tudi obvezno pivo po razburljivi tekmi, za kar pa so bili naši risi tokrat prikrajšani. Vodstvo reprezentance očitno ni hotelo tvegati z bolj liberalnim pristopom, kar se je na koncu izkazalo za zelo pravilno. Fantje so morali pogoltniti nekaj sline, preden so dočakali sobotni šampanjec. Da jim kljub neznosni abstinenci ni zmanjkalo vedrine in duha, smo se lahko prepričali ob prvencu Mihe Rebolja, ki je verjetno prvič v tem tisočletju zadel mrežo nasprotnikovih vrat. Nejeverni pogledi njegovih prijateljev iz napada, ki niso mogli verjeti, da se bo Miha odločil za resen strel proti vratom, in kasnejše navdušenje nad njegovim zadetkom, so nam polepšali dan. Malo manj lepo je bilo gledati tisti del publike, ki je prišel v dvorano Tivoli zaradi cirkusa in ne zato, da bi gledal pravi hokej, nabit z emocijami. K plastičnemu navijanju večinskega dela sedišč je pripomogel tudi obupen izbor glasbe, ki je žalila vse tiste, ki vedo, da gre hokej skupaj z rokom in metalom, ne pa z najbolj pritlehnim turbo folkom. Da o rekvizitih, ki so večini dvorane vzeli dlani, s katerimi se najbolje navija, niti ne govorim. Upam, da se bodo tisti, ki so prihajali na tekme tega prvenstva za foro, udeležili tudi kakšnih lokalnih srečanj v prihodnji sezoni. Da ne bomo spet poslušali odmevov trenerjev in paka iz preveč prazne dvorane Tivoli. Zato pa je čas, da si končno priznamo, kateri kolektivni šport je prvi pri nas. Mislim, da dileme tu ni več, zato sem še toliko bolj vesel, ker so glavni akterji na ledu tako skromni, srčni in plemeniti športniki.

Posilstvo na stranišču

Bogdan Sajovic, foto: Bor Slana, arhiv Demokracije

Na domžalski srednji šoli naj bi bil okoli novega leta dijak te šole na ženskem stranišču posilil vrstnico. Vodstvo šole je o dogodku mesece molčalo, dijaka pa so izključili, ker je z zadrževanjem na ženskem stranišču kršil šolski red.

Nasilje na slovenskih šolah dobiva čedalje bolj grozljive razsežnosti. Ni se še polegel prah okoli mučenja enega od srednejšolcev, nad katerim so se sošolci brutalno izživljali in svoje mučenje celo fotografirali s pomočjo mobilnikov, ko je prišlo na dan še precej hujše dejanje. Dijakinjo srednje šole je na šolskem stranišču posilil vrstnik!

Srednja šola v Domžalah je bila dolga leta znana kot ustanova, na katero se vpišejo le tisti, ki so jih povsod drugod zavrnil. Drugače rečeno, šola je slovela kot »Teksas«. V zadnjih letih, potem ko so zaposleni vložili veliko truda, pa se je zdelo, da se ugled šole počasi popravlja. Dobrim osemsto dijakom, ki se šolajo na poklicni smeri, sta se pridružila še dva oddelka gimnazijcev in kazalo je, da se je šola rešila svojega slabega slovesa.

Potem pa je spet prišlo do neljubih dogodkov. Lani je skupina popolnoma razpuščenih srednejšolcev na šoli posnela video o tem, kako objestni mladci med poukom divjajo, lomijo inventar, delajo, kar jim je v tistem trenutku pač padlo na pamet. Glede na to, da so se snemali, so seveda v izgredivih še bolj pretiravali kot najbrž navadno. Učitelj v razredu je bil pri

tem popolnoma nemočen. Divjanje je preprosto »prezrl«.

Glede na to, da so pedagoški delavci očitno popolnoma nemočni pred objestnostjo mladih, niti ni čudno, da le-ti počnejo vse, kar jim pade na misel. A zadnji dogodek je vsekakor zadeva, nad katero bi se morali zamisliti vsi, ne le učitelji omenjene šole in učitelji nasploh, ampak tudi drugi, predvsem starši.

Šola je molčala Na domžalski srednji šoli je okoli novega leta učenka gimnazijskega oddelka odšla na žensko stranišče. V toaletne prostore je prišel tudi dijak poklicne smeri in je nesrečno dekle posilil. Dijakinja ni molčala in je na začetku januarja vso zadevo zaupala policiji, ta pa je proti osemnajstletnemu osumljencu uvedla preiskavo.

Vse te mesece se je vodstvo šole obnašalo, kot da poskuša vse

skupaj pomesti pod preprogo. Dogodek je šele pred nekaj dnevi po naključju prišel na dan in osupnil javnost. Vodstvo namreč o dogodku ni obvestilo niti staršev učencev niti nikogar drugega. Še več, menda ga niso obravnavali niti na svetu šole. Poskrbeli pa so za večjo varnost. Delno s povečanim patroliranjem učiteljev in učiteljic po šolskih hodnikih, deloma pa celo z okrepitevijo v podobni zasebne varnostne agencije.

Posiljena dijakinja se je medtem sama izpisala in zamenjala šolo, osumljenega posiljevalca pa so iz šole izključili, a ne zaradi posilstva, ampak zato, ker je z vstopom na žensko stranišče kršil šolski red. Več naj šola ne bi mogla storiti, kot da ga izključi, preiskavo o posilstvu pa prepusti kriminalistom. Le-ti so ovadbo že vložili na državno tožilstvo, to naj bi napisalo obtožnico in jo vložilo na ljubljansko sodišče. ■

Našli planinčevo truplo

Po mesecu dni so našli truplo Davorina Likarja, ki ga je skupaj s kolegom na Mangartu presenetil sneg.

Pred mesecem dni je bilo enodnevno sneženje na žalost usodno za dva mlada alpinista. V nedeljo, 18. marca, sta se 20-letni Davorin Likar in šest let starejši Jurij Uršič podala na Mangart. Sneženje pa je oba alpinista prikovalo pod vrhom Mangarta in jima onemogočilo spust nazaj v dolino. Fanta sta nekaj časa prek mobilnega telefona še vzdrževala stike s svojci in reševalci, tako da so se slednji hitro podali na reševanje, potem pa je tudi tehnika odpovedala. Močno sneženje je nagajalo tako gorskim reševalcem kot helikopterju, ki je poskušal poleteti, da bi rešili mlada alpinista. Tik preden se je v ponedeljek zveza med reševalci in alpinistoma dokončno pretrgala, so jima svetovali, naj se poskusita prebiti v dolino po italijanski smeri, ki je nekoliko lažja in po kateri so se proti vrhu prebijali reševalci. Do srečanja na žalost ni prišlo nikoli.

Vreme se je nekoliko popravilo šele naslednjega dne pozno popoldne in takoj je poletel helikopter. Čeprav je večina državljanov kar dva dni stiskala pesti za oba nesrečna alpinista, je upanje ugasnilo, ko so iz helikopterja pod vrhom Mangarta opazili Uršičevo truplo in opremo obeh alpinistov, Likarjevega trupla pa ni bilo nikjer. Po krajšem iskanju so se reševalci sprijaznili, da bo truplo mladega planinca morda za vedno ostalo v gori.

Skoraj natanko mesec dni po tragediji pa je naključni planinec naletel na truplo pogrešanega Likarja. Bilo je celih tisoč metrov nižje kot truplo njegovega nesrečnega soplezalca. Kako sta se trupli znašli tako daleč narazen, se seveda ne da ugotoviti; morebiti je Likarja odnesel plaz.

Svojcem je v delno uteho ob tragediji le to, da bodo svojega dragega pokojnika lahko vsaj spodobno pokopali. B. S.

ZAŽGALI POSTAJO Preiskovalci so pojasnili požar, ki je pred dnevi izbruhnil na železniški postaji v Domžalah. Šest smrkavcev, štirje 16-letniki, 18-letnik in 15-letnik, ki so skoraj vsi že imeli opravka s policijo, je ponoči vlomilo v prostore postaje. Založili so se z dvema računalnikoma in monitorjema, v žepu zbasali nekaj drobiža, ki so ga našli v prostoru, potem pa so v poslopu podtaknili požar, najverjetneje zato, da bi prikriji sledi vloma. Po uri boj z ognjem je gasilec uspelo plamene ukrotiti, nastalo pa je za sto dvajset tisoč evrov škode. Pet smrkavcev je preiskovalni sodnik po zaslišanju izpustil, eden pa je moral do sojenja v pripor.

DILERJA V PRIPOR Po Metelkovi v Ljubljani moške postavbe radi malce bolje pogledajo. Na njej stoji zdravstveni dom, v katerem je tudi ljubljanski metadonski center. Glede na to, da je tu precejšnja koncentracija odvisnikov, tako tistih na terapiji kot tistih, ki na to še ne mislijo, se skoraj vedno v bližini najde kak tič, ki na drobno prekučuje z mamilami. Pred dnevi so tako policisti opazili starega znanca, 26-letnika iz Ljubljane. Ko so mu pregledali žepa, so našli več zavitkov alufolije, v katerih so bila mamila. V sedemnajst polgramskih zavitkih je bil kokain, v devetih pa skupaj dva grama heroina. Prekupčevalca so izročili preiskovalnemu sodniku, ta pa je mladeniča poslal v pripor.

PREKLOPITE!

NA KANAL C44

(Frekvenca 655, 25 Mhz)

V kablenskem sistemu
UPC TELEMACH

Sodelujte v nagradni igri
in odpotujte s
turistično agencijo

GLobus

NA SANJSKO POTOVANJE V
DUBAJ
ZA 2 OSEBI

Nagradno vprašanje:

Na katerem kanalu v
kablenskem sistemu
UPC Telemach
je vidna televizija RTS ?

a) K 57
b) C 44

SMS s pravilnim odgovorom
pošljite na:

št. 3030

Pravila in pogoje za sodelovanje
najdete na:
www.rts-tv.com

UPC
TELEMACH

Nagrada je potovanje v Dubaj. Nagradna igra traja od 1. 2. do 28. 2. 2007. Zrebanje nagrade bo potekalo 3. 3. 2007 v oddaji Žva. Rezultati bodo objavljeni na straneh <http://www.smscity.net/rts/nagradnja> in na www.rts-tv.com. Akontacija dohodnina plača dobitnik nagrade. V nagradni igri sodelujejo vsi imetniki mobilnih telefonov, ki na telefonsko številko 3030 pošljejo sms z vsebino RTS A oz. RTS B (sms storitev je mogoča v omrežjih Mobitel, Simobil, Debitel). Vsak, ki nato z DA potrdi splošne pogoje sms storitve RTS, objavljen na strani <http://www.smscity.net>, postane član RTS sms kluba. Člani RTS sms kluba bodo največ 5 (pet) krat na mesec prejeli plačljivo (0,83459 EUR oz. 200 SIT z DDV) sms sporočilo. Za odjavo je potrebno poslati sms RTS STOP na številko 3030. Poslan SMS je po cenu operatorja. Organizator nagradne igre je Tele 59 d.o.o., ponudnik storitve je ThreeAnts Kobari & Co. d.n.o.

ELEKTROPROM

Že 40 let z vami!

EVJ ELEKTROPROM d.o.o.
Loke pri Zagorju 22
1412 Kisovec
www.elektroprom.si

uprava 03-56-57-150
trgovina EVJ Center Kisovec
03-56-71-234
trgovina EVJ Trbovlje
05-90-23-203
storitve 03-56-57-150

- elektroinstalacije
- strojne instalacije
- projektiranje za področje strojnih in elektro instalacij
- geodetske storitve
- daljinsko ogrevanje z lesno biomaso
- kablensko komunikacijski sistemi
- grafitne sčette
- trgovine EVJ Center
- delovni stroji in nizke gradnje
- bar Sedmica

lokalna televizija ETV

<http://etv.elektroprom.si>
komerciala:
03-56-57-150
uredništvo:
03-56-57-177

tel.: 03/ 897 50 05

www.radiovelenje.com

107,8 MHz

RADIO VELENJE

Šank Rock

Polno zaposleni

Skupina Šank Rock, ki s singlom Senca sebe že razveseljuje poslušalce radijskih postaj po vsej Sloveniji, se je prejšnji konec tedna družila tudi s šopkom slovenskih lepotic. Rockerji so namreč v petek, 20. aprila, nastopili na finalu lepotnega tekmovanja za Miss

Universe Slovenije 2007 v Portorožu. O velikem zanimanju za njihov novi, že 14. album z naslovom Senca sebe, priča tudi koncertni urnik skupine. V petek jih je po nastopu na odru lepotnega spektakla čakal še koncert v okviru Ortofesta v ljubljanskem Orto baru. Že naslednji dan so fantje nastopili v klubu MC Patriot v Slovenskih Konjicah, manjšo klubsko turnejo pa so sklenili s koncertom 24. aprila v portoroškem klubu Tivoli.

Skupina Šank Rock bo novi album v prihodnje predstavljala tudi na večjih koncertnih odrih in festivalih, med katerimi je treba omeniti Teden mladih v Kranju, Škisovo tržnico v Ljubljani, Piše se leto v Mariboru, tradicionalni koncert na prireditvi Pivo in cvetje v Laškem ter koprsko Rumeno noč. Mi jih vsekakor še vedno radi poslušamo.

Tisoč otrok za Slovenijo

V petek, 13. aprila, je bilo v Termah 3000, natančneje v razkošnem hotelu Livada Prestige, posebej prijetno in vznemirljivo ozračje. Sto srečnih udeležencev akcije Radia Center 1000 otrok za Slovenijo je doživelo topel sprejem s slastno pogostitvijo, z bogato obdaritvijo, s koncertom ter z odlično nastanitvijo v sobi s črno termalno vodo in teraso. Vsi pari, ki so se udeležili dogodka, si prav v tem času želijo otroka, in ker je bil namen akcije posredno tudi dvig rodnosti v Sloveniji, je bilo med navzočimi ves večer čutiti pričakovanje noči. Okoli polnoči se je največja ljubezenska

noč resnično začela, saj so se pari počasi odpravili v sobe, vso noč pa je bilo iz hotelskih sob slišati brbotanje jacuzzijev in zabavo parov. Koliko otrok se bo rodilo iz te radijske akcije, pa bo pokazal čas.

Akcija za večjo slovensko rodnost

Slovenska mis športa

Nova mis športa

Prejšnji teden so v ljubljanski Festivalni dvorani izbrali mis športa 2007. Laskavi naziv je pripadel osemnajstletni Oplotničanki Nataliji Waldhuber. Žirija v sestavi: atletinja Brigita Langerholc, jadralac Gašper Vinčec, hokejist Bojan Zajc, veslač Gregor Sračnjek, smučarska tekačica Maja Benedičič, lanska zmagovalka Aneta Salihovič, novinar revije Šport Rok Plestenjak in direktor blagovne znamke Nissan za Slovenijo Aleš Suhorepec si je finalistke ogledala v kopalkah, v športni točki in elegantnih Murinih oblačilih. Na koncu so se najlepše predstavile še

v skupni koreografiji. Natalija, članica atletskega društva Almond, se lahko pohvali s številnimi športnimi uspehi. Med drugim je državna mladinska rekorderka v mnogoboju, slovenska prvakinja v sedmeroboju in podprvakinja v teku na 60 m z ovirami v konkurenci starejših mladink. Prva spremljevalka je postala 23-letna Ljubljankinja Alma Samardžič, druga spremljevalka pa 26-letna Brina Romih iz Braslovč.

Končno našli očeta

Zgodba o preminuli zajčici Anne Nicole Smith je šele po njeni smrti dobila svoj epilog. Rezultat testov DNK je namreč pokazal, da je biološki oče Dannielynn, hčerke pokojne plavalke, fotograf Larry Birkehad. Sicer pa sta se za očetovstvo dojenčice, ki bo podedovala 1,6 milijarde dolarjev, potegovala še Annin nekdanji odvetnik in intimni

Biološki oče je Larry Birkehad.

spremljevalec Howard K. Stern ter princ Frederic von Anhalt. Vidno razočarani Stern je novinarjem dejal, da se za skrbništvo nad 7-mesečno Dannielynn ne bo bojeval, z Birkheadom sta se celo objela, precej manj čustev pa je zato pokazala Virgie Arthur, Annina mama, ki je novinarjem izjavila le, da si za svojo vnukinjo želi varnost.

Otroka bi posvojila tudi eksotična Penelope.

Še ena posvojitev

O tem, da so posvojitve trend holivudskih zvezdnikov, čivkajo že vrabci. Novopečenim mamicam se bo, kot kaže, pridružila tudi prelestna Penelope Cruz. Sama pravi, da je zanjo življenje brez naraščaja nepopolno. Cruzova, ki ta čas hodi z lepotcem Joshem Hartnettom, pravi, da je imeti otroke zelo pomembno, in se zgleduje po Madonni ter Angelini Jolie, ki sta posvojili že več otrok. 32-letna igralka razlaga, da si želi imeti svoje otroke, zelo pomembno pa se ji zdi tudi to, da bi jih lahko posvojila. Nekaj časa je imela celo občutek, da ne bi v življenju dosegla ničesar zavidljivega, če bi se odrekla materinstvu.

Pred Finsko še na Japonsko

Bliža se 10. maj, ko bo na Finskem potekal izbor za pesem Evrovizije 2007. Naša »odposlanka« Alenka Gotar pa jo je pred odhodom na izbor mahnila še v Deželo vzhajajočega sonca. Operna pevka namreč na Japonskem gostuje kot članica Opere in baleta SNG Maribor. Na turneji poslušalce razveseljujejo s predstavo Lea Delibesa Lakme, v kateri poje solistično vlogo Angležinje Rose. Čeprav slovenske zvezdnice letošnjega Evrosonga ta čas ni doma, pa preostali člani naše delegacije nadaljujejo priprave. Zavzeto vadi predvsem pet spremljevalnih pevcev, ki bodo Alenko na odru spremljali v polfinalu, upamo pa seveda tudi na finalni nastop, ki bo v Helsinkih dva dni pozneje. Na Finsko bo naša ekipa odpotovala čez dober teden.

*Neprestano
na poti ...*

Kakšno bo vreme čez 6 dni?

Vremenska napoved
za 6 dni vnaprej!

Prva slovenska televizija
s šestdnevno vremensko napovedjo.

Info TV je slovenska televizija, ki celodnevno predvaja poročila vsakih 15 minut. V naših informativnih oddajah lahko spremljate tako dogajanje doma kot po svetu. Info TV lahko sprejemate samo preko kablinskih sistemov. Program je popolnoma brezplačen. Za več informacij pokličite vašega kablinskega operaterja.

Vremenska napoved za 6 dni je na sporedu v novicah, ki so 15 minut do in 15 minut čez vsako polno uro.

Vremensko napoved "6 dni" najdete tudi na Mobiltelefonem mobilnem portalu Planet (Info/Vreme).

Naročnik oglasa Info TV, d.o.o., Novo mesto

Zdavnaj v Polju

Magični gledalec

V Piramidi je bil Dušan Uršič kritičen do Janeza Drnovška, češ če bi on zganjal takšne kot Drnovšek, bi se že zdavnaj znašel v Polju, na psihiatriji torej.

Ze sam izbor gostov Piramide je obetal zabavno urico pred malimi zasloni in res se nismo zmotili. V oddaji je nastopil Sebastijan Cimerotič, slovenski nogometaš in eden od tvorcev »slovenske nogometne pravljice« izpred nekaj let. eden njegovih nasprotnikov v studiju je bil Dušan Uršič, lastnik radia DUR, znan po ostrem jeziku. Uršič je imel med svojimi podporniki tudi ekipo paraplegikov, ki uspešno tekmujejo v košarkarskih srečanjih hendikepiranih. Uršič in

radio DUR namreč ekipo podpirata. Tretji gost je bil Vasilij Polič, sodnik Vrhovnega sodišča RS. Polič, brat znanega slovenskega igralca Radka Poliča-Raca, ima tudi sam igralsko žilico in občasno deluje kot amaterski igralec. Poleg tega je pisatelj, ki piše precej živahne knjige, česar njegovi sodniški kolegi niti najmanj ne odobravajo, misleč, da s tem škodi dostojanstvu sodniškega poklica. Pa še kaj! Sodstvo je med ljudmi že na tako slabem glasu, da mu sodniki, kot je Polič, kvečjemu dvigujejo ugled. Poliča je med drugim podpirala skupina muzikantov in harmonikar je nekajkrat raztegnil svoj meh v podporo svojemu kandidatu.

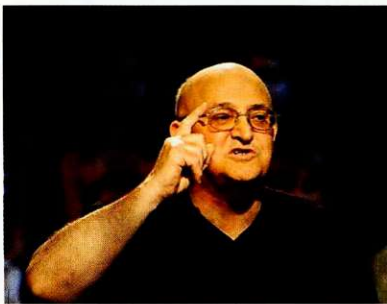
Pred gosti je bila naloga, da povedo svoje stališče o štirih vprašanjih. O predsedniku države in njegovi dvojni vlogi – predsednika in vodje Gibanja za pravičnost in razvoj, o nasilju v šolah, nataliteti Slovencev in novem stadionu. Vsi trije so se glede natalitete načelno strinjali, da je država precej mačehovska do mladih družin. Čedalje višje cene, visoke najemnine in dolgi delovni urniki so pač razlog, da se čedalje manj mladih odloča za otroka. Tudi glede

nasilja so se strinjali, da ga je čedalje več, med drugim pa je seveda krivec za to tako družba kot splošna kultura, v kateri je vse več nasilja, še celo v risankah, kaj šele drugje.

In tudi glede stadiona so si bili edini, da bi ga pač morali zgraditi. Kot je rekel Cimerotič, je veliko bolje, da so otroci na stadionih kot na ulici. Polič se je sicer strinjal, da bi bilo treba v Ljubljani zgraditi nov stadion, a je omenil, da seveda stadion ni najpomembnejši, pediatrična klinika se mu zdi prav tako, če ne še bolj potrebna.

Malce so si prišli navzkriž le glede vprašanja o predsedniku države. Predvsem glede njegovega dvojnega nastopanja: enkrat nastopa kot Janez Drnovšek, predsednik Republike Slovenije, enkrat kot državljani Janez D., predsednik Gibanja za pravičnost in razvoj, ki ga je sam ustvaril. Uršič je bil oster in je celo pripomnil, da bi njega, če bi zganjal takšne kot jih Drnovšek, že zdavnaj spravili v Polje (Ljubljansko psihiatrijo). Druga gosta sta bila do Drnovška kot predsednika in vodje gibanja bolj spravljiva; Polič je omenil, da ima predsednik v svojem prostem času pač pravico delati, kar hoče, in mu tudi ustava to dopušča.

Pri tem je prišlo do manjšega spodrsrlaja, ki pa ga seveda avtorji oddaje niso mogli predvideti. Nekaj dni pred oddajo je namreč Drnovšek objavil, da se umika z mesta predsednika gibanja. Seveda pa ostaja še vedno predsednik države in tudi gibanja ne name-rava zapustiti. Tako bo kot državljani Janez D. še najprej na spletnih straneh gibanja objavljaval svoja modra spoznanja. ■

HOROSKOP

Oven
21.3.-20.4.

Ko se začne nov teden, je dober vir energije zelo dobra podlaga za delo. Kmalu se bodo pokazali prvi rezultati, s katerimi boste zelo zadovoljni. Ta teden vam bodo vladala čustva, zato se boste morali potruditi in ostati hladnokrvni ter zbrani.

Bik
21.4.-21.5.

Začetek tedna je za vas lahko zelo stresen, vendar pustite, naj se zgodi, kar se mora zgoditi. Našli boste čas prav za vse, kar si boste želeli narediti, še zlasti zato, ker se boste lahko zanesli na svoje domače. Konec tedna počivajte.

Dvojčka
22.5.-21.6.

Rojeni ste za tkanje prijateljstev in vsega lepega. Veliko sanjate in zato imate tudi tako veliko zamisli. V četrtek in petek bo poglobljen pogovor edini pravi ključ do uspeha, v soboto pa boste sili osebe, ki ne bo mogla nehati ponavljati nekaterih stvari.

Rak
22.6.-21.7.

Če imate glede koga kakšne predsodke ali ste komu kaj zamerili, morate to čim prej odpustiti in se s tem ne smete več obremenjevati. Splet okoliščin bo poskrbel za to, da se boste v svoji koži končno počutili dobro in ugodno.

Lev
22.7.-21.8.

Če si želite znanja, boste izbrali najboljšo priložnost, ki se vam ta hip ponuja, in ne boste premišljali, če vam bodo hkrati pripovedovali, da vas čaka kup težav. Našli boste namreč izvorno pot do cilja. Zaljubljeni boste imeli skrbi z osvajanjem.

Devica
22.8.-21.9.

Trdno prepričanje, da bo vse v redu in da se bo vse dobro izteklo, vas bo neslo naprej. Premislite o tem, kar vam govori nekdo, ki ima dobre namene. Vse dobro-namerne želje bodo podprte z dejanji. Poskrbite, da bo konec tedna samo vaš.

Tehtnica
22.9.-22.10.

Lahko se zgodi, da bodo vaši odnosi precej na psu prav v tem tednu. Nikakor pa ne smete dopustiti, da bi se nehali pogovarjati. Kaj takega bi res lahko postalo usodno. Utrujeni boste in morali si boste odpociti, preden spet začnete delati kakor prej.

Škorpion
23.10.-21.11.

Dober začetek, vse dobro! Zgodilo se bo najboljše, kar se lahko zgodi, in zelo boste zadovoljni. Delo, ki ga opravljate, vas veseli in zabava, tako da se mimogrede sprostiti. Prelepo vreme vas bo zvalilo na potep v naravo daleč iz mesta.

Strelec
22.11.-20.12.

Če se želite za konec tedna imeti dobro, pošljite vabilo že zelo kmalu, saj se mora človek najprej malo organizirati. Oborožite se s čim več znanja in tako boste lahko uredili vse potrebno za prihodnost, ki bo svetla.

Kozorog
21.12.-19.1.

Ni ni stalnega – to je resnica, s katero se boste morali soočiti v začetku tedna. Nikakor se ne boste mogli sprijazniti s tem, da boste imeli soboto delovno. Ugotovili boste, da vas nekateri izkoriščajo, a se boste morali izogibati soočenju.

Vodnar
20.1.-18.2.

Čim več svobode boste našli v sebi, srečnejši boste. Če se boste v začetku tedna zelo dolgočasili, boste za to stanje krivi sami, zato ker se ne potrudite, da bi se s čim ukvarjali. Več energije in dobre volje vložite v svoje življenje!

Ribi
19.2.-20.3.

Nekatere skrivnosti, ki jim boste hoteli priti do dna, se vam bodo razkrile same po sebi. Veseli boste, da vendarle ni tako hudo, kot ste mislili. Ker uživate v potovanjih, si uredite vse potrebno, da boste kam odpotovali.

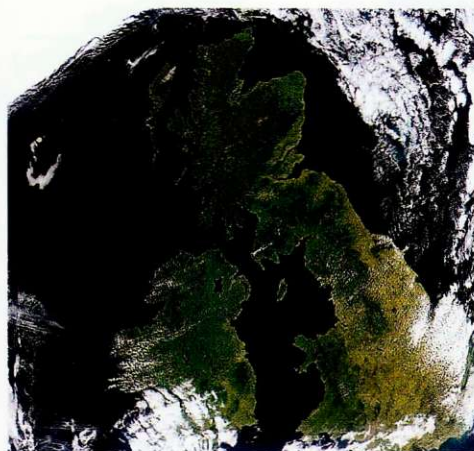
VČERAJ, DANES, JUTRI ...

- > **23.4.1705** se je v Solkanu rodil Anton Plenčič. Bil je predhodnik moderne bakteriologije. Razvil je teorijo o »živem kužilu« kot povzročitelju bolezni.
- > **23.4.1845** je bloški kaplan Jožef Bevk Podgrivarski v Novicah poročal o hudi zimi na Blokah in o smučanju, to je o rabi »šmečev«.
- > **24.4.1572** se je začel hrvaško-slovenski kmečki upor.
- > **24.4.1886** se je rodil slovenski politik Marko Natlačen. Spomladi leta 1942 je imel pomembno vlogo pri ustanovitvi Slovenske zaveze in nastanku oboroženih vaških straž. Kot voditelja protirevolucionarnega tabora ga je ubila Varnostno-obveščevalna služba.
- > **25.4.1848** so v Ljubljani ustanovili Slovensko društvo. Najpomembnejše je bilo njegovo zbiranje podpisov za Zedinjeno Slovenijo.
- > **25.4.1859** so začeli graditi Sueški prekop.
- > **25.4.1867** je bil v Ljubljani ustanovni občni zbor Dramatičnega društva.
- > **25.4.1991** je prišlo v Slovenijo do prve razrešitve v demokratično izvoljeni vladi. Sekretarja za informiranje Staneta Staniča je zamenjal Jelko Kacin.
- > **26.4.1865** se je končala ameriška državljanska vojna.
- > **26.4.1922** je vlada Kraljevine SHS kljub nasprotovanju velike večine prebivalstva razdelila Slovenijo na dve oblasti: ljubljansko in mariborsko. S tem naj bi se popolnoma brisale stare zgodovinsko-kulturne oziroma narodne enote.
- > **27.4.1791** se je rodil ameriški fizik Samuel Finely Breese Morse, oče šifrirane abecede iz pik in črtic, ki jo danes imenujemo Morsejeva abeceda.
- > **27.4.1904** je imelo Dramatično društvo v Trstu svojo prvo predstavo.
- > **28.4.1848** je bila v Bleiweisovih Novicah prvič objavljena Prešernova Zdravljica. Sedma kitica iz Zdravljice Franceta Prešerna je na melodijo istoimenske zborovske skladbe Stanka Premrla 27. septembra 1989 postala slovenska državna himna.
- > **28.4.1992** se je preostanek SFR Jugoslavije (Srbija in Črna gora) preimenoval v Zvezno republiko Jugoslavijo.
- > **29.4.1865** se je v Kobdilju rodil slovenski arhitekt in urbanist Maks Fabiani.
- > **29.4.1943** so na Dunaju obglavili 13 na smrt obsojenih upornikov proti ponemčevanju med koroškimi Slovenci.
- > **29.4.1991** je bil na Cetinju v Črni gori zadnji sestanek predsednikov republik SFR Jugoslavije o razreševanju jugoslovanske krize.

POGLED NAZAJ (OD 23. 4. DO 30. 4.)

Velika Britanija

Velika Britanija obsega Anglijo, Wales, Škotsko in bližnje otoke. Wales je bil priključen Angliji pod vladavino Henrika VIII. Leta 1603 je Jakob I. postal kralj Anglije in Škotske. Njegov prihod na angleški prestol leta 1603 je sicer povezal kroni Anglije in Škotske z isto vladarjevo osebo, vendar državi formalno nista bili združeni. Po angleški državljanski vojni je Oliver Cromwell začasno uresničil zvezo med Anglijo in Škotsko, vendar država ni preživela vrnitve v monarhijo. Državi sta se združili **29. aprila 1707**, ko sta se združila škotski in angleški parlament in je nastala Velika Britanija.

Škotsko mesto Edinburg je v pravnem in kulturnem pomenu ostalo glavno mesto, ni pa bilo več sedež politične oblasti. To je bridko prizadelo škotski ponos. Škotska je ohranila del avtonomije, z združitvijo pa je veliko pridobila. Škoti so odigrali veliko vlogo v britanski književnosti, znanosti, vojskovanju, politiki, upravi in kolonizaciji.

Kritika razmer v JLA

Generalpolkovnik JLA Jaka Avšič, ki se je rodil **24. aprila 1896** v Ljubljani, je bil najizrazitejši kritik razmer v JLA v slovenskem prostoru. Svoje temeljne zahteve je leta 1970 najprej predstavil političnim in oblastnim organom in organizacijam. Ker nanje ni bilo nikakršnega odziva, jih je objavil tudi v reviji Sodobnost. Šlo je za (so)rabo slovenskega jezika kot jezika vodenja in poveljevanja v JLA. Slovenskega jezika tedaj v vojski niso uporabljali nikjer.

Vojaške oblasti so vojnim obveznikom pojasnjevale, da v JLA govorijo »vojnički« jezik in ne srbohrvaškega. Zahteva po rabi

slovenščine kot vojaškega jezika je Avšiča vodila k predlogoma za odpravo eksteritorialnega služenja vojaškega roka in za oblikovanje nižjih enojezikovnih enot v okviru enotne JLA. Njegovi argumenti so temeljili na ustavnih normativnih določilih pa tudi na trditvi, da bo z rabo slovenščine večja tudi obrambna moč. Slovenska politična elita se je odločila za molk o njegovem pisanju, s posredno zavrnitvijo pa se je na te zahteve odzval tudi vojaški vrh.

OF je SZDL postala

Na 4. kongresu, ki se je začel **25. aprila 1953** v Ljubljani, se je Osvobodilna fronta preimenovala v Socialistično zvezo delovnega ljudstva (SZDL). Do enakega preimenovanja je prišlo v Jugoslaviji že dva meseca prej. SZDL je še vedno izhajala iz programskih ciljev ŽKJ. Tudi vodilna mesta v SZDL so zadržali vodilni komunisti. Predsednik jugoslovanske SZDL je postal Josip Broz Tito, generalni sekretar pa Edvard Kardelj. Predsednik slovenske SZDL je bil Miha Marinko, sekretar pa Boris Kraigher.

V SZDL so avtomatično vpisali vse prebivalce, njene članice pa so bile tudi vse tedanje t. i. družbenopolitične organizacije, to je Zveza borcev NOB, ZSMS, zveza komunistov in sindikati. Seveda so vse te članice kot tudi samo SZDL vodili komunisti.

OF so ustanovili 26. aprila 1941. Precej časa so mislili, da so jo ustanovili dan kasneje in so zato 27. april razglasili za državni praznik. Po osamosvojitvi Slovenije je postal ta dan dan upora proti okupatorju.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridruže pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

št. 15/14

Milijoni za moža Majde Širca (1)

Pred objavo prispevka Milijoni za moža Majde Širca v Demokraciji, 12. aprila 2007, ste zahtevali nekaj odgovorov na vaša vprašanja. Posredovala sem vam jih z željo, da jih objavite v celoti. Tega niste naredili. Na

način montiranih dosjejev ste objavili tendenciozni članek, prepoln manipulacij in poskusov diskreditacije mene in mojega soproga.

V članku se ponovno lotevate mednarodne revije za arhitekturo in prostor Piranesi, ki jo je pred petnajstimi leti osnoval tudi moj mož Vojteh Ravnikar (med ustanovitelji so bili svetovni in domači arhitekti – od Luciana Semeranije, Borisa Podrecca, Dietricha Eckerja, W. M. Chromoste do Jurija Kobeta, Janeza Koželja, Vladimirja Šlapete idr.). Do sedaj se z vprašanji o reviji in njenem poslovanju še niste obrnili na urednika Vojteha Ravnikarja. Tudi dvomim, da vas zanima njena vsebinska plat, saj o njej ne pišete na straneh kulture. Če bi pridobili vse informacije, ne bi navedli napačnega, torej lažnega podatka, da je revija dobila prvo subvencijo v času, ko sem bila državna sekretarka na ministrstvu za kulturo. Piranesi so – kot relevantno strokovno revijo – prepoznali že ministri pred Jožefom Škol-

čem kot tudi nekateri za njim. Izdajanje revije in njenih, pretežno mednarodnih, akcij so od leta 1992 dalje podpirali Borut Šuklje, Serij Pelhan, dr. Janez Dular, dr. Andrej Umek, Miha Jazbinšek in Andreja Rihter. Subvencije, ki so pokrivale približno desetino stroškov izdajanja, je revija prejela vse do mandata dr. Vaska Simonitija, ki je sofinanciraje ukinil. Na trgu se nekomercialna revija, ki ima velike stroške s tiskom in prevodi, težko obdrži, zato sedaj životari z eno številko na leto. Vprašanje, koliko časa še.

Če bi novinar želel pridobiti podatke iz celotnega obdobja izhajanja revije Piranesi, ne le

iz časa, ko sem službovala kot državna sekretarka, potem se ne bi spraševal, »čemu komisija vrednosti revije ni spregledala že prej in ji tudi dodelila sredstev in zakaj je revija sredstva začela prejemati, šele ko je mesto državne sekretarke na ministrstvu za sedla Majda Širca«.

Ker avtor članka ve, da kot državna sekretarka MK s podpisom (ene) odločitve o subvenciji reviji Piranesi nisem kršila predpisov, se sprašuje o moji higieničnosti, češ da bi podpis lahko brez večjih težav prepustila komu drugemu. Minister Školč (ki je podpisal zbirni sklep o vseh subvencijah na ministrstvu, upoštevajoč odločitve vseh strokovnih komisij) je ▶

Tujina

Brezskrbno v tujini

Zavarovanje tik pred odhodom!

Ste ravno na poti v tujino, pa bi želeli skleniti zavarovanje Vzajemna Tujina? Nič lažjega in zamujenejšega. Dokler ste v Sloveniji, lahko pokličete klicni center Vzajemne na brezplačno številko **080 20 60**, kjer boste s pomočjo naših operaterjev uredili vse potrebne formalnosti. Zavarovanje s pričetkom veljavnosti naslednjega dne lahko plačate z mobilnim telefonom z Moneto v telefonski prodaji.

ELVIA MOBILNI ASSISTANCE

Vzajemna Tujina

Zdravstveno zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini vam omogoča:

- ✓ osebna, družinska in skupinska zavarovanja,
- ✓ ugodne zavarovalne premije,
- ✓ organizacijo zdravniške pomoči,
- ✓ 24-urno pomoč,
- ✓ mrežo izvajalcev po vsem svetu,
- ✓ dodatna kritja za svojce,
- ✓ pravno pomoč.

Kako do zavarovanja?

Zavarovanje lahko sklenete hitro in enostavno:

- ✓ V naših poslovalnicah.
- ✓ Preko klicnega centra Vzajemne na brezplačni številki **080 20 60**.
- ✓ Preko spletne strani www.vzajemna.si.
- ✓ Pri pooblaščenih turističnih agencijah.

www.vzajemna.si

VZAJEMNA
Jaz zate, ti zame.

080 20 60

► za podpisovanje lahko pooblastil dva državna sekretarja, skladno z najinima delovnima področjema. Moje področje je bilo t. i. živa kultura, moj kolega pa je bil zadolžen za področje dediščine.

Mojih podpisov pod različne sklepe ministra je tako kar nekaj. Med drugim tudi tistih, ki zavračajo vloge za financiranje na javnem razpisu zaprosenih projektov arhitekturne revije. Tako bi našli npr. zavrtnitveni sklep za sofinanciranje nagrajencev Piranesi (1998) ali zavrtnitveno vlogo za projekt Arhitekt Miloš Bonča itd.

Nehigienično in protizakonito bi bilo, če bi na ministrstvu denar delili mimo javnega razpisa, mimo zakonskih določil, mimo pravilnikov ali pa, če bi vplivala na odločitve komisije, ki je ocenjevala na javnem razpisu prispele prošnje. Tega nista počela ne jaz ne minister Školč. Sicer bi bile subvencije, ki so za revijo Piranesi pomenile kritje cca desetine stroškov (revija izhaja v treh jezikih!), mogoče drugačne. In uredniki bi si morebiti celo lahko poplačali vloženo delo.

A ključno, česar avtor članka ne razume, četudi sem mu v odgovoru pojasnila, je dejstvo, da je bila podpora reviji (in razstavam slovenske arhitekture v tujini s pripadajočimi monografijami in katalogi) rezultat javnega razpisa. Rezultati razpisov so bili vedno v rokah strokovnih komisij (razen pri ministri rezervi) in v skladu s pravilnikom o postopku za izbiro projektov in programov. V mandatu ministra Školča smo uvedli redno objavlanje vseh odločitev vseh razpisov MK. Odločitve so transparentno

RADIO
96,4 MHz *Ta pravi!*
Slovenske gorice

Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart, tel: 02/729 02 20, 720 73 24, fax: 02/720 73 22
ELEKTRONSKA POŠTA: radio@radio-rsg.si, INTERNET STRAN: www.radio-rsg.si

RADIO DMEV

97.2, 99.5, 103.7, 106.2 MHz
UKV, STEREO, RDS

objavljene v knjigah, kjer so tudi predstavljeni zavrtni, zavrtni, odobreni, rezervni programi in projekti ter imena strokovnih komisij. Npr. v letih 1998, 1999, 2000 itd. je strokovni komisiji za založništvo predsedoval Tone Pavček, člani pa so bili Tomo Virk, Dušan Jovanovič, dr. Mladen Dolar, Andreja Mlinar, Ženja Leiler Kos in Tilka Jamnik. Tako je npr. ta komisija v letu 2000 odločila, da revija Piranesi prejme 2,310.000 SIT (zaposila pa je za 10, 960.000 SIT). Leta 1999 je prejela cca 1,900.000 SIT, zaposila oziroma potrebovala pa jih je 10,689.000 itd. Za primerjavo naj navedem, da je bil npr. v letu 2000 arhitekturni bilten AB sofinanciran v višini 2,625.000 SIT, Maska, Likovne besede in Primorska srečanja so npr. prejeli po 5,000.000 SIT, Emzin 3,5 milijona SIT, Nova revija pa 12,705.000 SIT.

Svetujem vam, da se v prihodnje, ko boste zaznali potrebo, da ustvarite še kakšen dosje o moji družini, obrnete tudi na profesorja in arhitekta Vojteha Ravnikarja ali pa na tuje uni-

verze, ki so povezane z revijo, oziroma svetovne arhitekta, ki so v njej predstavljeni tudi kot dobitniki mednarodne nagrade Piranesi, podeljene vsako leto na Mednarodnih dnevih arhitekture v Piranu, ki jih je moj mož ustanovil pred skoraj tremi desetletji. To bi bilo nedvomno v prid pluralnemu in korektnemu novinarstvu, ki ga radi zagovarjate. Še posebej takrat, ko prosite za državne subvencije za vaš politični tednik. Kot mi je znano, le te niso najmanjše, saj je vaša založba v lanskem letu prejela skoraj šest milijonov tolarjev, toliko torej kot revija Piranesi v več letih skupaj.

Če bi se obrnili na Vojteha Ravnikarja, bi dobili najbrž tudi pojasnila glede nenavedbe Piranesi, d. o. o., protikorupcijski komisiji. Ker podjetje že vrsto let tako rekoč ne deluje, ga zaradi tega ni razumel kot poslovanja zmožno podjetje (to nevednost smo pravočasno popravili z dopolnitvijo prijave Komisiji za preprečevanje korupcije). Dobili bi tudi nujna pojasnila o tistih sodelovanjih, ki jih je njegov arhitekturni biro

sklepal z državo. Stavba, v kateri je sedaj ministrstvo za šolstvo in šport, je njegovo avtorsko delo, rezultat prve nagrade na javnem arhitekturnem natečaju. K reviziji dokumentacije za obnovo SNG Opera in balet je njegovega sodelavca lani povabilo ministrstvo za kulturo. Najbrž na MK imajo odgovor zakaj. Tudi ostali projekti, ki jih z drugimi ministri v novejšem času izvaja njegov sodelavec, so rezultat razpisov. So zakoniti in v skladu s pravili (tudi) protikorupcijske komisije, kar je nedvomno znano vam kot tudi gospodu Kosu, saj je bil vprašan za mnenje pred podpisom pogodbe.

A za politično motivirano diskreditacijo in kriminiziranje pride vse prav.

Majda Širca, poslanka, Ljubljana

Resolucije o meji

Po vsem grmenju v DZ okoli resolucije o meji so te lahko umaknili, čeprav je kazalo, da se predlagateljem mudi, kot da lovijo zadnji vlak.

Resolucije (vladna za šminkanje, SNS za napenjanje, SLS za

PRIMORKA
tv

Trstelj - 67. kanal

Obala - S23 - kabelski sistem v Kopru

ESTRADA

zabavno glasbena oddaja

četrtek, 26.4.2007 ob 21.30

videz) so bile odsev političnih interesov. V ospredju je bila resolucija SLS, nedorečena, prej škodljiva, kot koristna, umaknjena ob splošnem spoznanju, da še ni čas za prave boje. Prekrili so jo z zaveso pogovorov s Hrvati za zaprtimi vrati, čeprav vsa Evropa ve, da so takšni pogovori prazni, razen če so vnaprej načrtovani tako, da bodo potekali v škodo Slovenije. V tem primeru bo dogovor Slovencev s Hrvati uspel.

O takšni usmeritvi že nekaj časa govorita minister za zunanje zadeve in predsednik vlade. Da bi nas prepričala o nuji novih žrtev za dobre sosedске odnose (v resnici gre za dobre odnose slovenskih politikov z EU!), govorita o nekakšni meji, ki da je že obstajala ob osamosvojitvi in da je bila tudi politično dorečena. Tej fiktivni meji je predsednik Janša, mirno sedeč na Vročem stolu TVS, pridal še nedvoumno izjavo: »Drnovšek-Račanov sporazum žal ni bil uspešen in bistveno drugačne rešitve ne bo v nobenem primeru, saj je sporazum dogovorjen in podpisan od obeh vlad; takšno stanje je bilo ob osamosvojitvi tudi definirano v ustavnih aktih obeh držav.«

(Iz sekretariata Vlade RS imam dokument in ustno zagotovilo, ki zanikata dogovor in podpis omejenega sporazuma. Ustavni akt Slovenije ne govori nič konkretnega o meji, poleg tega pa je na tem delu s hrvaškim neusklajen!)

Pred mesecem dni sem poslal vladi RS in predsedniku v imenu Civilne družbe Slovenije za mejo v Istri (ne kakšne vladne kvazi-civilne družbe!) dve zahtevi: 1. naj se razkrijejo dokumenti, ki potrjujejo, kje je bila meja s Hrvaško na dan osamosvojitve; 2. naj se razkrije, katere nacionalne interese smo doslej žrtvovali v ta namen, o čemer javno govori minister Rupel. Vprašani sem poslal tudi predsedniku državnega zbora, poslancem in politikom kot tudi medijem – vsem torej, ki bi to morali vedeti –, a odgovora na pomembni, celo odločujoči vprašanji, ki zadevata našo nacionalno srž, ni. Mar to pomeni, da ne more biti za nas, »smrtnike«, nobenega dvoma več, da gredo težnje slovenskih politikov v smer nacionalne izdaje?! So ta dejstva tudi zanesljiv odgovor, zakaj sem bil vseh devet let delovanja naše civilne družbe, skozi katero sem razkrival te in podobne resnice ter ostro opozarjal na takšne deviacije, sodno preganjan?! Se morda še v kateri od držav EU dogaja kaj takšnega? Povprašati bo treba!

Žal moramo reči, da dokler bodo državi vladali politiki, ki ne zmorejo preobrazbe iz politično osebnih v nacionalne interese, ni pričakovati rešitve pravične meje oziroma lahko pričakujemo nadaljevanje zgodovinskega ponavljajočega se izgubljanja slovenskega ozemlja.

Očitno je politika sklenila širiti med državljane lažne informacije o mejnem vprašanju, kar

Sova in raca!

Marija Vodišek

Obe spadata med ptice. Sova je bila stalna spremljevalka boginje Atene, odtod tudi simbol modrosti. Raca pa so simbol časnarskih izmišljij. Na žalost časnarske race veliko bolj privlačijo bralce kot resnica, ki se prav zaradi teh »rac« težko prebija. Zadnje tedne slovensko javnost najbolj zanima in razburja Sova, to je Slovenska obveščevalno-varnostna agencija. Okrog nje se dretnja predvsem sedanja opozicija, saj je na žalost v tej agenciji še vse polno ljudi, ki ne bi smeli biti tam. To so osebe, ki jih hoče opozicija, predvsem naslednice ZKS, zaščititi, saj večina nekdanjih agentov SDV izhaja iz tega mišljenjskega kroga. V 15. številki Demokracije (12. aprila 2007) je zanimiv članek, v katerem mag. Vladimir Žumer, ki vodi Center za strokovni razvoj pri Arhivu Republike Slovenije, razkrije marsikaj, kar je bilo prikrito ali lažno prikazano, na primer podatke, da je Sova še pred letom 1999 izročila ARS 1,843.000 mikrofilmanih dokumentov, ki se nanašajo v glavnem na udbovske dosjeje od leta 1945 do 1955. Za borih 10 let torej. V teh letih so udbovci zalezovali prave ali namišljene nasprotnike in o njih sestavljali poročila, kakršna so pač hoteli. Kakor je razvidno, so jih napisali skoraj dva milijona, in če so bili zalezovanci predvsem Slovenci, pomeni, da je imel sleherni Slovenec svojega vohuna. Je potemtakem kaj čudno, če so se v zaporih, »družbeno koristnih taboriščih« in v vseh mogočih kazenskih ustanovah največkrat znašli ljudje, ki niso ničesar zakrivali? Nekateri njihovi nekdanji tovariši in sodelavci, ki so vedeli preveč, pa so se znašli na Golem otoku. Nepopravljiva napaka, ki se Sloveniji še danes maščuje, je, da takoj po osamosvojitvi iz SDV niso bili odstranjeni ljudje, ki so po koncu vojne in še desetletja dolgo Slovincem delali peklenske krivice, ki so se nemalokrat končale s smrtjo. Tiste, desetletja pozneje izrečene »rehabilitacije« obsojenih in usmrčenih so bile perverzne farse. Te rehabilitacije so bile namenjene rabljem, da se ja ne bi česa pokesali. »Izjava tedna« Mirana Potrča: »Koalicija naj bi bila odgovorna za vodenje države, medtem ko je vloga opozicije, da nadzoruje vladajočo koalicijo. Narobe svet je, da vladajoča koalicija ustanavlja preiskovalne komisije.« Čisto po Potrčevu! Naj opozicijska preiskovalna komisija, to je SD, nadzira SVOJE vohune, njihova zalezovanja, prevare in laži? Zato menim, da je bilo edino prav in skrajni čas, da je predsednik vlade Janez Janša sedel na »vroči stol« in jasno odgovoril na postavljena vprašanja v zvezi s Sovo. Vsega še ni mogel razkriti, a je obljubil, da bo to storjeno. Zaradi uničenih dokumentov pa nikoli ne bo vse razkrito. Nemčija je Stasi in Romunija Securitate razgrnila vsakomur. Primer: v Nemčiji je žena po tridesetih letih ugotovila, da jo je mož vseskozi ovajal. Seveda ga je dala »na čevelj«. Nekateri časnarski, vsaj tako se predstavljajo, pa so in še danes raje objavljajo časnarske race. Se bolje bere pa še dobro so plačani za tako delo. Nedvomno se je vse v zvezi s SDV oz. Udbo in Sovo dogajalo po volji nekdanjega in sedanjega predsednika države. In za to bi morala Slovincem odgovarjati!

ji seveda uspeva v zadušljivem ozračju nedemokracije in nepluralizma. Z drugimi besedami: še vedno živimo v eri totalitarizmov. Demokracija, pluralnost in pravičnost potrpežljivo ča-

kajo za železobetonskim zidom. Samo od glasnosti javnosti bo odvisno, kdaj se bo porušil.

Frane Goljevšček,
predsednik Civilne družbe
Slovenije za mejo v Istri

88,3 & 105,1 MHz
ALPSKI VAL

Radio Alpski val
www.alpskival.net
† 05 38 11 886
f 05 38 11 674

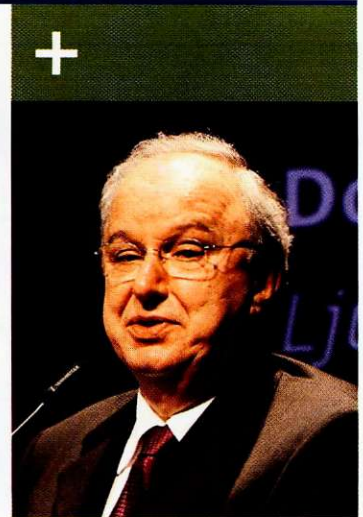
Politični semafor

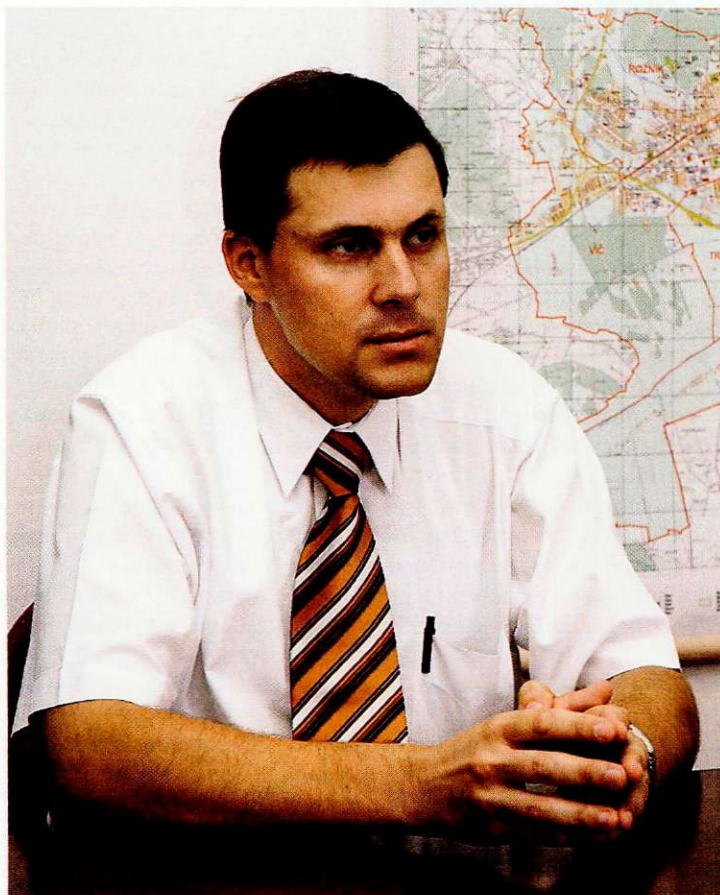
Izguba spomina Novopečeni poslanec SD Anton Rop se vedno znova spreneveda, ko v javnosti razlaga, kako sta Kad in Sod s prodajo Mercatorja oškodovala državno premoženje, ker svojega deleža nista prodala na javnem razpisu. Kot je Rop v času nekdanjih eldeesovih vlad vodil upravni odbor Soda, je ta prodal kar 734 državnih deležev v podjetjih, in to večinoma pod mizo in brez javnih razpisov. Rop se bo torej moral pogledati v ogledalo.

Pokritiziral Drnovška Kritikom Janeza Drnovška se je zdaj pridružil tudi predsednik SD Borut Pahor. Na nedavni tiskovni konferenci je Drnovšku očital, da je včasih še znal določiti in zasledovati najpomembnejše cilj Slovenije (to je njeno vključevanje v evroatlantske integracije), da pa mu to, odkar je predsednik države, ne uspeva več. Kot je dejal Pahor, Drnovšek ne deluje več povezovalno in ne spodbuja dialoga. Je to že začetek naskoka na Drnovškovo mesto?

Dobri rezultati Finančni minister Andrej Bajuk je eden od mož v slovenski vladi, ki ima kar nekaj zaslug za to, da je finančno in gospodarsko stanje v državi zelo dobro. Slednje je ugotovila tudi evropska komisija, ki je v poročilu o izvajanju lizbonske strategije Slovenijo pohvalila za napredek, ki ga je ta naredila. Komisija je pohvalila predvsem reforme na področju podjetništva, spremembe davčne zakonodaje in zmanjševanje državnih pomoči podjetjem.

Na čelu ljubljanske SDS

Ljubljanski mestni odbor SDS je pretekli teden pripravil konferenco svojih članov, na kateri so izvolili novo vodstvo. Predsednik mestnega odbora SDS v Ljubljani je postal Peter Sušnik, ki bo tako nasledil, in kot pravijo v stranki, predvsem razbremenil dozdašnjega predsednika mestnega odbora in ministra v vladi Andreja Bručana. Sušnik je v svojem nastopu pred skoraj 300 udeleženci konference poudaril pomen kadrovske prenove stranke. Ta bo po njegovo vključevala čim širši krog strokovnjakov, prostovoljcev in simpatizerjev, njihova naloga pa bo oblikovanje podobe stranke v prihodnjih letih. Kot svojo temeljno nalogo je Sušnik izpostavil nujnost oblikovanja jasne in nedvoumne programske identitete stranke v Ljubljani, ki si bo za cilj postavila predvsem lokalne volitve leta 2010 in prevzem odgovornosti za oblast v Ljubljani. Na konferenci so udele-

ženci obravnavali poročilo o delu stranke v preteklem letu in druga aktualna politična vprašanja. S poročilom so bili zadovoljni, saj so iz njega ugotovili, da stranka v Ljubljani šteje skoraj 2.700 članov in da je organiziranost stranke na lokalni ravni taka, da je primerna za priprave na volitve.

Zgovorni Sušnik, ki zdaj že četrti mandat sedi v ljubljanskem mestnem svetu in ga mnogi vidijo kot največji up ljubljanske SDS, je že nekaj časa poročen. Ženo Simono, ki je hči znanega člana nekdanje SKD, danes pa predsednika nadzornega sveta Tovarne papirja Goričane Izidorja Rejca, imata kar štiri otroke. Poleg otrok in dela v mestnem svetu ga ta čas zelo zaposluje tudi znameniti hotel Turist v Ljubljani. Njegovi avstralski lastniki so namreč Sušniku že pred časom zaupali vlogo prokurista Turistove delniške družbe, s tem pa tudi prenovo hotela, ki je že v polnem teku. A.K.

NAROČILNICA**NAROČILO** (označite z x):

☐ Tone Kuntner: Mati Slovenija	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Dušan S. Lajovic: Med svobodo in rdečo zvezdo	25,87 EUR / 6.200,00 SIT
☐ Milan Zver: 100 let socialdemokracije	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Albert Svetina: Od osvobodilnega boja do banditizma	27,95 EUR / 6.700,00 SIT
☐ Janez Janša: Okopi	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Janez Janša: Premiki	9,18 EUR / 2.200,00 SIT
☐ Jaklič in Toplak: Ustava Združenih držav Amerike s pojasnili	20,82 EUR / 4.990,00 SIT
☐ Cijan, Toplak, Dubrovnik (ur.): Državna ureditev Republike Slovenije	35,46 EUR / 8.500,00 SIT
☐ Viktor Miklavčič: Pričevanja	20,44 EUR / 4.900,00 SIT
☐ NOVO Matjaž Klemenčič, Vladimir Klemenčič: Prizadevanja koroških Slovencev za narodnostni obstoj po drugi svetovni vojni	32,00 EUR / 7.668,48 SIT
☐ NOVO Silvin Eiletz: Skrivnost komiterne	23,96 EUR / 5.741,77 SIT
☐ Jan F. Triska: Pozabljena fronta prve svetovne vojne	22,95 EUR / 5.500,00 SIT
☐ M. Zajc, F. Kozina, F. Dejak: Ušli so smrti	16,29 EUR / 3.906,00 SIT
☐ Vasja Klavora: Predel 1809	28,07 EUR / 6.727,00 SIT
☐ Tomaž Butkovič: Vzpon Bohinja pred zatonom Avstro-Ogrske	22,95 EUR / 5.500,00 SIT
☐ Jože Dežman: Moč preživetja	27,16 EUR / 6.510,00 SIT
☐ Jože Hubad: Dolga slovenska pot v svobodno Evropo	4,13 EUR / 990,00 SIT
☐ Andrej Capuder, Bogdan Kladnik: Slovenija brez meja	45,27 EUR / 10.850,00 SIT
☐ Jože Dežman, Marjan Linas: Med kljukastim križem in rdečo zvezdo	20,82 EUR / 4.991,00 SIT
☐ Jože Dežman: S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe	27,16 EUR / 6.510,00 SIT
☐ A. Elste, M. Koschat, H. Filipič: Nacistična Avstrija na zatožni klopi	22,11 EUR / 5.300,00 SIT
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, I.	4,52 EUR / 1.085,00 SIT
☐ Stane Kos: Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941-1945, II.	4,52 EUR / 1.085,00 SIT
☐ Tamara Griesser-Pečar: Stanislav Lenič, življenjepis iz zapora	18,56 EUR / 4.449,00 SIT
☐ Eiletz: Zgodovina neke kolaboracije: Boljševiki in Nemci 1914-1918	27,94 EUR / 6.696,00 SIT
☐ Andrej Rahten: Pozabljeni slovenski premier	17,65 EUR / 4.232,00 SIT
☐ Dieter Blumenwitz: Okupacija in revolucija v Sloveniji (1941-1946)	16,02 EUR / 3.840,00 SIT
☐ Vasja Klavora: Koraki skozi meglo	26,95 EUR / 6.460,00 SIT
☐ Milan Zver: Demokracija v klasični slovenski politični misli	18,36 EUR / 4.400,00 SIT
☐ Tita Kovač Artemis: Baron Janez Vajkard Valvasor	12,51 EUR / 3.000,00 SIT
☐ Ive A. Stanič: V objemu osvoboditeljev	10,43 EUR / 2.500,00 SIT
☐ Jože Zemljič: Življenje je večna borba	8,34 EUR / 2.000,00 SIT

Izpolnjeno naročilnico pošljite
na naslov:**Demokracija, p.p. 4315,
1000 Ljubljana**
ali na faks 01 230 06 61. Poštnino po veljavnem ceniku Pošte
Slovenije plača naslovnik ob prevzemu.
Vse cene vsebujejo 8,5% DDV.Obvestilo potrošnikom:
Cene so preračunane po tečaju zamenjave:
1 EUR = 239,64 SIT..**Ob naročilu**2 (dveh) knjig:
darilo lonček "Demokracija"3 (treh) knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija"4 (štirih) in več knjig:
darilo lonček + kapa "Demokracija" +
knjiga (po našem izboru)

Ime in priimek (ime podjetja): _____

Datum naročila: _____

Datum rojstva (samo fizične osebe): _____

Ulica: _____

Podpis in žig naročnika (samo pravne osebe): _____

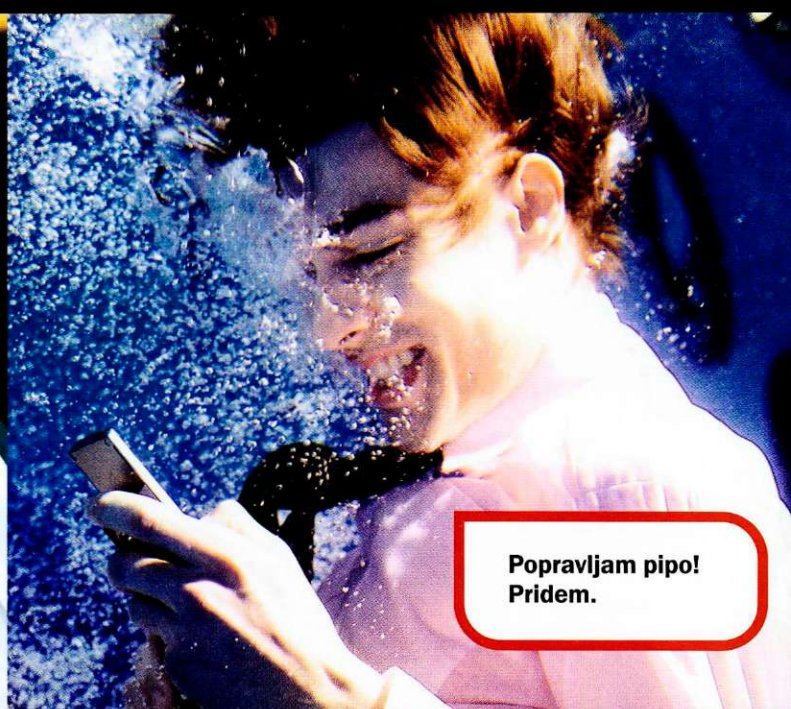
Kraj, poštna št.: _____

Kontaktna oseba (samo pravne osebe): _____

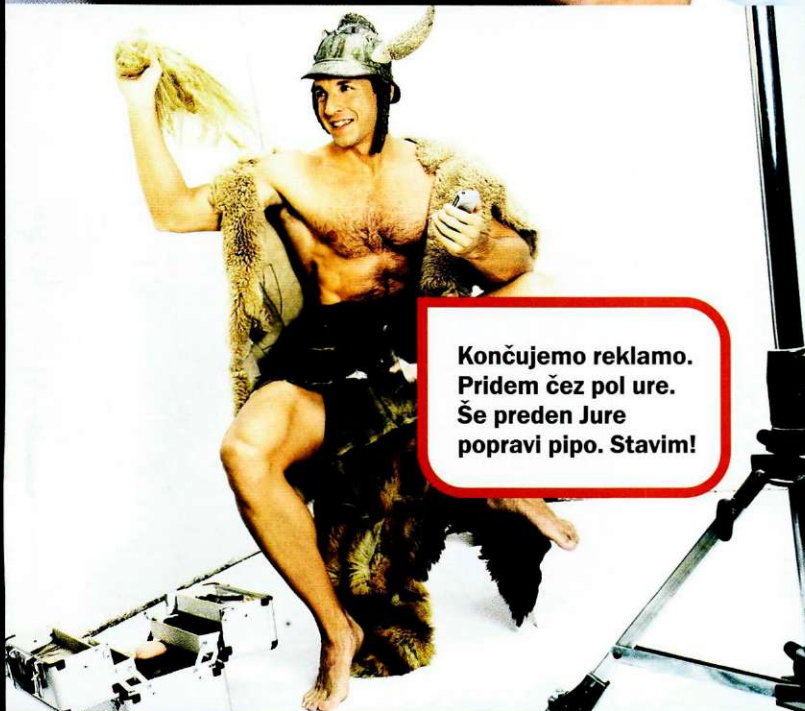
Davčni zavezanec: NE DA ID za DDV: _____

Fantje, petek je.
Kje ste?

Popravljam pipo!
Pridem.

Končujemo reklamo.
Pridem čez pol ure.
Še preden Jure
popravi pipo. Stavim!

Takoj pridem,
samo še avto parkiram.

PRITISNI

Ej, jaz sem na rentgenu.
Ne sprašujte ...
Uuu, kakšna sestra ...

GOVORI

NOKIA
Connecting People

Z VSEMI NAENKRAT!

Predstavljamo vam novo storitev Pritisni in govori s katero se lahko kot po "walkie-talkieju" v promocijskem obdobju **brezplačno** pogovarjate z več sogovorniki hkrati.
www.mobitel.si/PG

